

ZVARA EDINA

A hódmezővásárhelyi iskola könyvtára a 18. században

AZ ISKOLA 16–18. SZÁZADI TÖRTÉNETE

Az ország egészéhez hasonlóan a 16. században Hódmezővásárhelyen is gyorsan elterjedt a reformáció, s a század közepén már református papja volt a városnak. A század végére Vásárhely az alföldi egyházmegye legjelentősebb gyülekezetei közé tartozhatott, hiszen 1590-től az itt szolgáló lelkészek közül többen is a terület egyházkormányzata élén álltak.¹

A református kollégiumoknak sajátos hálózata alakult ki,² a vásárhelyi iskola a debreceni kollégium partikulája volt. A 16. századból ugyan nincs közvetlen adatunk arról, hogy Vásárhelyen reformált iskola működött volna, egyéb forrásokból mégis következtethetünk erre: ezt leginkább a debreceni anyaiskolában szubszkribáló vásárhelyi diákok bizonyítják.³ A Magyarországon elterjedt partikuláris iskolák rektori rendszerének egyik legfőbb jellegzetessége, hogy az anyaiskolák a felsőbb évfolyamok hallgatói közül a legkiválóbbakat elküldték egy-egy vidéki iskolába oktatni (rektor/praeceptor). Megbízásuk általában két évre szólt. A rektori rendszernek voltak előnyei és hátrányai is. Előnye volt, hogy „az anyaiskola tanítási rendszere, az ott kialakított, elfogadott műveltségi eszmény igen gyorsan eljuthatott a legtávolabb partikulába is, s így viszonylag egységes oktatási koncepció megvalósítását tette lehetővé. Az anyaiskola pedig eleven kapcsolatot tartott fenn az európai protestantizmus tudományos központjaival, s e rendszer megkönnyítette a nagyvilág kultúrájának viszonylag gyors szétsugárzását.”⁴ A rendszer hátránya abból származott, hogy a rektorok sokszor eltérő műveltséggel, rátermettséggel rendelkeztek, néhányuk számára pedig ez a megbízás csupán megélhetési forrást jelentett.

Az Ógimnázium helyén álló egykori iskolaépület. Szilágyi Dóra rajza, 1993

A 18. század elejére a vásárhelyi partikulából latin iskola fejlődött ki, amely 1723 óta folyamatosan működik. Ebben az évben szerkesztették meg az iskola törvényeit, s január 15-én Füredi István szubszkribált elsőként. A latin nyelvű törvények Erdélyi P. Sámuel kézírásában maradtak ránk, aki 1723 és 1725 között volt rektor Vásárhelyen.⁵

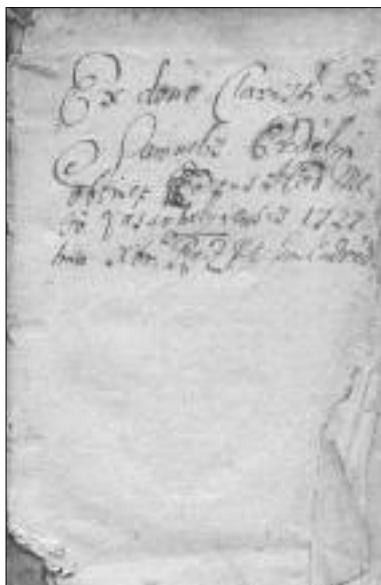
AZ ISKOLA KÖNYVTÁRA

A vásárhelyi iskola központi feladatának tekintette a bibliotéka gyarapítását. Valószínűleg így lehetett ez már a 16. században is, hiszen a protestáns iskolarendszer elméletének kidolgozói (például Philipp Melancthon, Johann Sturm) nagy hangsúlyt fektettek a színvonalas könyvtárak kialakítására, a gyűjtemény folyamatos gyarapítására. A könyvtárak „nagysága, tematikai összetétele, a szellemi áramlatok recipiálásában való frissessége nagymértékben függött attól, hogy az iskola kinek a kezelésében, s milyen intenzitású felügyelet alatt állt”⁶

S függött a hálás peregrinustól, aki külföldi tanulmányútról hazatérve egykori iskoláját megajándékozta egy kötettel, ezzel pedig „Európát azonnal a falai közé hozta”.⁷

A könyvek egy része ma is megvan, hiszen a gimnázium könyvtára szerencsésen túlélte a történelem viharait, s „a tanárok és a könyvtár mindenkori őrei cerberusként vigyázták a civil kurázsit igénylő években is a szellemi kincstárát”.⁸

Az első, könyvtörténeti szempontból jelentős adatunk a 18. század elejéről származik: Erdélyi P. Sámuel, a korábbi rektor 1727-ben három könyvet ajándékozott az iskolának, így őt tartjuk az első adományozónak.⁹

Alsted logikáját (1614-es kiadás) Erdélyi Sámuel 1727-ben a hódmezővásárhelyi iskolának ajándékozta

1. CRELIUS, Fortunatus: Fortunati Crellij Isagoge logica in duas partes tributa: in communem et propriam ... Heidelbergae, typ. Abrahami Smesmanni, imp. Matthaei Harnisch, 1595. [36], 457 p. 8° – VD/16 C 5768¹⁰
Poss.: 1) „Donavit Clar(issimus) D. Sam(uel) [Erdélyi] R. Coetui Hod Mező Vasárhelyiensis 1727 xbr. 1. p. t. Rect(oratus) Sam(uelis) Endrédi”; (első előzéklap r.); 2) Donavit C. D. S. E. R. C. H. M. V. 1728(?) p. t. R. I. C. (...)
Jelzete:¹¹ Ca 386, Ant 27
2. ALSTED, Johann Heinrich: Logicae systema harmonicum: in quo universus bene disserendi modus ex authoribus Peripateticis juxta et Rameis traditur per praecepta brevia, canones selectos, et

commentaria dilucida ... Hernbornae Nassoviorum, [Corvinus], 1614. [28], 821, [14] p. 8° – VD17 39:132513K¹²

Poss.: 1) „Ex dono Clarissi(mi) D(omi)ni Samuelis Erdélyi obtinet Coetus Hód Mező Vásárhelyiensis 1727 Ima xbr. Rect. p. t. Sam(uel) Endrédi”; (2. előzéklap r.); 2) Liber Coetus H. M. Vásárhelyiensis (hátsó előzéklap v.); 3) Liber Coetus Scholasticus Vásárhelyiensis (uo.)

Jelzete: Ca 399

3. BARTHOLINUS, Caspar: Casp. Bartholini logica major locupleta, ex Aristotele, optimis ejus interpretibus, et propiis insuper meditationibus, continens praecepta, controversias et praxin, a mendis, quibus variae apud exteros editiones scatent, repurgata, atque jussu sereniss. Daniae, Norwegiae etc. regis edita. Hafniae, apud Salomonem Sartorium, 1625. [10], 251 fol. 8° – GBV¹³

Poss.: 1) Fridericus Christierie Fabrie, Manu Propria (előzéklap r.); 2) R. Coetui Hód Mező Vásárhelyino dono dedit Clar(issimi) D. Sam(uelis) Erdélyi 172[7]. 1. xbr. Rect(oris) p. t. Sam(uelis) Endré[di] (uo.)

Jelzete: Ca 408

Johann Henrik Alsted logikai munkája (nem iskolai kiadás) a hódmezővásárhelyi református gimnáziumban

A könyvtár további gyarapodása folyamatosnak mondható, hiszen a possessorbejegyzések szerint az egyházközség rendszeresen vásárolta a könyveket az iskola számára, s gyakoriak voltak az adományozások is: egykori diákok, tanárok és a város polgárai hagyományozták könyveket a bibliotékának.

A könyvjegyzékek

A könyvtár állományának egyik legfontosabb forrástípusát a fennmaradt könyvjegyzékek jelentik. 1758 és 1799 között huszonnégy kisebb-nagyobb összeírás készült,¹⁴ melyeket az adott időszakban ott szolgáló rektor írt össze. 1758 és 1787 között csak a gyarapodásról, 1791-ben azonban már a könyvtár akkori teljes állományáról készült jegyzék.

Az egyes tételekben szinte minden esetben szerepel a könyv szerzője és címe, sőt több esetben a megjelenés helye és ideje is; ha több példányban szerezték be a művet, akkor azt is feltüntették. A leírásban a könyv adományozójának nevét is megörökítették, ez pedig a helytörténet számára az egyik legfontosabb adat.

Már a könyvjegyzékek összeírásának idejében, a 18. század második felében is több könyv elveszett, ezen tételek mellé odaírták: *deest/periit*, vagy egyszerűen csak áthúzták az adott sort.

A sok adat ellenére a könyvjegyzékek nem mondhatók teljesen pontosnak, hiszen ma több olyan könyv található az iskola könyvtárában, amelyik nem szerepel egyik összeírásban sem. A possessor-bejegyzés azonban mégis arról tanúskodik, hogy a kötet a 18. század második felében került a bibliotékába – ezen könyvek leírását a könyvjegyzékek végére illesztettük. Olyan esetre is van példa, hogy a könyvbe nem írták bele az adományozó nevét vagy az iskola tulajdonjegyét (*Liber Scholae Reformatae H. M. Vásárhelyiensis* vagy *Liber Coetus H. M. Vásárhelyiensis*).

A jegyzékeken szereplő könyvek adatai alapján az egyes műveket vagy megtaláljuk a meglévő könyvek között (akkor a legbiztosabb, ha az iskola vagy az adományozó bejegyzése is szerepel a kötetben); vagy ha már nincs meg, akkor internetes katalógusok segítségével megadható az egykori könyv pontos címleírása.²⁵ Ennek megfelelően írtuk át a könyvjegyzékeket és oldottuk fel az egyes tételeket.

Az iskola vezetésének átvételekor a rektorok a bibliotékára is gondot fordítottak. Eltérő alaposággal vezették a gyarapodást, írták össze az újabb és újabb ajándékba kapott vagy vásárolt könyveket:

- 1.1758-ban Túri Dániel összeírta a meglévő tizenhárom könyvet (1–13. tétel)
- 2.s hozzáírta a rektorsága (1757–1761) idején beszerzett huszonnyolcat (14–41. tétel)
- 3.Burgyán János rektor (1761–1764) hét könyvet írt össze: kettőt Szilágyi Ferenc adományozott az iskolának, egyet maga Burgyán János kapott (talán Szilágyi Ferencről), amit aztán ő is a bibliotékának ajándékozott (42–44. tétel)
- 4.négyet Szentkirályi András végrendeleti adományából vettek 1763-ban (45–48. tétel)
- 5.1764-ben Takács János rektorsága idején (1764–1767) tizenhárom könyvet szereztek be (49–61. tétel)
- 6.1767-ben Szokolay István rektor (1767–1769) vette át a könyveket Takács Jánostól. Ebben a jegyzékben azon tizenhárom könyv van összeírva, amelyeket Füredi Mihály vásárhelyi lelkész hagyományából fia, Füredi Sándor lelkész vett, s az iskolának adományozta (62–74. tétel)
- 7.Továbbá külön összírásban egy kötet Börkely Mihály adományából és öt térkép (75–76. tétel)
- 8.1769-ben Gózon István rektor (1769–1771) felsorolja Füredi Mihály lelkésznek „az alumnusokat illető hagyományából vett”¹⁶ tizenkét könyvet (77–88. tétel). Az adományozók között van Dobrai István (86. tétel) és Szilvási János (87. tétel)
- 9.Kúti Ádám rektor (1771–1775) 1771-ben írta össze a könyveket; 1775-ben a következő rektor, Mocsi Mihály (1775–1777) is bejegyzett Kúti Ádám idejében vett műveket (89–104. tétel). Az adományozók között van Takács B. János (90, 91. tétel), Szokolai István (92. tétel), Sárosi János (93. tétel), maga a rektor, Kúti Ádám (94, 95. tétel), Szőnyi Benjámín (97. tétel), Mohos István (98, 99. tétel) s az egyház (104. tétel)
- 10.Az iskola 1780-ban „ex elemosyna publica ecclesiae ” vett 19 könyvet (105–114. tétel)
- 11.1781-ben Ecsedi Miklós rektor (1781–1783) idején összeírt könyvek: Tóth Pál korábbi rektor (1777–1779) ajándéka (115. tétel), Sárosi János ajándéka (116. tétel), Szőnyi Benjámín ajándéka (117. tétel), Tóth Pál rektor által vett tizenöt könyv „sine dubio ex Publica Scholae pecunia” (115–127. tétel)

12. Valószínűleg még mindig Ecsedi Miklós a rektor, amikor a meglévő, de még a katalógusba fel nem vett hat könyvet is leírták (128–133. tétel)
 13. 1783-ban Fazekas András rektorsága idején (1783–1785) három könyvről van bejegyzés (134–136. tétel)
 14. Ugyanebben az évben „Ex Eleemosyna publica” két térképet vettek (137–138. tétel)
 15. 1785-ben Halmi Pál első rektorsága idején (1785–1787) négy könyvet jegyeztek fel (139–142. tétel)
 16. „Ex Eleemosyna publica” négy könyvet szereztek be (143–146. tétel)
 - a. 1787-ben Segesvári István rektor (1788–1789) átveszi a már *bibliothecának* nevezett gyűjteményt Halmi Páltól, de jegyzék ekkor nem készült.
 17. 1791-ben Dávidházi János rektor (1790–1793) írta össze az előd, Halmi Pál (második rektorsága: 1789–1790) halála után a könyvtárban („*in Museo*”) található összes, 219 könyvet és kéziratot (147–242. tétel)
 18. 1791–1793 között beszereztek negyvenhat könyvet Dávidházi János professzorsága idején (243–253. tétel)
 19. 1796. április 25-én összeírták a tíz hiányzó könyvet (ezek közül később kettő meglett, ezeket a listáról ki is húzták) (254–261. tétel)
 20. „Eadem die accedáltak” tíz könyvet (262–264. tétel)
 21. 1796-ban Szilágyi István rektor (1794–1796) idején kilenc könyvet szereztek be, ebből öt könyvet Rákosi Mihály adományozott (265–268, 270. tétel), hármat az egyház (269. tétel), egyet pedig Kovács Ferenc (271. tétel) (265–271. tétel)
 22. Komáromi József rektorsága idején (1797–1798) nyolc könyvet szereztek be (272–274. tétel)
 23. A következő húsz tételes jegyzékben az egyes országok térképeit írták össze (275–294. tétel)
 - a. Bejegyzés több könyv elvesztéről, rossz állapotáról.
 24. 1799-ben Sipos József rektor (1799–1800) idejéből két könyvet írtak fel (295–296. tétel)
- Ettől kezdve 1853–1854-ig nincs összeírás sem újonnan beszerezett könyvekről, sem a bibliotéka állományáról.

Az adományozók

A könyvek egy részét az iskola vette az eklézsia adományából,¹⁷ de jelentős az egyéb ilyen célra szánt (péNZ)hagyaték és adomány is, például: Szentkirályi András három,¹⁸ Füredi Mihály vásárhelyi lelkész ötven¹⁹ és Kaszap Péter hat rajnai forint „végrendeleti hagyománya”.²⁰

A bejegyzésekből jól követhető, hogy vásárhelyi polgárok („*civis civitatis*”), tanárok is több kötetet adományoztak az iskola könyvtárának:

- Bánfi János (polgár) – 21, 22. tétel
- Börkely Mihály (Scholae Civis) – 75. tétel
- Dús János (polgár) – 26. tétel
- Endrédy Sámuel (vásárhelyi rektor, 1726–1728) – 2. tétel
- Erdélyi Sámuel (vásárhelyi rektor, 1723–1725) – 5, 7, 11. tétel
- Földesi János (polgár) – 19, 34. tétel
- Kassai István – 38. tétel
- Kiss András (református lelkész) – 249, 295. tétel
- Komáromi György (civis scholae) – 49. tétel
- Kováts Ferenc (polgár) – 271, 295. tétel
- Kováts József (polgár) – 23. tétel
- Kováts Márton – 300. tétel
- Kúti Ádám (vásárhelyi rektor, 1771–1775) – 94, 95, 96. tétel
- Mohos István (polgár) – 98, 99. tétel
- Pap István (nagykarolyi nyomdász) – 50. tétel
- Rákosi Mihály (polgár) – 265–268, 270. tétel
- Sárosi János (polgár) – 93, 116. tétel
- Szentkirályi András özvegye – 55. tétel
- Szilágyi Ferenc – 42, 43, 51, 56, 57. tétel
- Szilitzai Pál (polgár) – 33, 35–37. tétel
- Szokolai István (vásárhelyi rektor, 1767–1769) – 61, 92. tétel
- Szönyi Benjámin (1717–1794) (vásárhelyi lelkész) – 3, 4, 50, 97, 117. tétel

Könyvek, olvasmányok

Mint már említettük, a vásárhelyi iskola a debreceni kollégium partikulája volt, így a vásárhelyi tanárok és a diákok nagyjából ugyanazokat a könyveket szerezték be és használták, amelyeket debreceni kollégáik, diaktársaik forgattak. A református tanügyi változások Debrecenhez hasonlóan Hódmezővásárhelyen is nagyobb részt megvalósultak. Ezen reformok fő motorja Maróthi György (1715–1744)²⁶ és Hatvani István (1718–1786)²⁵ volt. „A Kollégium és a város legkiválóbbjai lépést tudtak tartani a nyugati kultúra fejlődésével, s a modern eszmei áramlatokat sajátosan asszimilálták a kálvinista, mezővárosi-magyar hagyományokhoz. Ezért jelenhetett meg viszonylag hamar a pietizmus, a teológiai racionalizmus, a perfekcionizmus, a természettudományos műveltség, a francia, a svájci és német felvilágosodás.”²⁷ A fenti eszmék, szellemi mozgalmak a vásárhelyi bibliotékából is visszatükröződnek. Maróthi *Opiniones*²⁸ című tervezetében és a részben Hatvani István alkotta *Methodusban*²⁹ foglalták össze az oktatásra vonatkozó elképzeléseiket. Ez utóbbi a partikuláris iskolák és rektorok munkáját egységesítette. Maróthi György elképzeléseinek megfelelően a református kollégium minél több könyvet próbált beszerezni a tanárok és a diákok számára, hiszen a könyv az ismeretek legfőbb forrása.³⁰ Maróthi György tanügyi kezdeményezéseiből sok minden megvalósult Vásárhelyen is, s néhány műve több példányban is megvolt az iskola könyvtárában.³¹

Az 1758-as könyvjegyzéken³² a klasszikus latin szerzők közül azon művek szerepelnek, amelyeket Maróthi György javasolt: Cornelius Nepos, Cicero, Vergilius, Curtius Rufus, Plinius, Phaedrus.³³ A debreceni kollégiumban használt poétikai, retorikai, szónoklattani művek közül pedig Vásárhelyen is megtalálhatók voltak a következők: Gerhard Johann Vossius retorikája (Lipsiae, 1674),³⁴ Johann Gottlieb Heineccius: *Fundamenta stili cultioris* (Lipsiae, 1743),³⁵ Hieronymus Freyer: *Oratoria* (Debrecini, 1752),³⁶ Molnár Gergely: *Elementa grammaticae latinae* (Debrecini, 1765),³⁷ Johann Hübner: *Száz és négy válogott bibliabeli históriák* (Basileában, 1754),³⁸ Willem Hedrik Nieu-

poort: *Rituum, qui olim apud romanos obtinuerunt* (Tyrnaviae, 1765),³⁹ Flavius Eutropius: *Breviarium romanae historiae* (Debrecini, 1777) munkája;⁴⁰ a történeti-földrajzi művek közül pedig Tomka Szászky János: *Introductio in orbis antiqui et hodierni geographiam* (Posonii, 1748).⁴¹ Feltűnnek a felvilágosodás természettudományos és filozófiai művei is: Johann Gottlieb Heineccius: *Elementa philosophiae rationalis et moralis* (Debrecini, 1761),⁴² Friedrich Christian Baumeister: *Metaphysica* (Wittenbergae et Servestae, 1743),⁴³ Hatvani István: *Introductio ad principia philosophiae solidioris* (Debrecini, 1757),⁴⁴ Vásárhelyi Tőke István: *Institutiones philosophiae naturalis* (Cibini Transylvanorum, 1736),⁴⁵ Maróthi György: *Arithmetica vagy számvetésnek mestersége* (Debretzenben, 1743).⁴⁶ Valamennyi munka a felvilágosodás gondolkörében mozog, mindegyikben a természet-filozófiai érdeklődés dominál. Tőke István kötete az első karteziánus alapokon nyugvó kísérleti fizikai munka.⁴⁷ Hatvani István Debrecenben Heineccius műve alapján tanította a természetfilozófiát, „saját műve pedig már Descartes-ot haladja meg Leibnitzre támaszkodva”.⁴⁸ Maróthi munkásságának további jelentős eredménye, hogy megteremtette a debreceni kollégium zenekultúráját: meghonosította a többszólamú, „hármóniás éneklés”-t.⁴⁹ Szőnyi Benjámín, aki alapító tagja volt Maróthi első kántusának, elterjesztette a kóruséneklést Vásárhelyen is.

A 18. század második felében is a debreceni hatásoknak megfelelően gyarapodott a könyvtár. Változatlanul megtalálhatók az oktatásban használt latin nyelvű retorikák, poétikák, stilisztikák: Horazio Tursellino: *Particulae latinae orationis collectae* (Patavini, 1758),⁵⁰ Losonczi István: *Artis poeticae subsidium* (Posonii, 1769) – ez utóbbi a protestáns iskolák poétikai oktatásának legnépszerűbb könyvei közé tartozott.⁵¹

Több filozófiai munka jelzi a felvilágosodás eszmerendszerének további terjedését. A svájci és német felvilágosodás hatását mutatja Jacob Brucker: *Institutiones historiae philosophiae* (Lipsiae, 1756),⁵² Johann Jakob Breitinger *Logica* (Tigurum, 1607),⁵³ valamint Friedrich Christian Baumeister *Metaphysica* (Wittenbergae et Servestae,

Johann Gottlob Krüger filozófia tan-
könyvét Kovács József, nagyenyedi tanár
németből latinra fordította a magyar
iskolák számára, 1774-ben

1743)⁵⁴ és *Elementa philosophiae recentioris* (Lipsiae, 1781)⁵⁵ című munkái. A modern kísérleti fizikát képviselte Kováts József Krüger-fordítása: *Elementa philosophiae naturalis* (Claudiopoli, 1777).⁵⁶

Teológiai mű viszonylag kevés volt a könyvtárban, azonban több ritkaság is előfordul köztük, például Félegyházi Tamás,⁵⁷ Otrókócsi Főrös Ferenc,⁵⁸ Komáromi Csipkés György,⁵⁹ Ravisius Textor egy-egy kötete – ez utóbbi mű bejegyzése miatt lenne igazán érdekes, de ma már nincs meg. A könyvjegyzék 130. tétele a következő: „*Theatrum Poeticum atque Historicum. Jo(hannis) Ravisii Textoris cuius in fronte, seu in p(agina) ante Titulum, manus Francisci Rakoczy Nomen proprium adscribentis adparet. Basileae 1610.*”⁶⁰

A fiziko-teológiai irányzat⁶¹ jelentős alkotásának számít Heinrich Sander: *Az Istennek jósága és bölcsessége a természetben* (Pozsonyban és Komáromban, 1794)⁶² – e mű Csokonai Vitéz Mihály versfordításait tartalmazza; Johann Georg Sulzer: *A természet szépségéről való beszélgetések* (Kolozsvárott, 1778).⁶³ Louis Racine: *A vallás* (1798) című művének magyar fordítása a teológiai racionalizmus alkotása.⁶⁴

Magyar nyelvű, szépirodalmi jellegű művekkel nem igazán találkozunk. 1771-ben az akkori rektor, Kúti Ádám veszi jegyzékbe *Balassa Bálintnak és Rimai Jánosnak Énekeit*.⁶⁵ A „pietisztikus áramlat elbeszélő, irodalmias művei” közé tartozik például Charles Drelin-court: *A keresztyén léleknek halál félelmei ellen való orvossága i...* (Po-

zsonyban, 1775)⁶⁶ a fiziko-teológiai áramlat és szentimentalizmus szépprózai népszerűsítője: *Young éjsztakái és egyéb munkái* (Pozsony, 1795),⁶⁷ valamint Péczeli József: *Haszonnal mulattató mesék* (Győrben, 1789).⁶⁸

A *Ratio Educationis* jelentős lépés volt a korszerű matematikai, természet- és honismereti, valamint a gazdasági tárgyak oktatása terén.⁶⁹ Megjelenése és előírásainak bevezetése a protestáns iskolákba azt jelentette, hogy megszűnt tanügyi önállóságuk. A partikuláris rendszer továbbélését nehezítette a rendelet CCI. paragrafusa, amely előírta, hogy vidékre csak akkor mehet egy rektor, ha tud németül. A protestánsok eredménytelenül tiltakoztak ezen rendelkezések ellen. Az 1777-es *Ratio Educationis* természetesen megvolt a könyvtárban, a kötetet Tóth Pál rektor vette meg.⁷⁰ A könyvjegyzékeken megtaláljuk azokat a könyveket is, amiket a *Ratio* előírt. A földrajzot Bél Mátyás: *Compendium Hungariae geographicum ... (Posonii et Cassoviae, 1777)*⁷¹ és a *Compendiolum Regnorum Sclavoniae, Croatiae, Dalmatiae, Galiciae et Lodomeriae* (Posonii et Cassoviae, 1777),⁷² a logikát az *Elementa artis cogitandi in usum gymnasiolorum* (Budae, 1778),⁷³ a fizikát Horváth Keresztély János: *Faciliora-physicae elementa in usum gymnasiolorum* (Budae, 1778),⁷⁴ a természetrajzot Piller Mátyás: *Elementa historiae naturalis ...* (Budae, 1778),⁷⁵ a latint Emmanuel Alvarez: *Principia, seu grammaticarum institutionum* (Cassoviae, 1753),⁷⁶ a mitológiát Philippus Josephus Holle (Budae, 1778)⁷⁷ könyve alapján tanították.

Nagy ellenállást válthatott ki II. József nyelvrendelete is, melynek következtében az iskoláknak német nyelvtankönyveket is be kellett szerezniük. Az 1791-es könyvjegyzék szerint tizenöt példányt vettek a vásárhelyiek: *Normales Libri pro lingua Germanica, sub titulo, Zweiter Theil des Lesebuches zum gebrauch National Schulen Ofenn. 1788.*⁷⁸

Az inventárium bejegyzései alapján jól követhető, hogy a könyveken kívül az iskola szemléltető eszközei is gyarapodtak: több európai ország térképét, valamint egy földgömböt is beszerettek (*Globus Terraqueus in Cistula colore viridi oblita*).⁷⁹

Miként a debreceni bibliotékára, a vásárhelyire is igaz, hogy a könyvtárba főként „az európai protestáns központok, Genf, Zürich, Leiden, Franeker, Göttingen könyvkínálata került, de a francia felvilágosodás eszméinek magyarországi recepciója szempontjából is jelentős” a gyűjtemény.⁸⁰

A könyvjegyzékek és a meglévő könyvek alapján a 18. század végére az iskola könyvtára több mint 300 kötetes volt. Ez a mennyiség jóval szerényebb, mint az anyaintézmény vagy a többi, jelentősebb református kollégium könyvtaráé (például a sárospataki, a kolozsvári, nagyenyedi gyűjtemény esetében több ezer kötetről beszélhetünk).⁸¹

A könyvek megjelenési helye és éve viszont megegyezik az anyaintézmény gyűjteményének anyagával. Viszonylag friss, naprakész anyagról beszélhetünk, hiszen a beszerzés követte a Debrecenben, majd a *Ratio Educationis*ban előírtakat.

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI BETHLEN GÁBOR
REFORMÁTUS GIMNÁZIUM KÖNYVJEGYZÉKEI, 1758–1799

**Anno MDCCLVIII. VIII. Kalendarium Junii X. 24. Julij
Libri Scholae R(e)f(or)ma(tae H(ód) M(ez)ó Vasarheliensis
quos uel adventu suo reperit, vel deinceps emendos comparandosque
curavit Daniel Túri R. S. e. t. m(anu) p(ro)pria.
Series eorum, quos ante se Rectorem emptos, hic deprehendit**

1. *Biblia hungarica ex editione nona anni 1747.*

[BIBLIA. Szent Biblia, az-az istennek ó és új testamentumában foglaltatott egész szent írás, magyar nyelvre fordítottatott Károli Gáspár által. És mostan kilentzedszer e kis formában kibotsáttatott. Ultrajectumban, W. Reers János által, 1747. [4], 1196, [2] p. 4°] – Petrik I. 280

2. *Psalterium Hebraicum cum versione Latina Santis Pagnini ex editione Basileensi anni 1705. donatum a Clarissimo D(omi)no Samuele Endrédy. reduce ex Academiis [más kézzel:] deest*

[PAGNINUS, Santes: Sēfer Tehillīm. Liber Psalmorum Hebraice. Cum versione Latina Santis Pagnini. Basileae, typ. Joh. Brandmüller, 1705. 216 fol. 8°] – GBV, SWB

3. *Cornelii Nepotis Liber phrases et vocabula continens donatus a Clarissimo ac Doctissimo Benjamine Szőnyi ex edit(ione) 1707.*

[NEPOS, Cornelius: Lexicon Cornelii Nepotis tripartitum, quo secundum excellentium imperatorum vitas, I. Vocabula simplicia. II. Phrases atque formulae. III. Vocum difficiliorum enucleationes continentur ... Lubecae, Wiedemeyerus; Rudolstadii, Urban, 1699. [6], 371, [13] p. – GBV (Coll. 1.)] – (Coll. 2.) NEPOS, Cornelius: Vitae imperatorum, Miltiadis. Themistoclis. Aristidis. Pausaniae. Chabriae. Timothei ... Quae ad puerorum in hoc auctore vertendo prima conamina sublevanda, ordine, quem Syntaxis jubet, descriptae exhibentur. Lubecae, imp. Johannis Wiedemeyeri, 1707. 44 p. 8° – HeBIS-Retro

Poss.: 1) Liber Scholae Ref(orma)t(ae) H. M. Vásárhelyiensis (elülső kötéståbla, belül); Liber Scholae H. M. Vásárhely (): (2); 2) ~~Beniaminis Szőnyi~~ (elülső kötéståbla, belül); Benj(amin) Szőnyi comparantis Francofurti ad Oderam in Auctione 6. fennigi 3. denar ½ (coll. 2. 44. p.); 3) Antonius Iosephus Templorum compend(...) (...) (hátsó előzéklap r.); 4) Perillustris ac Generossus Dominus Stephanus Vertes (...) (hátsó előzéklap v.) Jelzet: E 483

4. *Gerardi Joannis Vossii Rhetorica, ab eodem Clarissimo Viro donata ex edit(ione) Lipsiensi anni 1674.*

[VOSSIUS, Gerhardus Johannes; THOMASIUS, Jacob: Gerardi Joannis Vossii rhetorices contractae, sive partitionum oratoriarum libri quinque. Accesserunt tabulae synopticae M. Jacobi Thomasii ...] Lipsiae, imp. Christiani Kirchneri, typ. viduae Johannis Wittigau, 1674. [24], 448, [16] p. 8°] – GBV

5. *Fortunati Crellii Isagoge Logica, a C(larissimo) D(omino) Sam(uele) Erdélyi donata editio quinta anni incerti*

CRELLIUS, Fortunatus: Fortunati Crellij Isagoge logica in duas partes tributa: in communem et propriam ... Heidelbergae, typ. Abrahami Smesmanni, imp. Matthaei Harnisch, 1595. [36], 457 p. 8° – VD/16 C 5768

Poss.: 1) Donavit Clar(issimus) D. Sam(uel) [Erdélyi] R. Coetui Hod Mező Vasárhelyiensis 1727 xbr. 1. p. t. Rect(or)is Sam(uelis) Endrédi (első előzéklap r.); 2) Donavit C. D. S. E. R. C. H. M. V. 1728(?) p. t. R. I. C. (...)

Megj.: a kötéstáblában kódextörések vannak.

Jelzetek: C 386, Ant 27

6. *Joannis Magiri Physiologiae peripateticae Libri sex, edit(ae) Francofurti a(nn)o 1612.*

MAGIR, Johann; BARTHOLIN, Caspar: Joannis Magiri physiologiae peripateticae libri sex, cum commentariis, in quibus praecepta illius perspicue, eruditeque explicantur, et ex optimis quibusvis peripateticae philosophiae interperibus, Platone, Aristotele, Zabarella, Archangelo Mercenario, Thoma

Erasto, Jacobo Schegkio, Scaligero, Vico Mercurio, Contanero Cardinale, Hermolao Barbaro, Francisco Patritio, et aliis disceptantur. Accessit Caspari Bartholini Malmogii Dani Enchiridion Metaphysicum: ex philosophorum Coryphaei Aristotelis, optimorumque eius interpretum monumentis adornatum. Editio Septima Wittenbergensi melior et notis auctior. Francofurti, imp. Petri Musculi et Ruperti Pistoriis, excud. Joannes Bringerus, 1612. 666, [4], 28, [14] p. 8° – VD17 3:311005K

Johannes Magirus filozófiai alapl művének bővített, hetedik, nem iskolai kiadása a hódmezővásárhelyi református gimnáziumban

Poss.: 1) Stephani Jo(hannis) Sz. Comaromi (címlap r.); 2) Liber Scholae Vasarhelyiensis (uo.); Liber Scholae Ref(or)mat(ae) H. M. Vásárhelyiensis (első kötéstábla, belül); 3) Jo(hannis) P. Szentimrej (címlap r.); Est Jo(hannis) et Sz. Imrej Virtus famae custos E(mptus) flor. 1. (index v.)

Megj.: a kötetben latin nyelvű jegyzetek vannak; a hátsó kötéstáblán belül egy kódexlap-csík található.

Jelzetek: Co 368

7. *Joannis Henrici Alstedii Logica, donata a Cl(arissimo) D(omino) Sam(uele) Erdélyi, edita Herbornae Nassoviorum a(nn)o 1614.*

ALSTED, Johann Heinrich: Logicae systema harmonicum: inn quo universus bene disserendi modus ex autoribus Peripateticis juxta et Raméis traditur per praecepta brevia, canones selectos, et commentaria dilucida ... Hernbornae Nassoviorum, [Corvinus], 1614. [28], 821, [14] p. 8° – VD17 39:132513K

Poss.: 1) Ex dono Clarissi(mi) D(omi)ni Samuelis Erdélyi obtinet Coetus Hód Mező Vásárhelyiensis 1727 1ma xbr. Rect(or)is p. t. Sam(uel) Endrédi (2. előzéklap r.); 2) Liber Coetus H. M. Vásárhelyiensis (hátsó előzéklap v.); 3) Liber Coetus Scholastis Vásárhelyiensis (uo.)

Megj.: magyar nyelvű jegyzet az előzéklap rectón.

Jelzet: Ca 399

8. *Methodus Concionum sacrarum, ab Amando Polano concinnata incerto datore et anno edita [más kézzel:] deest*

[POLANUS VON POLANSDORF, Amandus: De concionum sacrarum methodo institutio ... Basileae, Waldkirchius, 1604. 8°] – VD17 3:022744S

9. *Theologia Auctore Georgio Martonfalvi Tom. II. incerto datore. Priore Tomo A(nn)o 1670. posteriore 1675. [más kézzel:] deest*

[MARTONFALVI György: Exegesis libri primi medullae amesianae, in qua quantum ad fidei articulos attinet, quicquid in sacro-sancta theologia reperitur secreti et ardui quicquid in schola continetur orthodoxi et obscuri, quicquid ab hodiernis haereticis vocatur in controversiam, id fere totum, per quaestiones, objectiones, responsiones, ita explicatur, ut sacro-sanctae theologiae cultoribus, praecipue disputatoris et concionaturis, commodissime inservire queat ... Debrecini, apud Georgium Karancsi, 1670. [16], 1155, [60] p. 12°] – RMK II. 1230

[MARTONFALVI György: Exegesis libri secundi medullae amesianae, in qua quantum ad observantiam, seu obedientiam erga Deum attinet, quicquid in sacro sancta theologia reperitur secreti et ardui, quicquid in schola continentur orthodoxi et obscuri, quicquid ab hodiernis haereticis vocatur in controversiam, id fere totum, per quaestiones, objectiones, responsiones ita explicatur, ut sacro sanctae theologiae cultoribus, precipuae disputaturis, et concionaturis, commodissime inservire queat. Debrecini, apud Georgium P. Karancsi, 1675. [8], 1237, [44] p. 12°] – RMK II. 1354

10. *Thucydides de bello Pelloponnesiaco, sine initio et fine, incerto datore. [más kézzel:] deest*

[THUCYDIDES: De bello Pelloponesiaco ...] – a kiadás azonosságát nem lehetséges.

11. *Caspari Bartholini Logica a Clar(issimo) Sam(ue) Erdélyi donata. edita Hafniae A(nn)o 1625.*

BARTHOLIN, Caspar: Casp. Bartholini logica major locupletata, ex Aristotele, optimis ejus interpretibus, et propijs insuper meditationibus, continens praecepta, controversias et praxin, a mendis, quibus variae apud externos editiones scatent, repurgata, atque jussu sereniss. Daniae, Norwegiae etc. regis edita. Hafniae, apud Salomonem Sartorium, 1625. [10], 251 fol. 8° – GBV

Poss.: 1) Fridericus Christierie Fabrie, Manu Propria (előzőklap r.); 2) R. Coetui Hód Mező Vásárhelyino dono dedit Clar(issimi) D. Sam(uelis) Erdélyi 172[7]. 1. xbr. Rect(or)is p. t. Sam(uelis) Endré[di] (uo.)

Megj.: a kötetben latin nyelvű jegyzetek vannak.

Jelzet: Ca 408

12. *Liber disputationes quasdam continens theologicas auctore M. Beumlero, editus Tiguri A(nn)o 1584.*

BEUMLER, Markus; SZEGEDI KIS István: De duabus gravissimis quaestionibus: coniunctione videlicet sacramentali, et vera communione corporis sanguinisque Christi, aduersus nouum Synusiatarum figmentum, et futilem consensus orthodoxi refutationem ... Acceserunt in fine luculentae et graues aliquot quaestiones Stephani Tzegedini Vngari, de vero sensu verborum coe-

nae, de usu et abusu eiusdem. Tiguri, apud C. Froshoverum, 1584. [29], 191 p. – RMK III. 5452, Apponyi H. 506, VD/16 B-2329 (Coll. 1.) – (Coll. 2.) BEUMLER, Markus; ANDREÄ, Jacob: Analysis pia, modesta, et necessaria disputationis D. Jacobi Andreae, de religiosa carnis Domini nostri Jesu Christi adoratione, in qua breuiter, dilucide et logice tristis illa controuersia, ex sacris literis et orthodoxis Patribus disceptatur ... Tiguri, apud Christ. Froshoverum, 1584. [16], 92 ff. – VD/16 B-2317 – (Coll. 3.) BEUMLER, Markus; ANDREÄ, Jacob; GRYNÆUS, Johann Jakob: Apologia brevis et necessaria Marci Beumleri Tigurini, in qua primo exponuntur caussae, cur Jacobi Andree manus et lingua, instar Ismaelis, sit contra omnes. Deinde diluuntur falsae criminationes, quas in postremis suis scriptis aduersus D. Jo. Jacobum Gryneum, partium in Marcum Beumlerum, partim in D. Huldrichum Zuinglium, partim denique in inclitam Rempub ... Tiguri, apud Christoph. Frosh., 1585. [8], 83 ff. 8° – VD/16 B-2319

Poss.: 1) M(arcus) Beumlerus (coll.: 1. címlap r.); 2) Possessor Libri hujus est Johannes Kővér ab a(nn)o 1721 (hátsó kötéstabla, belül); Hic Liber Johann(is) Cöver Anno 1721 (uo.); 3) 1752 A(nn)o Hic Liber est Valentini Nyiregyházi (uo.)

Megj.: elszórtan latin és magyar nyelvű, 17. századi jegyzetek.

Jelzet: coll. 1.: Ant 24; F 425; coll. 2.: Ant 26, F 425; coll. 3.: Ant 25, F 425

13. *Historia sacra hungarica Hübneri, edita atqua versa in linguam hungaricam. Basileae a(nn)o 1754.*

[HÜBNER, Johann; FODOR Pál, transl.: Száz és négy válogatott, bibliabéli históriák, a melyeket az ó és új testamentomi szent írásokból ... öszveszedett Hübner János ... Basileában, Rudolf, 1754.] – Petrik VII. 219

Sequuntur ii, qui comparati sunt Rectore Daniele Túri

14. *Joannis Gotl(iebi) Heineccii fundamenta stili cultiori ex liberalitate Domini G(ene)rosi Andreae Szentkirályi emta, ex editione Lipsiensi, Anni 1743.*

[HEINECCIUS, Johann Gottlieb; GESNER, Johann Matthias, annot.: Fundamenta stili cultioris in usum auditorii ... Lipsiae, sumt. Caspari Fritschii, 1743. [16], 520, [54] p. 8°] – GBV

15. *Eiusdem Heinecci opus idem, a Domino G(ene)roso Stephano Szathmári dono datum, eiusdem editionis et anni*

HEINECCIUS, Johann Gottlieb; GESNER, Johann Matthias, annot.: *Fundamenta stili cultioris in usum auditorii ... Lipsiae, sumt. Caspari Fritschii, 1743. [16], 520, [54] p. 8° – GBV*

Poss.: 1) Stephani Szathmári 1746 (címlap r.); 2) Ex munificentia ac Liberalitate Domini G(ene)rosi Stephani Szathmari, possidet Librum hunc Schola Ref(orma)ta H. M. Vásárhelyiensis. Quem summa cum gratiarum actione accepit Libris Publicis adnumeravit D(aniel) Turi e. t. Rector m(a-nu) p(ro)pria A(nn)o M.DCCLIX. XVIII. Kalend(arium) Maji (előzéklyap v.); 3) Liber Scholae R(e)f(orma)tae H. M. Vásárhelyiensis (többféle változatban – elülső kötéstábla, belül; hátsó előzéklyap v.; hátsó kötéstábla, belül); 4) Sub cura Petri Toßegi 1787. (uo.; előzéklyap r.); 5) Sub cura Josephi Tabajdi A(nno) 1789. (előzéklyap r.)

Jelzet: E 383

16. *Antiquitates Romanae, Auctore G. H. Nieuport sumtibus G(ene)rosi Domini Andreae Szentkirályi emtae, editae Budissae a(nn)o 1749.*

[NIEUPOORT, Willem Hendrik: *Rituum, qui olim apud Romanos obtinuerunt, succincta explicatio ... Venetia, s. typ., 1749.*] – BVB

Ebből az évből csak egy velencei kiadást találtunk.

17. *Introductio in orbis hodierni geographiam a(uct)ore Joanne Tomka Szászky, edita Posonii a(nn)o 1748 ejusdem civis honestissimi sumtibus emta*

TOMKA SZÁSZKY János: *Introductio in orbis hodierni geographiam ad accuratissimas quaque calcographorum tabulas, methodo quantum eius fieri licuit facili, directoque ordine, adnexa simul naturalis atque civilis regnorum habitus descriptione ... Posonii, lit. Francisci Antonii Royer, 1748. [36], 832, [128] p. 8° – Petrik III. 653*

Poss.: 1) Habet Coetus Scholae (előzéklyap r.); 2) Ex pio in DEVM eiusq(ue) gloriam promouendam amore ac studio, Librum hunc vsibus Scholae HMVásárhelyiensis R(e)f(orma)tae, propriis sumtibus emit Generosus Dominus Andreas Szentkirályi Ciuis huios Honestissimus,

(...)que summa cum gratiarum actione accepit et Libris publicis adnumeravit Dan(iel) Túri e. t. S(cholae) Rector Anno M D CCLVIII. VIII. Kalend(arium) Junij (uo.); 3) Emtus est G. Marianis (uo.); 4) Liber Scholae Reformatae (hátsó előzéklap v.); Lib(er) Schol(ae) H. M. Vasarh(elyiensis) (hátsó kötéstábla, belül).

Jelzet: F 157

18. *Elementa Philosophiae rationalis et moralis Jo(hannis) Gotl(iebi) Heineccii ex editione Francofurtensi in Viadrum anni 1752. Hunc quoque eidem Civi honesto debemus*

[HEINECCIUS, Johannes Gottlieb: Elementa philosophiae rationalis et moralis. Ex principiis admodum euidentibus iusto ordine adornata. Accessere historia philosophica et index locupletissimus. Francofurti, s. typ., 1752. XIII, 352 p. 8°] – HBZ

19. *M(arci) TVLLII Ciceronis orationes selectae ex editione Jenensi anni 1752 in 8vo emtae a D(omi)o G(ene)roso Joanne Földesi cive honestissimo, in usus scholae*

[CICERO, Marcus Tullius; CELLARIUS, Christoph, interpr.: M. Tullii Ciceronis selectae orationes ad exemplar probatissimorum, codicum expressae. Jenae, Schulz, 1752.] – HBZ, SWB

20. *M(arci) TVLLII Ciceronis orationes partim eae, partim aliae ex edit(ione) Tyrnaviensi in 8vo anni 1754. ex publica Ecclesiae eleemosyna emtae*

CICERO, Marcus Tullius; WAHL, Christoph, stud.: M. Tullii Ciceronis orationes selecte ... Tomulus secundus. Tyrnaviae, typ. Acad. Societatis Jesu, 1754. 444, [8] p. 8° – Petrik I. 420

Jelzet: E 452

21. *Introductio ad Principiam Philosophiae solidioris A(ut)ore Clar(issimi) D(omini) St(ephani) Hatvani, edita Debrecini a(nn)o 1757. emta a D(omi)o G(ene)roso Joanne Banffi cive honestissimo*

HATVANI István: Introductio ad principia philosophiae solidioris ... Debrecini, per Gregorium Kallai, 1757. XV, 304 p. 8° – Petrik II. 74

Poss.: Ex pio in DEVM, eiusq(ue) gloriam promouendam, studio ac amore, Librum hunc vsibus Scholae R(e)f(orma)tae H. M. Vásárhelyiensis, propriis sumtibus emit Generosus Dominus Joannes Bánfi. Cuius huius honestissimus, quaemque summa cum gratiarum actione accessit & Libris publicis adnumeravit Daniel Túri S. e. t. R(ector) m(anu) p(ro)pria ANNO M DCC LVIII. IV. Kalend. Junii (előzéklyap r.).

Megj.: Emtus vero Liber est 44 xr (előzéklyap r.).

Jelzet: Ca 370

22. *Atlas minor seu Compendarius 20. mappas geographicas continens ex ejusdem Cuius honestissimi videlicet D(omi)ni G(ene)rosi Joannis Banffi liberalitate emtus den. 540. [más kézzel:] detritus*

Az atlaszok azonositása nem lehetséges.

23. *Virgilii Maronis opera omnia ex editione Tyrnaviensi in compactione splendida notis illustrante P(etro) Carolo Ruaeo, emta a D(omi)no ac G(ene)roso Josepho Kováts Cive hujate honestissimo*

[VERGILIUS Maro, Publius; RUAEUS, Carolus, interpr.: P. V. N. opera, cum interpretatione, et nonnullis notis P. Caroli Ruaei S. J. Quibus accessere exercitationes rhetoricae in praecipuas ejus orationes. Nec non locupletissimi indices: quorum primus descriptiones continet; secundus comparationes, seu similitudines; tertius dicta memorabilia; quartus est in notas. 3 tomuli. Tyrnaviae, per Leop. Jos. Berger, 1735–1736. (Coll. 1.) – (Coll. 2.) Complectitur Bucolica, et Georgica. [8], 316 p. – (Coll. 3.) Complectitur V. libros posteriores Aeneidos, cum exercitationibus rhetoricis, et indice quadrupli. 476–912. p. 8°] – Petrik III. 794 (másik kiadása: Tyrnaviae, typ. Academicis, 1735; Petrik VII. 549)

24. *Liber Synonymorum ex publica Ecclesiae eleemosyna emtus, ex editione Tyrnaviensi a(nn)i 1729. [más kézzel:] deest*

[GRADUS ad parnassum sive novus synonymorum, epithetorum, et phrasium poeticarum thesaurus ... Recusum Tyrnaviae, typ. Academicis Soc. Jesu per Frid. Gall, 1729. 1062, [2] p. 8°] – Petrik I. 927

25. *Q. Curtii Rufi Liber de rebus Alexandri Magni gestis ex publica Eccl(esi)ae eleemosyna emtus ex editione Lipsiensi a(nn)i 1745.*

[CURTIUS Rufus, Quintus; CELLARIUS, Christoph, recens.: Q. Curtii Rufi de rebus Alexandri Magni historia superstes ... Lipsiae et Regiomonti, apud Christoph. Gottfr. Eckhard, 1745. [36], 636, [72] p. 12° – GBV

26. *Liber Cornelii Nepotis de rebus gestis Imper(atorum) Graecorum et Romano(rum) emtus a D(omi)no G(ene)roso Joanne Dús Cive honestissimo ex editi-one Lipsiensi anni 1737. [más kézzel:] nb. Hinc detrito et amisso subst(ituti) C. Julii Caesaris Comment(arii) Patavii, 1763.*

[NEPOS, Cornelius; CELLARIUS, Christophorus, illustr.: Cornelius Nep. ... De vita excellentium imperatorum ... Lips., Regiom., 1737.] – SWB

[CAESAR, Gaius Iulius; HIRTIUS, Aulus; CELLARIUS, Christophorus, adnot.: C. Julii Caesaris commentarii de bello gallico et civili, ejusque frag-menta, alia quacunq[ue] extant. Accedit ad commentarios de bello gallico A. Hirtii continuatio, itemq[ue] ejusdem bellum Alexandrinum, Africanum, et Hispaniense ... Patavii, s. typ., 1763. 543 p.] – ZWAB

27. *C. Plinii Caecilii Secundi Consuli Panegyricus, editus Debrecini. 1756. em-tus ex communi eleemosyna*

[PLINIUS Caecilius Secundus, Gaius: Plinii Caecilii Secundi consuli panegy-ricus Nervae Traiano augusto dictus. Additae sunt epistolae duae Plinii ad Trajanum, et hujus ad Plinium. Utraque de christianis. Debrecini, imp. Greg. Kállai, 1756. [16], 152 p. 16° – Petrik III. 111

28. *Nouum Testamentum Graecum cum lectionibus variantibus, nec non locis parallelis a Stephano Curcellaeo adnotatis, emtum ex publica Ecclesiae eleemosynae, ex editione Amstelodamensi Anni 1699. in 8vo*

BIBLIA. H' KAINH' DIAΘH'KH. Novum Testamentum. Editio nova, denuo revisa: in qua diligentius quam unquam antea variantes lectiones tam ex ma-nuscriptis quam impressis codicibus collectae, et parallela scripturae loca an-notata sunt, studio et labore Stephani Curcellaei. Amstelodami, sumpt. P. et J. Blaeu, Waesbergen Boom, a Someren, et Goethals, 1699. [12], 564 p. 8° – SWB

Poss.: 1) Joh(annes) Szilágyi (elülső kötéstábla, belül); 2) Ex libris Andreae [...]. 17[.] (uo.)

Megj.: a kötetben latin nyelvű szentencia (elülső kötéstábla, belül).

Jelzet: F 456

29. *Lexicon Graeco Latinum, auctore Georgio Pasore, ex eadem eleemosyna emtum, editionis Goslariensis anni 1639.*

PASOR, Georg: Lexicon graeco-latinum, in novum domini nostri Jesu Christi testamentum. Ubi omnium, tam appellativorum themata, quam nominum priorum etyma, exquisite indicantur, et grammaticae resolvuntur ... Lubecae, sumpt. Johannis Jungii; Goslariae, typ. Nicolai Dunckeri, 1639. 719, [112] p. (Coll. 1.) – (Coll. 2.) PASOR, Georg: Etyma nominum priorum, itemque analysis Hebraeorum, Syriacorum, et Latinorum vocabulorum, quae in novo Testamento uspiam occurrunt ... Lubecae, sumpt. Johannis Jungii. Ibidem. Goslariae, typ. Nicolai Dunckeri, 1639. [8], 88, [7] p. 8° – HAB: VD/17- HAB: VD/17

Poss.: 1): Liber Scholae R(e)ff(orma)tae H. M. Vasárheliensis ex publica Eccl(esi)ae eleemosyna emtus Anno 1759 13 8bris Rectore S. e. t. Dan(ieli) Turi m(anu) p(ro)pria. Emtus est Liber hic Deub(?) (előlső előzéklap v.); 2) Lib(er) Schol(ae) H. M. Vasar[helyiensis] (címlap r.); Liber Schol(ae) R(e)formatae H. M. Vá sarhely(iensis) (hátsó előzéklap r.); 3) Appropriavit librum hunc Iohannis Marosi Imperiali (címlap r.); 1711. Die 9 Febr(uarii) (uo.); A H. M. Vá sarhelyi ref(ormátus) K. Gymnasiumé 1827 től fogva (előlső kötéstartó, belül).

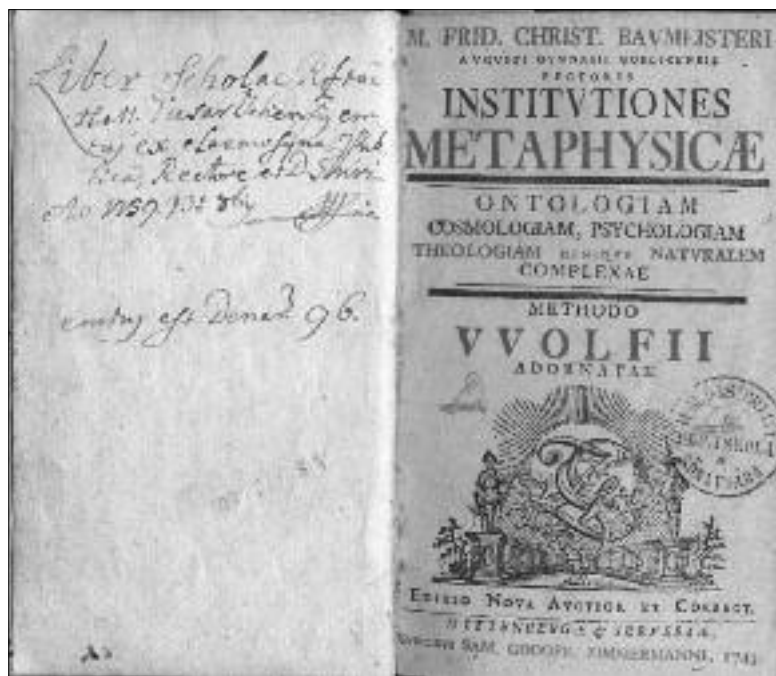
Jelzet: D 123

30. *Grammatica Graeca, cuius titulus Principia sermonis graeci, emta itidem ex eleemosyna publica Eccl(esi)ae ex edit(ione) Tigurina anni 1744.*

HIRZEL, Johann H.: Principia sermonis graeci juxta methodum recentiorum quae vulgo Welleriana dicitur, et ab universis fere literatae Europae Scholarum Magistris ob maxima in docendo discendove commoda, docta conspiratione dudum est recepta, ac nunc denuo in usum Studiosae Juventutis edita. Accedit specimen Syntaxeos nova arte ad Principia Sanctiana compositae. Editio secunda. Tiguri, ex off. Heideggeri et Socci., 1744. [8], 204 p. 8° – BSB

Poss.: Lib(er) Schol(ae) H. M. Vasarhely(iensis) (többféle verzióban – hátsó előzéklap v., hátsó kötéstartó, belül)

Jelzet: D 107

Friedrich Christian Baumeister fizika tankönyvét a hódmezővásárhelyi iskola Türi Dániel rektorsága alatt, 1759-ben megvásárolta

31. *Arithmetica hungarica Clarissimi D(omi)ni Georgii Marothy in splendida compactione, emta ex eleemosyna Eccl(esi)ae edita Debrecini a(nn)o 1743.*

[MARÓTHI György: Arithmetica, vagy a számvetésnek mestersége, mellyet irt és közönségesen haszonra, főképpen a Magyarországon előfordulható dolgokra alkalmaztatni igyekezett. Debretzenben, nyomt. Margitai János által, 1743. X, 387, 7 p. 12°] – Petrik II. 679

32. *Metaphisica M. Frid(eric)i Christ(iani) Baumeisteri ex eadem emta eleemosyna ex editione, Vittenbergensi a(nn)i 1743.*

BAUMEISTER, Friderich Christian: M. Frid. Christ. Baumeisteri ... Institutiones metaphysicae ontologiam cosmologiam, psychologiam theologiam

denique naturalem complexae methodo Wolfii adornatae. Editio nova auctior et correct. Wittenbergae et Servestae, sumt. Sam. Godofr. Zimmermanni, 1743. [4], 638, [14] p. 8° – GBV

Poss.: 1) Georgii Ardéi comp(arista) d(ie) 20. Jan(uar)ij 1759. (előlső kötetábla, belül); 2) Liber Scholae R(e)f(orma)tae H. M. Vasarhelyiensis emtus ex eleemosyna publica Rectore e. t. D(aniel) Túri A(nn)o 1759. 13. 8bris (előzékklap v.); Liber Schol(ae) R(e)for(matae) H. M(ező) Vasarhely(iensis) (hátsó kötetábla, belül); 3) Est ex Libris Ioannis [...] A(nn)o 1757 die 16^a Augusti (uo.); 4) Ex Libris Martini Vjvárosi(?) Comp. Debr. Die Febr(uarii) 1746. (uo.); 5) (...) 1758. (...) (uo.)

Megj.: a kötetben latin nyelvű jegyzetek vannak (előzékklap r., v.)

Jelzet: C 391

33. *M(arci) T(ullii) Ciceronis Epistolae ad Familiares editae Tyrnaviae emtae a D(omi)no G(ene)roso Paulo Szilítzai Cive honestissimo civitatis in usus Scholae R(e)f(orma)tae. H. M. Vasárheliensis duobus Rhenensibus, A(nn)o 1760. 14. Aprilis*

[CICERO, Marcus Tullius; QUARTIER, Philibert, interpr.: Ad familiares epistolae ... Recusae Tyrnaviae, typ. Collegii Acad. Soc. Jesu, 1756. [8], LIV, 890, [8] p. 8° – Petrik I. 420

34. *Libri duo Noui Testamenti hungarica lingua editi Debrecini dono dati a G(ene)roso D(omi)no Joanne Földesi in usus scholae ex editione Debrecini anni 1749.*

BIBLIA. A mi urunk Jézus Kristusnak Uj Testamentoma. Magyar nyelvre fordítottatott Károli Gáspár által és mostan é kisded formában. Debreczenben, nyomt. Margitai János által, 1749. 717 p. 12° – Petrik V. 63

Poss.: Hunc thesaurum pretiosum Coetus Scholae R(e)f(orma)tae H. M. Vásárhelyiensis, debet G(ene)roso D(omi)no Joanni Földesi Ciui civitatis honestissimo signat. per Dan(ielem) Turi S(scholae) R(ectoris) A(nn)o 1760. 14. Aprilis m(anu) p(ro)pria (címlap v.)

Jelzet: F 432

35. *Lexicon Graeco Latinum Georgii Pasoris emtum a G(ene)roso D(omi)no Paulo Szilitzai Cive honestissimo 17. (...) ex editione Amstelodamensi anni 1683.*

[PASOR, Georg; SCHOOTEN, Christian: *Georgii Pasoris Manuale Novi Testamenti, auctum vocibus quae occurrunt inversionibus antiquis graecis Veteris Testamenti. Sic ut habeatur plenissimum lexicon sermonis graeci medii aevi, quem Alexandrinum possis appellere ... Amstelodami, apud viduam Joannis a Someren, 1683. [16], 686, [26g, 38, [2] p.] 12° – ICCU*

36. *N(ovum) Testamentum Graeco Latinum a Joanne Leusden adornatum, emtum a D(omi)no G(ene)roso Paulo Szilitzai Cive civitatis honesto, ex editione Amstelodamensi Anni 1717.*

[LEUSDEN, Johannes: *Hē Kainē Diathēkē = Novum Testamentum, cum versione latina Ariae Montani, in quo tum selecti versiculi 1900, quibus omnes Novi Testamenti voces continentur, asteriscis notantur; tum omnes et singulae voces, semel vel saepius occurrentes, peculiari nota distinguuntur ... Amstelaedami, ex off. Wetsteniana, 1717. [8], 674, [2] p. – GBV*

37. *Principia Sermonis Graeci emta a D(omi)no G(ene)roso Paulo Szilitzai in usus schol(ae) R(e)ff(orma)tae. H. M. Vasarh(elyiensis) ad formam editionis Tigurinae anni 1751.*

[HIRZEL, Johann Heinrich: *Principia sermonis graeci juxta methodum recentiorum quae vulgo Welleriana dicitur, et ab universis fere literatae Europae Scholarum Magistris ob maxima in docendo discendove commoda, docta conspiratione dudum est recepta, ac nunc denuo in usum Studiosae Juventutis edita. Accedit specimen Syntaxeos nova arte ad Principia Sanctiana compositae. (Tiguri, Heidegger), 1751. 204 p.] – SWB*

38. *Institutiones Philosophiae Naturalis Cl(arissimi) D(omini) Stephani Tőke, dono datae a D(omi)no G(ene)roso Stephano Kassai, anno 1736. editae Cibinii VÁSÁRHELYI TŐKE István: Institutiones philosophiae naturalis dogmatico-experimentalis, quibus veritates physicae luculentis observationibus et experimentis illustratae ac confirmatae, nexu scientifico methodice proponuntur ... Cibini Transylvanorum, impr. Johannes Barth sen., 1736. [4], 224, [20] p. 8° – Petrik III. 668*

Poss.: Liber Scholae R(e)f(orma)tae H. M. Vásarheliensis ex Liberilitate a generosi date D(omi)ni G(ene)rosi Stephani Kassai datus A(nn)o 1760. 6a July. Signatum per Dan(ielem) Túri Schol. Rectorem m(anu) p(ro)pria (második előzéklap r.)

Jelzet: L 479

39. *Liber apud studiosos recenter inventus continens apophtegmata sententias dicta, similitudines (sed) sine tabulam sine initioque incertae editionis, auctore et datore incerto. [más kézzel:] deest*

40. *Kemény Jánosról való versek a Poéták szamara valók*

[GYÖNGYÖSI István: Porábul meg-éledett Phoenix, avagy ... Kemény János erdéli fejedelemnek Lonyai Anna aszszonnyal lévő házasságának, tatár orszá-gi rabságának ... emlékezete. Buda, Nottenstein ny., 1737. [76] lev.] – Petrik V. 181 (további kiadásai: Petrik V. 181)

41. [...] *Thesaurus Bibliorum Guilielmi Allotti [más kézzel:] deest*

[ALLOTTUS, Guilelmus: Thesaurus bibliorum ...] – a kiadás azonosítása nem lehetséges.

Libri rectore Joanne Burgyan [1761–1764] comparati

42. *Principia Sermonis Graeci donata a G(ene)roso D(omi)no Franc(isco) Szilágyi*

[HIRZEL, Johann H.: Principia sermonis graeci juxta methodum recentiorum quae vulgo Welleriana dicitur, et ab universis fere literatae Europae Scholarum Magistris ob maxima in docendo discendove commoda, docta conspiratione dudum est recepta, ac nunc denuo in usum Studiosae Juventutis edita. Accedit specimen Syntaxeos nova arte ad Principia Sanctiana compositae. Tiguri, Heidegger, 1744. 204 p.] – GBV

43. *Oratoria Freyeri ab eodem G(ene)roso D(omi)no Fr(ancisco) Szilágyi donata*

[FREYER, Hieronymus: Hieronymi Freyeri ... Oratoria in tabulas compendiaris reacta et ad usum iuventutis scholasticae accomodata. Editio nova. Debrecini, per Joannem Margitai, 1742. 80 p.] – Petrik I. 828 (másik kiadása: 1752: Petrik I. 828)

44. *Grammatica Latina Noua et artificiosa Methodo adornata, donata a me J. B.* [AJTAI ABÓD Mihály: *Grammatica latina methodo nova et artificiosa. In usum inlustris[!] Gymnasii Bethleniani adornata. Cibini, typ. Bart., 1744. 8, 116, 4 p.*] – Petrik V. 22

Anno MDCCLXIII IVto Nonarum Octobris
Beate defunctus G(enerosus) D(omi)nus Andreas Sz(ent) Királyi.
ex pio in hanc Scholam eiusque Alumnos zelo atque animi adfectu,
Testamento legauit in rationem Studiosorum Nummum unum Aureum
Kremnitzensem. In rationem vero famulorum Florenos
Rhenenses tres, ut ex illis Libri emantur atque comparentur.
Emti sunt Rectore Joanne Burgyán sequentes ex eodem beneficio:

45. *Házi Kints*

[STEHÉLIN, Christoph: *Catechismusi házi-kints, avagy, a keresztyéni hit főágazatának kérdések és feleletek által való magyarázatja, és annak a meg-győzés, meg-visgálás, fel-serkentés, intés, és vígasztalás által, a lelki-esméretre való alkalmaztatása ... Kolosvárátt, s. typ., 1752. [16], 863 p. 4°*] – Petrik III. 435

46. *Arithmetica C(larissimi) D(omi)ni Georgii Marothi, Anno 1763. in maiori Volumine altera vice edita, Debreczini*

[MARÓTHI György: *Arithmetica, vagy a számvetésnek mestersége, mellyet irt és közönségesen haszonra, főképpen a Magyarországon előfordulható dolgokra alkalmaztatni igyekezett. Most pedig másodszer e nagyobb formában valamivel bővebben, ki-botsáttatott. Debretzenben, nyomt. Margitai István által, 1763. 302, [6] p. 8°*] – Petrik II. 679

47. *M(arci) TVLLII Ciceronis Epistolae ad Familiares, recusae Tyrnaviae*

CICERO, Marcus Tullius; QUARTIER, Philibert, not.: *M. Tullii Ciceronis ad familiares epistolae ... Recusae Tyrnaviae, typ. Academicis Societatis Jesu, 1756. [6], LIV, 890, [8] p. 8°* – Petrik I. 420

Poss.: 1) Ex pio Legato beate defuncti G(enerosi) D(omi)ni Andreae Sz(ent)Királyi, in vsus Scholae R(e)f(or)mae H. M. Vásárhelyiensis comparauit Joannes Burgyán, p. t. Rector. Anno MDCCLXIV XIII. Kalend. Apr. Emtus est fl. R. 1. x. 45. (előzéklap r.); 2) Sub cura La(...) (uo);

3) Sub cura Franc(isci) Hodí A(nn)o 1805. (előzéklap v.); 4) Sub cura
Johannis Fodor Anno 1805 Die 22 Julij (hátsó előzéklap v.)

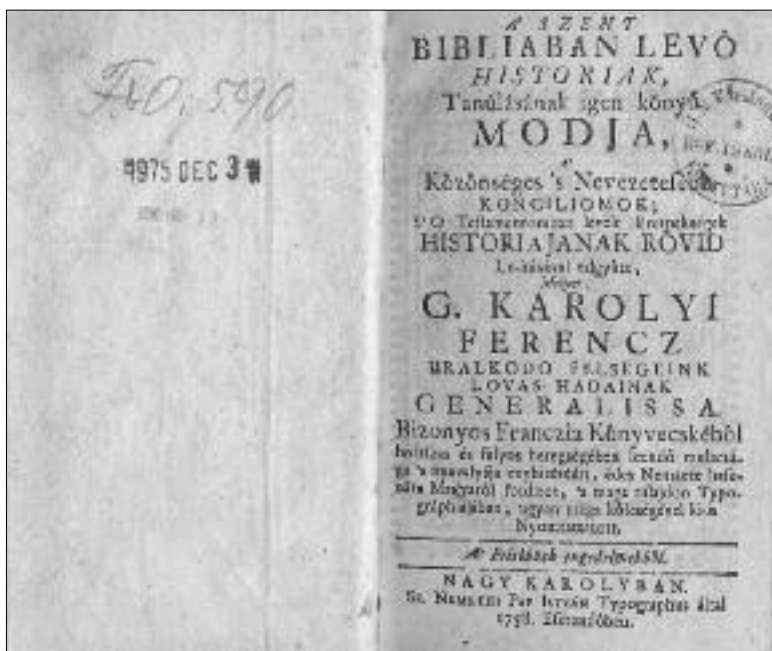
Jelzet: E 385

48. *M(arci) TVLLII Ciceronis Epistolae ad Familiares, recusae Tyrnaviae*
Lásd az előző tételt!

**Rectore Johanne Takáts ab Anno 1764.
die VII. Kalendas Maias(!) accesserunt:**

49. *Euclidis sex primi Elementorum Geometricorum Libri accommodante P. Georg Fournier e S. J. excusi Londini 1654. ex Libris Georgii Komaromi Civis scholae, hic defuncti [más kézzel:] deest*

[EUCLIDES; FOURNIER, Georges: *Euclidis sex primi elementorum geometricorum libri*, in *commediorem forenam contracti et demonstrati* ... Edi-

Gyermeknek szóló bibliai históriák Károlyi Ferenc fordításában

tio prioribus auctior atque castigatior. Londini, imp. Ewardi Story, 1654.] – BVB

50. Sz(ent) Bibliából Historiák, M. G. Károlyi Ferencz fordítása, Nagy-Károlyiban nyomtattatott, 1758-ban. Tiszteletes Szőnyi Benjámin Uram és Pap István N(agy) Károlyi Typogr(áfus) ajándéka.

A Szent Bibliában levő historiák, tanulásának igen könyű modja, a közönséges s nevezetesebb konciliomok; s O Testamentomban lévelt eretnkségek historiajajknak rövid le-írásával edgyütt, mellyet, g. Karolyi Ferencz uralkodo felsegeink lovas hadainak generalissa. Bizonyos francia könyvecskéből hozszas és súlyos betegségében leendő mulacsága s nyavalyája enyhítéséért, édes nemzete hasznára magyaról fordítot, s maga tulajdon typográphiájában, ugyan maga kolcségével ki is nyomtattatott. Nagy Karolyban, Sz. Nemethi Pap István typ. által, 1758. [10], 333, [9] p. – Petrik II. 332

Poss.: A Vásárhelyi Reformata fiui oskolának ajándékozza Sz(őnyi) B(enjámin) és P(ap) I(stván) typogr(áfus). Anno 1765. (elülső kötéstábla, belül)

Jelzet: F 590

51. Cornelius Nepos cum notis Christoph(ori) Cellarii, excusus Lipsiae 1737. Donum D(omi)ni Francisci Szilágyi [más kézzel:] retulit

[NEPOS, Cornelius; CELLARIUS, Christophorus, illustr.: Cornelius Nep. ... De vita excellentium imperatorum ... Lips., Regiom., 1737.] – SWB

52. Antiquitates Romanae G. H. Nieupoort ex editione Budissensi a(nn)i 1760.

[NIEUPOORT, Willem Hendrik: Succincta explicatio rituum qui olim apud Romanos obtinuerunt ad intelligentiam veterum auctorum facili methodo conscripta a G. H. Nieupoort. Editio nova correctior. Budissae, apud Davidem Richterum, 1760. [12], 316, [44] p. 8o] – HBZ

53. Antiquitates Romanae G. H. Nieupoort ex Editione Budissensi a(nn)i 1760.

Lásd az előző tételt!

54. Antiquitates Romanae G. H. Nieupoort ex Editione Budissensi a(nn)i 1760.

[más kézzel:] perit

Lásd az előző két tételt!

55. *Arithmetica Cl(arissimi) D(omi)ni Georgii Marothi ex editione Debretzi-
niensi anni 1763 ex beneficio D(omi)ni G(ene)rosi Andreae SzentKirályi Vi-
duae emtus 1766. Emptus 15 grossis*

[MARÓTHI György: Arithmetica, vagy a számvetésnek mestersége, melyet irt és közönségesen haszonra, főképpen a Magyarországon előfordulható dolgokra alkalmaztatni igyekezett ... Debretzenben, nyomt. Margitai István által, 1763. 302, [6] p. 8°] – Petrik II. 679.

56. *Paulini a S(ancto) Josepho Lucensis Orationes Budae 1746 editae, Donum
D(omi)ni G(ene)rosi Francisci Szilágyi*

CHELUCCI, Paolino: Paulini a S. Josepho ... orationes habitae in eodem archy-
gymnasio ... Recensuit praefatus est ac programma de caussis corruptae
hoc aevo eloquentiae romanae adjecit Joannes Erhardus Kappius ... Budae,
typ. Veronicae Nottensteinin, viduae, 1746. XLVIII, 330, [8] p. 8° – Petrik
III. 57

Poss.: 1) Hunc librum amore ac favore sincero ac perpetuo in Scholam
hanc ductus animatusque Generosus Dominus Franciscus Szilágyi, inter
ceteros quos huic Scholae obtulit libros, donare dignatus est: nunc vero
nova hac vete ornandum curavit filius ejusdem Viri praefati, qui et signa-
vit d. 2a Maii 1795. Stephanus Szilágyi p. t. Scholae Rector et Professor.
m(anu) p(ro)pria (elülső kötéstábla, belül); 2) Liber Scholae Vasarhelyien-
sis (címlap r.); Liber Scholae H. M. Vásárhelyiensis (b4 v.)

Jelzet: E 507

57. *Christophori Cellarii Curae posteriores de Barbarismis et Idiotismis Sermo-
nis Latini Jenae 1733 editae. Donum G(ene)rosi D(omi)ni Francisci Szilágyi 12
Aprilis 1767.*

[CELLARIUS, Christophorus: Christophori Cellari[i] Curae posteriores de
barbarismis et idiotismis sermonis latini ... C. Iulius Caesar ... Jenae, sumtu
Joh. Felic. Bielckii, 1733. [24], 388, [40] p.] – GBV

58. *Jo(hannis) Gottll(iebi) Hejneccii Elementa Philosophiae Rationalis et Mora-
lis, Debretzini excusa 1761. [más kézzel:] periit*

[HEINECCIUS, Johann Gottlieb: Elementa philosophiae rationalis et mora-
lis. Ex principiis admodum eudentibus iusto ordine adornata. Accessere his-

toria philosophica et index locupletissimus. Editio nova emendatior. Debrecini, per Stephanum Margitai, 1761. XVI, 352, [22] p. 8° – Petrik II. 93

59. *Particulae Latinae Orationis ab Horatio Tursellino collectae Patavii excusae 1758. Partim ex beneficio viduae D(omi)ni G(ene)rosi Andreae Szent Királyi emtae*

TORSELLINI, Oratio: Particulae latinae orationis ab Horatio Tursellino collectae, nunc vero ex aliis scriptoribus, de quibus in praefatione, purgatae, auctae, et ad usum seminarii patavini accomodatae. Patavini, [typ. Seminarii!], 1758. 292 p. 12° – ICCU

Poss.: Liber Scholae Hód-Mező Vásárhelyiensis (elülső kötéstábla, belül)
Jelzet: E 439

60. *Historia Poetica a R(everendo) Patre P. Gautruche Societatis Jesu conscripta. Cassoviae excusa 1757.*

[GAUTRUCHE, Pierre: Historia poetica ad faciliorem poetarum et veterum auctorum intelligentiam ... Cassoviae, typ. acad., 1757. 8, 180, 29 p.] – Petrik V. 165

61. *Grammaticae Latinae Elementa a Gregorio Molnar collecta Debretzini, edita 1765 data a R(everendo) D(omi)no St(ephano) Szokolai Rectore Emerito Sch(olae) H(ód) M(ező) V(ásárhelyiensis)*

[MOLNÁR Gergely: Elementa grammaticae latinae, pro recta scholasticae juventutis institutione, ex praecipuis grammaticorum praeceptis ... contracta ... Debreczini, per Steph. Margitai, 1765. [4], 204 p. 8°] – Petrik II. 773

Supra specificatos Libros stitisse R. D(omi)num Antecessorem Joh(annem) Takáts testor Steph(anus) Szokolay p. t. Scholae Rector m(anu) p(ro)ria Jam Rectore me Stephano Szokolay, Libri in usum huius Scholae comparati, sequenti ordine inscripti sunt, ab A(nn)o 1767. die X. Kalendarum May.

**Series Librorum, per Clarissimum ac Doctissimum huius Eccl(aesi)ae
V. D. Ministrum Alexandr(um) Füredy emtorum ex pio legato
(quorum facit 50, id est quinquaginta Rhenensium) quorum p(rae)titulati
viri Pater optimus, dumque viveret Eccl(aesi)ae huius V. D. Minister
fructuosissimus, gravissimus b. m. Michael Füredy, in Rationem
huius Scholae ex pio erga hoc Gymnasium amore legavit**

62. *Ciceronis Ep(isto)lae et Orationes Selectae ex nova editione recusae Debr(ecini) A(nn)o 1767.*

[CICERO, Marcus Tullius; CELLARIUS, Christophorus, argum.: Selectae orationes ad exemplar probatissimorum codicum expressae, cum Christophori Cellarii argumentis, rhetorico artificio, et verborum, rerum ac rituum interpretationibus, additus est index adnotationum. Debrecini, impr. Steph. Margitai, 1767. [16], 489, 7 p. 8°] – Petrik I. 420

63. *Alter liber easdem epistolas et orationes continens*

Lásd az előző tételt!

64. *Tertius quoque liber easdem ep(isto)las et Ora(ti)ones continens. [más kézzel:] NB. deest*

Lásd az előző két tételt!

65. *Ciceronis Ora(ti)ones selectae ex nova editione, recusa Debr(ecini) 1767.*

Lásd az előző három tételt!

66. *Geographia Johannis T. Szászki, editae Poson(ii) 1748.*

[TOMKA SZÁSZKY János: Introductio in orbis hodierni geographiam ad accuratissimas quaque calcographorum tabulas, methodo quantum eius fieri licuit facili, directoque ordine, adnexa simul naturalis atque civilis regnorum habitus descriptione ... Posonii, lit. Francisci Antonii Royer, 1748. [36], 832, [128] p. 8°] – Petrik III. 653

67. *Geographia eiusdem Autoris [más kézzel:] editae Poson(ii) 1748.*

Lásd az előző tételt!

68. *Iustinus, Recusus Debr(ecini) 1769.*

[JUSTINUS; GRONOVIVS, Abraham, ed.: Iustini historiae philippicae iuxta editionem Abrahami Gronovii Lugduno-Batauam historiarum Philippicarum Trogi, item: Editoris Notae ac Animaduersiones historico-criticae in loca quaedam libri primi auctoris. Debrecini, exc. Stephanus Margitai, 1769. [16], 384, [54] p. 8°] – Petrik II. 305

69. *Alter Justinus A(nn)o et L(oco) super notatum*

Lásd az előző tételt!

70. *Tertius, imo quartus, quintus quoque editi eodem a(nn)o et L(oco)*

Lásd az előző két tételt!

71. *Elementa Philosophiae, A(uto)re Jo(hannis) Gott(liebi) Heineccio, Recusa Debre(cini) 1761. Sunt a(ute)m exempl(aria) 3^a*

[HEINECCIUS, Johann Gottlieb: Jo. Gottl. Heineccii ... Elementa philosophiae rationalis et moralis. Ex principiis admodum euidentibus iusto ordine adornata. Accessere historia philosophica et index locupletissimus. Editio nova emendatior. Debrecini, per Stephanum Margitai, 1761. XVI, 352, [22] p. 8°] – Petrik II. 93

72. *Antiquitates R(oma)nae. A(ut)ore Nieupoort recusae Viennae 1766. [más kézzel:] Huic editioni substitutus est liber editionis Tyrnaviensis anni 1765. ut pote casu aliquo maculatae*

[NIEUPOORT, Willem Hendrik: Rituum, qui olim apud romanos obtinuerunt, succincta explicatio ad intelligentiam veterum authorum facili methodo conscripta. Tyrnaviae, typ. Acad., 1765. [4], 552, [40] p.] – Petrik V. 350

73. *Institutiones Philosophiae Ra(tionalis), A(ut)ore Baumeistero. Recusae Vitemberga. Sunt a(ute)m exempl(aria) 2^a*

[BAUMEISTER, Friedrich Christian: Institutiones philosophiae rationalis methodo Wolfii conscriptae. Editio tredecima auctior et emend. Vitembergae, Ahlfeld; Weinmann, 1761. [10], 232, [12] p.] – SWB

74. *Dictionarium Fr(ancisci) P(áriz) Papai ex editione Leutschoviensi. Anni 1708. [más kézzel:] deest*

[PÁPAI PÁRIZ Ferenc: *Dictionarium latino-hungaricum, succum et medullam purioris latinitatis, ejusque genuinam in lingvam hungaricam conversionem, ad mentem et sensum proprium scriptorum classicorum, exhibens ... Leutschoviae, apud haer. Samuelis Brewer, 1708. 622 p. (Coll. 1.) – (Coll. 2.) Dictionarium hungarico-latinum, olim magna cura a clarissimo viro Alberto Molnár Szentziensi collectum ... Leutschoviae, apud haer. Samuelis Brewer, 1708. 278 p. – (Coll. 3.) CSÉCSI János: Johannes Tsétsi ... observationes orthographico-grammaticae, de recta hungarice scribendi et loquendi ratione ... [20] p.] 8° – RMK I. 1746*

Aliunde accesserunt sequentia

75. *Ciceronis Ep(isto)lae ad Familiarum donatae per huiusquae Scholae Civem Michaelem Borkely; recusae Tyrnaviae A(nn)o 1756.*

[CICERO, Marcus Tullius; QUARTIER, Philibert, interpr.: *Ad familiares epistolae ... Recusae Tyrnaviae, typ. Collegii Acad. Soc. Jesu, 1756. [8], LIV, 890, [8] p. 8°*] – Petrik I. 420

76. *Mappae Geographicae Poloniae, Bohemicae, Italiae, Portugalliae, terrae Sanctae*

A térképek kiadásának pontos azonosítása nem lehetséges, de valószínűleg az alábbiakról lehet szó:

[MAYER, Tobias; HOMANN: *Mappa Geographica Regni Poloniae ... Norimb., Homanniani Heredes, 1750. – BVB*]

[MÜLLER, Johann Christoph; HOMANN: *Bohemiae Regnum in duodecim Circulos divisum ... [Nürnberg], Homanniani Heredes, [ca. 1730.] – HBZ*]

[HOMANN, Johann Baptist: *Statuum totius Italiae novissima repraesentatio geographica ... Norimbergae, s. typ., [ca. 1737.] – BVB*]

[HOMANN, Johann Baptist; NOLIN, Jean Baptiste: *Regnum Portugalliae: Divisum in quinque provincias maiores et subdivisum in sua quaeque Terri-*

toria una cum Regno Algarbiae speciali mappa exhibitum ... Norimbergae, s. typ., 1736. – BVB

[FUNCK, David, ed.; HOMANN, Johann Baptist, sculp.: Novissima totius Terrae Sanctae sive promissionis descriptio ... Norimbergae, s. typ., [ca. 1700.] – BVB]

Haec omnia integre mihi tradita esse a R(everendo) D(omino)

Antecessore Steph(ano) Szokolay, testor Steph(ani) Gózon

p. n. Scholae Rector 1769. 8. Mai

Series librorum per Clarissimum ac Doctissimum D. D. Alexa(ndri)

Füredy Eccl(esi)ae huius V. D. Ministrum fructuosiss(im)um emptorum,

ex pio legato, b. m. Cl(arissimi) ac D(octissimi) Viri DD. Mich(aelis)

Füredy Eccl(esi)ae huius dum viueret V. D. M(inis)tri vigilantissimi

gravissimi, quod in alumnos huius Scholae R(e)f(or)mae

legauerat testamento

77. *Biblia Hungarica ex Editione Basilensi A(nno) 1754(!)*

[BIBLIA. Szent Biblia, az-az Istennek Ó és Új Testamentomában foglaltatott egész szent írás magyar nyelvre fordítottatott Károli Gáspár által ... Basileában, Im-Hof János Rodolf és fia, 1764. [2], 860, 288 p. 8°] – Petrik VII. 73

Valószínűleg elírás a tételben szereplő dátum, hiszen 1754-ben, Bázelen magyar nyelvű Biblia nem jelent meg. Ebben az évben Budán egy latin nyelvű Szentírást adtak ki, vö.: Petrik VII. 73

78. *P(ublíi) Ovidii Nasonis Elegiae Tristium et de Ponto recusae Tyrnaviae A(nno) 1749.*

[OVIDIUS NASO, Publius; PONTANUS, Jacobus, comm.: Publii Ovidii Nasonis elegiae tristium libri V. Cum P. Jacobi Pontanis. J. Commentario in compendium redacto. Ad usum scholarum soc. Jesu. Tyrnaviae, typ. Academicis Societ. Jesu, 1749. [6], 7–677, 27 p. 8°] – Petrik II. 956

79. *Aliud eiusdem Ovidii exemplar, imo tertium ibidem*

Lásd az előző tételt!

80. *P(ublii) Virgilii Maronis Opera cum Interpretatione Caroli Ruaei edita Tyrnaviae, 1760. in 8°*

[VERGILIUS MARO, Publius; RUAEUS, Carolus, not.: P. V. M. opera, cum interpretatione, et nonnullis notis P. Caroli Ruaei S. J. Quibus accessere exercitationes rhetoricae in praecipuas ejus orationes. Nec non locupletissimi indices: quorum primus descriptiones continet; secundus comparationes, seu similitudines; tertius dicta memorabilia; quartus est in notas. 3 tomuli. Tyrnaviae, typ. academicis soc. Jesu., 1760. 245, 246–651, 652–1008, [52] p. 8°] – Petrik III. 794

81. *Aliud exemplar eiusdem editionis et anni*

Lásd az előző tételt!

82. *P(ublii) Virgilii Opera in 12° [más kézzel:] deest*

A kiadás azonosítása nem lehetséges.

83. *Mappa Geographica Europae g(ene)ralis Matth(iae) Hasii 1743.*

[HASE, Johann Matthias: Europa, secundum legitimas projectionis stereographicae regulas et juxta recentissimas observationes aequae ac relationes adhibitis quoque veterum monumentorum subsidiis. ... [Norimberga], Homannianorum Heredum, 1743.] – GBV

84. *Item Portugalliae et Hispaniae J. B. Hommanni*

[HOMANN, Johann Baptist: Regnorum Hispaniae et Portugalliae Tabula generalis de l'Isliana ... Norimbergae, s. typ., [ca. 1751.] – GBV – A 18. században többször is megjelent.

85. *Item Angliae Procurantibus Homannianis haeredibus 1749.*

[HOMANN, Johann Baptist: Magna Britannia complectens Angliae, Scotiae et Hyberniae Regna in suas provincias et comitatus divisa. Norimberg, Homann, 1749.] – HBZ

86. *Liber Poeticus Budae editus A(nno) 1747. donatus a G(eneroso) St(ephano) Dobrai*

[LIBER poeticus brevi tenuique stilo exhibens I. Artis metricae elementa. II. Catalogum veterum poetarum. III. Conspectum deorum fictorum. IV. Va-

ria versuum genera. V. Varia carminum genera. VI. Flores poetarum in usum scholae Körösiensis editus. Budae, typ. Veroniceae Nottensteininn, 1747. 102 p. 8°] – Petrik II. 590

87. *Logica Breutingeri donatus a D(omino) Joanne Szilvási sine initio et tabula [más kézzel:] deest*

[BREITINGER, Johann Jacob; BURGKL, Johann Jacob: Disp. prima de artis logicae definitione e genere, subiecto, et fine constituta ut ... praeside Joh. Jacobo Breutingero ... respondentis vices sustinente Joh. Jacobo Burgklio ... publica instituatur syzētēsis. Tigurum, Wolph, 1607. [8] p.] – BVB

[BREITINGER, Johann Jacob; STAHEL, Johann Rudolph: Disp. II. de artis logicae distributione, e generalissimis cogitandi, seu cogitationes dirigendi mediis constituta ut ... praeside Joh. Jacobo Breutingero ... respondentis vices sustinente Joh. Rudolfo Stahelio ... publica instituatur syzētēsis. Tigurum, Wolph, 1607. [8] p.] – BVB

88. *Énekes könyv Nyomt(attatott) Debr(ecenben) 1734.*

[ÉNEKES könyv. Debrecen, Városi ny., 1734–1735.] – Petrik V. 137

Libros, quorum nomina huc usque ad scripta sunt, mihi traditos esse testor. Adamus Kúti m(anu) p(rop)ria 1771. 21. Aprilis:

89. *Caji Crispi Sallustii opera omnia cum notis Minelli in 12. Lipsiae. A(nn) 1754.*

[SALLUSTIUS, Caius Crispus; MINELL, Jan, not.; JUNCKER, Christian: Caji Crispi Sallustii opera omnia in usum iuventutis scholasticae ... Lipsiae, ex off. Weidmanniana, 1754. 348 p. 8°] – HeBIS-Retro

90. *M(arci T(ullii) Ciceronis epistolae ad Familiares Liber est sine titule in 12. dono missus Ketskemetino a D(omi)no Rever(endo) Joh(anne) B. Takats Scholae huius panis ab hinc annis Rectore*

A kiadás azonosítása nem lehetséges.

91. *C(aii) J(ulii) Caesaris Commentariorum de bello Gall(ico) libri VII. donatus ab eodem Rev(erendo) Viro in 8. Dillingae 1654.*

[CAESAR, Caius Julius: C. Julii Caesaris commentariorem de bello Gallico Lib. VII. ... Dilingae, apud Ignatium Mayer, 1654. [2], 251, [2], 102 [i.e. 201] p. 8°] – BVB

92. *C(aii) Suetonii Tranquilli de XII. Caesaribus l. 8. ex recensione et cum animadversionibus I(saaci) Casauboni in 4. 1611. Liber Debrecino a D(omino) Cl(arissimo) Stephano Szokolai dono missus*

SUETONIUS TRANQUILLUS, Caius; CASAUBON, Isaac: Cii Suetonii Tranquilli de XII. Caesaribus libri VIII. Eiusdem de illustribus grammaticis et de claris rhetoribus ... S. l., apud Samuelem Crispinum, 1611. [32], 750, [44], [8], 109, [40] p. 4° – GBV

Jelzet: E 3a

93. *Balassa Bálintnak és Rimai Jánosnak Énekei. Donum Domini Joh(annis) Sarosi 1774. 22. Augusti [más kézzel:] deest*

[BALASSI Bálint–RIMAY János:] Balassa Bálint–Rimai János Istenes éneke ... Debreczen, Margitai, 1744. [346] p. – Petrik I. 161 (további kiadásai: Petrik I. 161; Petrik V. 45)

94. *Smetii Prosodia emta a Cl(arissimo) D(omino) Adamo Kúti*

SMETIUS, Henricus: Henrici Smetii Alostani Prosodia in novam formam digesta: In qua voces plurimae de novo additae: pleraeque etiam ad similia remissiones, novis exemplis suppletae. ... Amstelaedami, sumt. Joannis Raves-teinii, 1674. [1677] [14], 526 p. 8° – SWB

Poss.: Optimae Spei Adolescenti, Alexandro Berta hancce, Smetii Prosodiam dono offero Martinus Bagosi, redux ex Hollandia 7. Decembr(i) Anni 1736. (elülső kötéstábla, belül)

Superexlibris: Alex. Berta. MDCCXXXVI.

Jelzet: E 445

95. *Historia Poetica in 12. Comparata a Cl(arissimo) Adamo Kúti [más kézzel:] perit*

[GAUTRUCHE, Pierre: Historia poetica ad faciliorem poetarum et veterum auctorum intelligentiam ... gallice conscripta ... Tyrnaviae, typ. Acad., 1728.

[6], 170, [14] p. 16° – Petrik I. 864 (további kiadásai: Petrik I. 864, Petrik V. 165)

96. *Idem hic Vir in rationem Scholae hujus Vasarhelyiensis comparavit 13, id est decem et tres Mappas Geographicas. (...) Helvetiae Haeredi Homm(ani), Hungariae Homm(ani), Imperii Russici Hasii, Imperii Turcici Homm(ani), Norvegiae Homm(ani), Daniae Hom(mani), Sveciae Hom(mani), Hiberniae Hom(mani), Scotiae Hom(mani), Angliae Hom(mani), Germaniae Hom(mani), Galliae Haer. Hom(mani), Hispaniae Hom(mani).*

A következő atlaszokról lehet szó, kiadásuk pontos azonosítása azonban nem lehetséges:

[VISSCHER, Nicolaes; FUNCK, David; HOMANN, Johann Baptist: *Exactissima Helvetiae, Rhaetiae, Valesia caeterorumque Confoederatorum, ut et finitimorum populorum regionum tabula ... Norimbergae, [circa 1700.] – SWB*

[HOMANNUS, Johann Baptist: *Regnorum Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Scлавoniae, Bosniae et Serviae cum principatu Transylvaniae maximaque parte Valachiae nova et exacta tabula ex arcetypo Mülleriano desumta viisque veredariis ac novissimae pacis Passarovicensis confiniis aucta. Nürnberg, s. a.] – Petrik II. 146*

[HASE, Johann: *Imperii Russici et Tatariae Majoris nec non Minoris Crimaeae tabula cum sciagraphia tractationis de iisdem ... Norinergae, Homann, 1738.] – GBV*

[HOMANN, Johann Baptist; HARENBERG, Johann Christoph: *Imperii Turcici europaei terra, in primis Graecia cum confiniis ... [Nürnberg], 1741.] – SWB*

[HOMANN, Johann Baptist: *Tractus Norvegiae, Suecicus Praefecturam Bahusiae, finitimaeque Daliae Provinciae Partem ... Noribergae, 1729.] – SWB*

[HOMANN, Johann Baptist; HÜRBNER, Johann: *Regni Daniae in quo sunt Ducatus Holsatia et Slesvicum, Insulae Danicae, Provinciae Iutia, Scania, Blekingia. Nova tabula ... Noribergae, [ca. 1730.] – GBV*

[HOMANN, Johann Baptist: Regni Sueciae in omnes suas subiacentes provincias accurate divisi tabula generalis ... Noribergae, [zwischen 1702–1716.] – GBV

[HOMANN, Johann Baptist: Hiberniae Regnum tam praecipuas Ultoniae, Connaciae, Laciae et Momoniae, quam in minores earundem provincias et ditiones divisum ... Nürnberg, [zwischen. 1707–1712.] – GBV

[HOMANN, Johann Baptist: Magna Britannia complectens Angliae, Scotiae et Hyberniae Regn.: in suas prov. et comitat. divisa et ex mapis Londinensibus designata ... Norimberg, 1749.] – GBV

[HOMANN, Johann Baptist: Atlas Germaniae specialis, seu systema tabularum geographicarum in quibus imperium Romano-Germanicum ... Norimbergae, 1753.] – GBV

[HOMANN, Johann Baptist: Totius Regni Galliae sive Franciae Tabula ... Nürnberg, Homann, [ca. 1720.] – GBV

[HOMANN, Johann Baptist: Regnorum Hispaniae et Portugalliae Tabula Generalis ... Noribergae, Homann [Erben], [ca. 1735.] – SWB

Haes vero Mappa ex parte pio erga hanc Scholam amore Juctus propriis sumtibus [...] curavit tendiculis ornavi curavit et ita cum gratiarum actione recepi Michael Motsi Scholae p. n. Vasarhely. Rector d. 11 Apr. Anni 1775.

97. Szentek Hegedűje in 8° edit Claudiopoli anni 1762. ex oblatione gratuita Cl(arissimi) ac Doct(issimi) D(omini) Benjaminis Szőnyi

[SZŐNYI Benjámín: Szentek hegedűje, Jel. V. v. 8. 9. és XIV. v. 1. 2. Vagy olly idvességés ujj énekek, mellyeknek első részében: a mindennapi és innepi énekekben kívül vagynak a kegyesség gyakorlásának fő és kiváltképen való részéről írott énekek. A második részében pedig külömb-külföféle rendekre, állapotokra és bizonyos időkre alkalmaztattak ... Kolozsvár, nyomt. Páldi István által, 1762. [10], 272, [6] p. 8°] – Petrik III. 561

Per D(ominum) Petrum Kaszap Vasarhelyiensem dati sunt in rationem Scholae Fl. Rh. 6 (sex)

Supra jam memorato libro Smetii super Prosodiam et Historiam Poeticam comparavimus. Fl. Rh. 1. et Xr. 7.

In summa percepti a Cl(arissimo) D(omino) Adamo Kúti Fl. Rh. 11, id est: undecim et xr. 53, id est quinquaginta tres Michael Motsi S. R.

98. *Ovidius ex editione Cassoviensi anni 1719. donum D. Stephani Mohos Civis hujatis*

[OVIDIUS NASO, Publius; PONTANUS, Jacobus, comm.: De tristibus libri V. Ejusdem de Ponto libri IV. Diligenter emendati, et praefixa poetae vita illustrati ... Cassoviae, typ. Academicis, 1719. [12], 260 p. 8°] – Petrik I. 956

99. *Aesopi Phrygis et alium fabulae cum elegantissimis iconibus Donum D. Stephani Mohos Civis civitatis [más kézzel:] deest*

AESOPUS; NEVELETUS, Isaacus Nicolaus, not.: Fabulae variorum auctorum nempe Aesopi fabulae Graeco-Latinae CCXCVII. Aphtonii Soph. fabulae gr. lat. XL. Gabriae fab. gr. lat. XLIII. Babriae fab. gr. lat. XI. accedunt anonymi veteris fabulae, latino carmine redditae LX. ex exsoletis editionibus et codice ms. ... Francofurti, apud Christ. Gerlach et Sim. Beckenstein, 1660. [16], 678 p. 8° – GBV

Poss.: (...) Joh. Hildebrandi Withofii. Anno MDCCXXVII. Symbolum Mundus regitus opinionibus (előzéklyap v.)

Megj: a possessor latin nyelvű jegyzete az előzéklyap rectón.

Jelzet: E 427

100. *Leusdeni N(ovum) T(e)s(tamen)tum Graeco-Latinum ex edit(ione) Amstelodamensi [más kézzel:] deest*

[LEUSDEN, Jan: Hē Kainē Diathēkē cum versione latina Ariae Montani ... Tum omnes et singulae voces, semel vel saepius occurrentes, peculiari nota distinguuntur ... Amstelaedami, ex off. Wetsteniana, [1741.] [8], 674 p. 12°] – SWB

101. *Knollii Vocabularium Novi T(estamen)ti*

[KNOLL, Johannes: *Johannis Knollii apud Rigenses con-rectoris vocabularium biblicum Novi Testamenti ... Lipsiae, apud Jo. Frid. Gleditschium, 1745.*] [8], 600 p. 8° – GBV

102. *Purus Textus ex edit(ione) Curcellaei*

Azonosítása nem lehetséges.

103. *Eutropius in octavo majori observationibus illustratus ex edit(ione) Hafniae*

[EUTROPIUS; REINHARD, Lorenz, rec.: *Flavii Eutropii breviarium historiae Romanae ... Hafniae, Mumme, 1738.* 166 p.] – GBV

104. *Biblia Hungarica emta ex publica Ecclesiae Eleemosyna*

[BIBLIA. Szent Biblia, az-az: Istennek ő és új testamentómban foglaltatott egész szentírás. Magyar nyelvre fordítottatott Károli Gáspár által.] – A kiadás azonosítása nem lehetséges, valószínűleg 18. századi kiadásról van szó. Vö.: Petrik I. 280, Petrik V. 62, Petrik VII. 73

**Anno 1780. Ex Eleemosyna Publica Ecclesiae sunt comparati
Libri sequentes**

105. *Oratoria Freyeri Nro. 4. Ed(itio) Debrecinensis [más kézzel:] nb. Loco (...) amissae subs. Poesis Körösiensis*

FREYER, Hieronymus: *Hieronymi Freyeri ... Oratoria in tabulas compendiaris redacta et ad usum iuventutis scholasticae accomodata. Editio nova. Debrecini, per Joannem Margitai, 1752.* 80 p. – Petrik I. 828

A négy meglévő példányba 1780 után írták be a gimnázium tulajdonjegyét, ennek ellenére valószínű, hogy ezen példányokról van szó (amikor jegyzékbe vették a könyveket, még nem írták be a possessort):

A mű első példánya

Poss.: 1) *Dono in usus Scholasticor(um) H. M. Vásárhelyiensium Andr(eae) Fazekas p. t. Rectore 1785* (elülső kötéstábla, belül); 2) *Sub Cura Georgii Szilágyi (uo.); Sub cura Georgii Szilágyi A(nn)o 1781 [...]* (hátsó

kötéstábla, belül); 3) Sub Cura Benjamini Szőnyi A(nn)o 1796 die [...] Aug(usti) (elülső kötéstábla, belül); Sub cura Beniámin Szőnyi 1796; 4) Habet Iosephus Marosi Anno 1776 Aprilis (uo.); Liber Iosephi Marosi (uo.); 5) Michael Banyai (címlap r.); Banyai Sub cura (7. p.); 6) Sub Cura Alexandri Dobsa, Sub Cura Alexandri Dobsa a(nn)o [1]794 die 1 Aug(usti) Sub cura Alexandri Dobsa [1]794 (címlap r.); Sub cura Alex(andri) Dobsa a(nn)o [1]794 die 5 Aug(usti), Sub cura Alexandri Dobsa A(nn)o [...] (hátsó kötéstábla, belül); 7) Sigis(mundi) Sebess (címlap r.)

Jelzet: E 148

A mű második példánya

Poss.: 1) Liber Scholae Reformatorum Hód-Mező-Vásárhelyiensis. Signatum d. 4ta Julij 1789. per P(aulum) H(almi) (előzék-lap r.); 2) Sub cura Stephani Pálo Anno 1789 (elülső kötéstábla, belül); 3) Sub cura Joannis Szántai 1792 A(nno) 23 Februarij (uo.); 4) Sub cura Thomae Dobsa die 1^a Aug(usti) 1794 (uo.); Sub Cura Thomae Dobsa '794 d. 1^a Augusti (előzék-lap r.); 5) Sub Cura Danielis Maria(...) Anno 1796 d(ie) 23 Aug(usti) (előzék-lap r.); 6) Sub Cura Béniamin Szőnyi Anno 1797 4 August(i) (uo.); 7) Sub cura Stephani Borbély 1812 (uo., előzék-lap v.)

Jelzet: E 13

A mű harmadik példánya:

Poss.: 1) Liber Scholae Reformatorum Hód-Mező-Vásárhelyiensis Signatum d. 4ta Julij 1789. per P(aulum) H(almi) (előzék-lap r.); 2) sub Cura Stephani Czapfalvi d. 28^a Julij 1799 (elülső kötéstábla, belül); 3) Sub cura Pully (...) 1790 (előzék-lap r.); 4) Sub cura Joanni Keresztes 1793/96 (uo.); 5) Sub Cura Joannis Tőrök Anno 1796 die 3 Ianuari (uo.); 6) Sub Cura Samuelis Tuba dies 5 Julij 1812 (uo.); Sam(uelis) Tuba 1812 (címlap r.)

Megj.: a kötetben magyar nyelvű bejegyzések vannak.

Jelzet: H 390

A mű negyedik példánya:

Poss.: 1) Liber Scholae Reformatorum Hód-Mező-Vásárhelyiensis signatum d(ie) 4ta Julij 1789 per P(aulum) H(almi) m(anu) p(ro)p(ria) (előzék-lap r.); 2) Sub cura Michael Banyai (uo.); 3) Sub cura Joannis Du[...] (uo.); 4) Sub cura Joseph Gyenge (uo.); 5) Sub cura Matthiae Veress Anno

1797 die 1. Septembris (előzéklap v.); 6) Sub cura Ben. Mester (uo.); Sub cura Ben. Mester 1812. (hátsó előzéklap v.)

Jelzet: H 390 (duplum)

106. *Catechesis Basilensis No. 2. [más kézzel:] non sunt +1*

KERESZTYÉN catechismus, az-az: a keresztyéni hitnek ágazatira kérdések és feleletek által való rövid tanítás. Melly a kérdéseknek s feleleteknek summás értelmekkel, és azokban foglaltatott dolgokat világosító kérdezkedésekkel s magyarázatokkal, a Sz. Irásbéli bizonyságoknak egész le-írásával ... új formában ki-botsattatott. Nyomt. Basileában, Im-Hof Rodolf János költs. és bet., 1754. [6], 215, [9], [22-] p. 8° – Petrik I. 402

Megj: a kötetben magyar nyelvű imádságok vannak.

Jelzet: F 544

107. *Psalterium majus [más kézzel:] deest No. 1. Eadem editio*

[BIBLIA. Ószövetség. Szent Dávid királynak és prófétának száz-ötven zsoltári ... 2. kiad. Basilea, Im-Hof ny., 1764. 8°] – Petrik V. 63

108. *Psalmi Davidis. Fél Soltár. No. 2. Eadem editio*

[FÉL-ZSOLTÁR. Debrecen, Városi ny., 1727. 12°] – Petrik V. 151 (további kiadásai: uo.)

109. *Cornelis Nepos [más kézzel:] subst(itutus) Phaedrus No. 2. Etiam Debreczin(ensis) [...]*

[NEPOS, Cornelius: Vitae excellentium imperatorum. Debreceni, Typ. Civ., 1737. 18°] – Petrik V. 345 (másik kiadása: 1764: Petrik V. 345)

[PHAEDRUS; PUBLILIUS Syrus; HORATIUS Flaccus, Quintus: Ph.-i Augusti liberti fabularum Aesopiarum libri V. Accedunt Publii Syri Mimi siue sententiae. Item: Q. Horatii Flacci liber de arte poetica in usum tironum linguae Latinae. Debrecini, per Steph. Margitai, 1774. [12], 108 p. 16°] – Petrik III. 87

110. *Phaedri Fabulae No. 2. Etiam Debrecinensis*

[PHAEDRUS; PUBLILIUS Syrus; HORATIUS Flaccus, Quintus: Ph.-i Augusti liberti fabularum Aesopiarum libri V. Accedunt Publii Syri Mimi siue

sententiae. Item: Q. Horatii Flacci liber de arte poetica in usum tironum linguae latinae. Debrecini, per Steph. Margitai, 1774. [12], 108 p. 16°] – Petrik III. 87

111. Catechesis ex editione Debr(ecinensis) No. 1. [más kézzel:] deest

[KERESZTYÉN catechismus, az-az: a keresztyéni hitnek ágazatira kérdések és feleletek által való rövid tanítás. Melly a kérdéseknek s feleleteknek summás értelmekkel, és azokban foglaltatott dolgokat világosító kérdezkedésekkel s magyarázatokkal, a Sz. Írásbéli bizonyosságoknak egész le-írásával; végre a catechizálásra való hasznos út-mutatással, ez új formában ki-botsattatott. Debreczenben, ny. Margitai István által, 1771. 6, 284, 22 p. 12° – Petrik I. 402 (másik kiadása: Petrik V. 250)

vagy:

[CATECHISMUSI rövid oktatás azoknak számára, akik legelőször akarnak az Úrnak szent vacsorájával élni és azon alkalmatossághoz intéztetett agenda. Debrecen, Margitai, 1751. 24 p. 12°] – Petrik VII. 98 (másik kiadása: 1765: Petrik V. 91)

112. Poesis Körösiensis No. 3. editio Posoniensis

[LOSONTZI István: Artis poeticae subsidium, complectens: I. Artis poeticae elementa. II. Collectionem poematum faciliorem. III. Collectionem poematum varii generis. IV. Collectionem poematum elegiacorum ex Ovidio. V. Collectionem poematum epicorum. VI. Flores et sententias poetarum. VII. Selectae scholae Salernitanae praecepta medica, paribus Hungaricis vertibus reddita. VIII. Pantheum mythicum contractum. In usum tyronum concinatum per Stephanum Losontzy, scholae körösiensis rectorem. Posonii, typ. Joan. Mich. Landerer, 1769. 159 p. 8°] – Petrik II. 609

113. Grammatica Molnari ex edi(ti)one Debr(ecinensis) I.

[MOLNÁR Gergely: Elementa grammaticae latinae, pro recta scholasticae iuventutis institutione, ex praecipuis grammaticorum praeceptis ... contracta ... Debreczini, per Steph. Margitai, 1765. [4], 204 p. 8°] – Petrik II. 773 (további kiadásai: Petrik II. 773, Petrik V. 327, Petrik VII. 339)

114. *Sacra Biblia Hungarica ex edit(ione) Basil(iensi) n. 1.*

[BIBLIA. Szent Biblia, az-az Istennek Ó és Uj Testamentumában foglaltatott egész Szentírás. Ford. Károli Gáspár. [Kiad.] Sz[atmárnemeti] P[ap] I[stván] és T[örök] F[erenc]. Basel, Imhoff ny., 1750. [20], 860, 288, [1] p.] – Petrik V. 62 (további kiadásai: Petrik I. 280, Petrik V. 62, Petrik VII. 73)

Anno 1781. Rectore Nicolao Etsedi

115. *Francisci Sanctii Minerva. C(larissimus) ac D(octissimus) D(ominus) Paulus Toth annis. 77–78. Rector huius Scholae, quum ex oris Hollandicis et Helveticis redux hanc Scholam visitaret, in testimonium fauoris nuperi dono eidem obtulit. die 1. Maii Anni Supra Not(ati). Sign(natum) N(icolaius) E(tsedí) Sch(olae) R(ector) m(anu) p(ro)pria*

SÁNCHEZ de las Brozas, Francisco; SCHOPPE, Caspar; PERIZONIUS, Jacobus: Francisci Sanctii Minerva, sive de causis latinae linguae commentarius ... Franequerae, apud Leonardum Strickerium, 1693. [12], 650, 52, [22] p. 8° – GBV

Poss.: Liber Scholae R(e)f(orma)tae H. M. Vásárhely(iensis) ab Anno 1781. d(ie) 1. April(is) N. ins. Non prius ista Deam vidit Schola forte Mineruam, quam sua Paulus Tóth dona tulisset eam. Quem simul Helueticum nec non Hollandia saluum Pannonico postquam restituere solo: Protinus antiqui signum dedit ipse fauoris Gratificus, librum hunc reque stylo(ue) grauem. Sign(atum) Nicolaus Etsedj. p. t. Sch(olae) Eiusdem Rector m(a-nu) p(ro)pria (elülső kötéstábla, belül)

Jelzet: E 460

116. *Ciceronis Officia donata per N. D(ominum) Joannem Sarosi, Ciuem honestissimum ac Compactorem, cum notis J. Minelli, ex editione Lipsiensi, quae prodiit ex officina Weidmanniana A(nn)o 1751.*

[CICERO, Marcus Tullius; GRAEVIUS, Johannes Georgius; MINELL, Jan, illust.: M. T. Ciceronis libri III de officiis ... Lipsiae, ex off. Weidmanniana, 1751.] – SWB

117. *Biblia Tárháza. nb. Hic Liber emptus est ex pio legato b. m. Viduae Joannis Tompai, per Cl. ac D. D. Ben(jamin) Szőnyi. Eccl(esiae) huius V. D. M. nec non V. Tractus B. Seniore[m] officio, operaque, fama consummatissimum.*

[OSTERWALD, Friedrich Johann: Biblia tárháza, mellyben az ó és uj testamentom könyveinek és részeinek summái, és azokból való épületes rövid tanuságok foglaltatnak, a Sz. Írásnak olvasásáról tanító előjáró-beszéddel együtt ... Győrben, nyomt. Streibig Gergely János által, 1780. [34], 919, 3 p.; 462 és 1 p. 4°] – Petrik II. 953

nb. Pro Libris in Rationem orphanorum comparandis, ab Eccle(sia) percepi Flor. Rh. 2. duos cum 18 decem et octo grossis et 3 (tribus) dnr. hung. A(nn)o 1783. d. 28. Januar(ii) N(icolaus) E(tsed) m(anu) p(ro)pria

N.B. Libros Sequentes Comparaverat, adhuc tam Cl. ac D. D. Paulus Toth Rector Scholae huius a(nn)orum 77–78. sine dubio ex Publica Scholae pecunia, Catalogo vero huic inferuit Nicolaus Etsedj: Rector a(nn)orum 81–82.

118. Ratio Educationis prodiit Vindobonae A(nn)o 1777.

RATIO Educationis totiusque rei literariae per Regnum Hungariae et Provincias eidem adnexas. Tomus I. Vindobonae, typ. Joan. Thom. nob. de Trattner, 1777. 496 p. 8° – Petrik III. 182

Poss.: Liber Scholae Reformatae Hod Mező Vasárhelyiensis emtus Rectore Paulo Tóth 1777. (előzékklap v.)

Jelzet: C 102

119. Compendium Hungariae Geographicum Matthiae Bel. Posonii et Cassoviae Anno 1777.

[BÉL Mátyás: Compendium Hungariae geographicum, ad exemplar notitiae Hungariae novae historico-geographicae M. B., in partes IV. Utpote, Hungariam, Cis-Danubianam, Trans-Danubianam, Cis-Tibiscanam, et comitatus, divisum. Cum 5 mappulis. Editio tertia auctior et correctior. Cum adnexo compendiolo regnorum Slavoniae, Croatiae, Dalmatiae, Galliciae et Lodomeriae, magnique Transilvaniae geographicum ... Posonii et Cassoviae, sumpt. Joan. Mich. Landerer, 1777. [14], 312, [48] p.; 176, [30] p. 8°] – Petrik I. 216

120. Aliud plane simile Exemplar. ibidem et a(nn)o eodem editum, in compactione
Lásd az előző tételt!

121. *Compendiolum Geographicum Regnorum Sclavoniae Croatiae Posonii et Cassoviae editum A(nn)o 1777.*

BÉL Mátyás: *Compendiolum regnorum Sclavoniae, Croatiae, Dalmatiae, Galliciae, et Lodomeriae, magnique principatus Transilvaniae geographicum ... Posonii et Cassoviae, sumpt. Joan. Michaelis Landerer, 1777. [8], 170, [29] p. 8° – Petrik I. 217*

Poss.: Liber Scholae Reformatae Hod Mező Vasárhelyiensis emtus Rectore Paulo Tóth 1778. (elülső kötéstábla, belül)

Jelzet: I 401

122. *Aliud et idem compendiolum etc.*

Lásd az előző tételt!

123. *Elementa Artis Cogitandi. Budae A(nn)o 1778. edita*

ELEMENTA artis cogitandi in usum gymnasiolorum et grammaticarum scholarum per Regnum Hungariae et Provincias eidem adnexas. Budae, typ. Regiae Universitatis, 1778. 86 p. 8° – Petrik I. 598

Poss.: Liber Scholae Reformatae Hod Mező Vasárhelyiensis emtus Rectore Paulo Tóth 1779. (elülső kötéstábla, belül)

Jelzet: Ca 323

124. *ABC Könyvetske a Nemzeti Oskoláknak hasznokra. Posonii 1777.*

Petrik csak a szlovák nyelvű változatot ismeri ebből az évből: Petrik VII. 443

125. *Faciliora Physicae Elementa. Budae 1778.*

HORVÁTH Keresztély János: *Faciliora physicae elementa in usum gymnasiolorum per Regnum Hungariae, et Provincias eidem adnexas. Budae, typ. Regiae Universitatis, 1778. [12], 92 p. 8° – Petrik III. 90*

Poss.: Liber Scholae Reformatae Hod Mező Vasárhelyiensis emtus Rectore Paulo Toth 1778. (elülső kötéstábla, belül)

Jelzet: L 443

126. *Elementa Iuris Naturalis. Budaë, 1778.*

[PILLER Mátyás: *Elementa historiae naturalis in usum scholarum grammaticarum et gymnasiorum per Regnum Hungariae et provincias eidem annexas. Pars 1, complectens regnum animale. Budaë, typ. reg. Universitatis, 1778. 100 p. 8°*] – Petrik V. 390

127. *N. B. 13. Catechesis Minor. Nro. 6. Compar. Rectore D(omino) Paulo Osgyáni. 79 et 80.*

Sequentes vero Libros, quia nondum Catalogo inferti fuerant. Inferiam

128. *M(arci) T(ullii) Ciceronis Epistolarum Selectarum Exemplaria in Compactione. No. 4. Debrecini 1767.*

[CICERO, Marcus Tullius; SCHRÖDER, Johann Kaspar, not.: *Epistolarum selectarum libri tres ... Addita est vita Ciceronis a Dionysio Lambino collecta. Debrecini, excudit Steph. Margitai, 1767. [44], 232, [20] p. 8°*] – Petrik I. 420

129. *Magyar Biblia. Komaromi C(sipkés) György fordítása. 1685. Esztendőben [BIBLIA. Magyar Biblia avagy az Ó és Uj Testamentom koenyveiből álló telyes Szent Irás a magyar nyelven ... (Leyden,) 1685. [1719.] (Coll. 1.) – (Coll. 2) Senczi Molnár Albert: Szent Dávid soltári ... 8°*] – RMK I. 1336

130. *Theatrum Poeticum atque Historicum. Jo(hannis) Ravisii Textoris cuius in fronte, seu in p(agina) ante Titulum, manus Francisci Rakoczy Nomen proprium adscribentis adparet. Basileae 1610. [más kézzel:] deest*

[RAVISIUS TEXTOR, Johannes: *Theatrum poeticum atque historicum, sive officina Jo. Ravisii Textoris, post Conr. Lycosthenis vigilias ad meliorem ordinem redacta, disposita, et innumeris in locis correcta. Cum cornucopiae libello. Aucta ex Natalis Comitis mythologiae libris aliquot, et Geofredi Lino-cerii Vivariens. Mythologiae Musarum libello: cum syntagmate de Musis Lili Gregorii Giraldi Ferrariens ... Basileae, typ. Conr. Waldkirchi[i], 1610. [32], 942 p. 8°*] – HBZ

131. *Bartholomaei Systema logicum sine tabula*

[BARTHOLINUS, Caspar: Casp. Bartholini logica major locupleta, ex Aristotele, optimis ejus interpretibus, et propiis insuper meditationibus, continens praecepta, controversias et Praxin, a mendis, quibus variae apud exteros editiones scatent, repurgata, atque jussu sereniss. Daniae, Norwegiae etc. regis edita. Hafniae, apud Salomonem Sartorium, 1625. 251 p. 8°] – GVB

132. *Artis cogitandi Principia*. 3.

BREITINGER, Johann Jacob: Artis cogitandi principia ad mentem recentiorum philosophorum compendio exhibita ... Debrecini, per Joannem Margitai, 1742. [16], 136 p. 8° – Petrik I. 341

Poss.: 1) Liber Scholae H. M. Vásárhelyensis ab anno, 1798/9 (elülső kötetábla, belül); 2) Sub cura Joann(is) Posta (címlap r.)

Megj: a bejegyzés dátuma ellenére valószínűleg már korábban is a Gimnázium tulajdona volt.

Jelzet: Ca 428

133. *Joh(annis) Gottl(ieb) Heineccii Elementa Philosophiae Rationalis et Moralis Debr(ecini) 1761. edita*

[HEINECCIUS, Johannes Gottlieb: Jo. Gottl. Heineccii ... Elementa philosophiae rationalis et moralis. Ex principiis admodum eidentibus iusto ordine adornata. Accessere historia philosophica et index locupletissimus. Editio nova emendatior. Debrecini, per Stephanum Margitai, 1761. XVI, 352, [22] p. 8° – Petrik II. 93

Globus Terraqueus in Cistula colore viridi oblita

Anno 1783. Rectore Andrea Fazekas

Supra specificatos Libros stitisse R. D. Antecessorem Nicol(aum) Etsedi, (praeter-quam quod Atlas, atque aliae Mappae Geograph(iae)

aut detritae sint, aut paucis exceptis, prorsus perierint) recognosco

Andreas Fazekas p. t. Scholae Rector m(anu)p(ropria)

Hic in Museo reperti, necdum Catalogo inferti:

134. *Philippi Josephi Holle Mythologia, emta Rectore R. D(omi)no Paulo Toth 1779.*

HOLLE, Philippus Josephus: Philippi Josephi Holle. Mythologia seu fabulosa deorum historia traducta e germanico notis et supplementis illustrata in

usum regionum gymnasiorum per Regnum Hungariae et Provincias eidem adnexas. Budae, typ. Regiae Universitatis Budensis, 1778. [2], 252 p. 8° – Petrik II. 143

Poss.: Liber Scholae Reformatae Hod Mező Vásárhelyiensis emtus Rectore Paulo Tóth 1779. (elülső kötéstábla, belül)

Jelzet: E 468

135. *Sebast(iani) Castellionis Dialogi. Liber hic in museo repertus*

CASTELLIO, Sebastian: Sebastiani Castellionis Sacrorum Dialogorum libri quatuor, quos postremo ipse recognouit: argumenta singulis dialogis praeposuit, et sententias subiecit, ex quibus pueri discant officium ... Debrecini, per Joannem Margitai, 1748. 336, [8] p. 8° – Petrik I. 397

Poss.: 1) Liber Scholae Reform(atae) Hmvasárhelyiensis (előzéklap v.); 2) Habet hunc Librum Steph(ani) Jakab A(nn)o 1793dik esztendőben die 13 Maii (uo.); 3) Est [...] Steph(ani) Kő[...]er (elülső kötéstábla, belül)

Jelzet: F 457

136. *Emmanuelis Alvari Principia, pariter hic reperta*

ALVAREZ, Emmanuel: Emmanuelis Alvari ... Principia, seu grammaticarum institutionum, liber primus. Cassoviae, typ. Acad. Soc. Jesu, 1753. 198 p. 8° – Petrik I. 57

Poss.: Liber hic in Museo repertus, esto Scholae Sign(atum) per A(ndream) F(azekas) Rect(or) 1785. (elülső kötéstábla, belül)

Kötés. 18. századi félbőr.

Jelzet: E 499

Ex Eleemosyna publica comparatae s(un)t A(nn)o 1783.

137. *Mappa Geogr(aphica) Universalis Europae, in maxima forma curante Hasio, adhuc sine tendicula*

[HASE, Johann Matthias: Europa, secundum legitimas projectionis stereographicae regulas et juxta recentissimas observationes aequae ac relationes adhibitis quoque veterum monumentorum subsidiis ... [Nörimb.], Homanniani Heredes, 1743.] – SWB

138. *Mappa Geogr(aphica) Hungariae, in maxima forma. Homanni, itidem sine tendicula. Hac duae Mappae constant. 3. R. Fl.*

[HOMANNUS, Johann Baptist: Regnorum Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Bosniae et Serviae cum principatu Transylvaniae maximaque parte Valachiae nova et exacta tabula ex arcetypo Mülleriano desumta viisque veredariis ac novissimae pacis Passarovicensis confiniis aucta. Nürnberg, s. a.] – Petrik II. 146

Anno 1785. Rectore Paulo Halmi

R. D. Antecessor Andreas Fazekas Libros, quorum nomina hucusque adscripta sunt, integre tradidit. Insuper vero pio in hanc Scholam amore Catalogum praespecificatum his Libris auxit

139. *Lucii Annaei Flori Rerum Romanarum Libris IV. Bassani 1738.*

FLORUS, Lucius Annaeus; PONTANUS, Johann Isaac, not.: Lucii Annaei Flori Rerum Romanorum libri quatuor. Ex museo Joh. Isacii Pontani accedunt breves ejusdem notae, atque observata praesertim politica ... Bassani, ex typ. Jo. Antonii Remondini, 1738. 212 p. 12° – ICCU

Poss.: 1) Ex obladae Fratris sui (...) Ludovici (...) (elülső kötéstábla, be-lül); 2) Dono in usus Scholae R(e)f(or)mae H. M. Vásárhelyi 1785 And-(reae) Fazekas p. t. Rect(or) (uo.)

Jelzet: E 352

140. *Publii Virgilii Maronis Operibus Tyrnaviae, 1719.*

[VERGILIUS MARO, Publius: Virgilii Maronis, Publii, opera in scholis societatis Jesu praelegi solita. Tyrnaviae, typ. academicis, per Frid. Gall, 1719. 368 p. 8°] – Petrik III. 794

141. *Christ(ophori) Cellarii Grammatica Latina Claudiopoli, 1775.*

[CELLARIUS, Christophorus: Grammatica latina, linguae hungaricae accommodata. Editio secunda. Claudiopoli, typ. Collegii reform., 1775. 315 p. 8°] – Petrik I. 405

142. *Hieronymi Freyeri Oratoria Debrecini 1752. editis, quos etiam cum gratiarum actione recepi Paulus Halmi p(ro) n(unc) Rector m(anu)pr(op)ria*

[FREYER, Hieronymus: Hieronymi Freyeri. Oratoria in tabulas compendiaris redacta et ad usum iuventutis scholasticae accomodata. Editio nova. Debrecini, per Joannem Margitai, 1752. 80 p.] 4° – Petrik I. 828

Ex Eleemosyna publica comparati sunt sequ(entes):

143. Eutropius cum Metaphrasi Graeca Paeanii

[EUTROPIUS, Flavius; CELLARIUS, Christoph, not.: Fl. Eutropii breviarium romanae historiae ad Valentem Augustum, ab urbe condita ad illius usque et fratris valentiniani tempora deductum cum metaphrasi graeca paeanii ... Debrecini, excud. Stephanus Margitai, 1777. [36], 329, [122] p. 8°] – Petrik I. 718

144. P(ubl)ii Ovidii Elegiae Tristium L. V.

[OVIDIUS NASO, Publius; Pontanus, Jacobus, comm.: Publii Ovidii Nasonis elegiae tristium libri V. ... Tyrnaviae, typ. Academicis per Frid. Gall, 1731. [6], 304, [38] p. 12°] – Petrik II. 956

145. Atlas Homannianus

Johann Baptist Homann munkája, de sem a mű, sem annak kiadása nem azonosítható.

146. Calligraphia

[(?)STAEPS, Johann Friedrich, ed.: Calligraphia in usum iuventutis accomodata, das ist: Nützliche Schul-Vorschriften. Leipzig, s. typ., [ca. 1750.] [56] p.] – SWB

Anno 1787. die 4. Maii Libros, qui reperti sunt bibliothecae Scholae huius, integre transmisit, in manus mea. Antecessor meus R. D. Paulus Halmi. Quorum recognosco Steph(anus) Segesvari p. t. Scholae Rector. m(anu) p(ropria)

Libri Scholae Ref(ormatae) H. M. Vásárhelyiensis, A(nn)o 1791.

Post obitum C. D. Pauli Halmi, a Professore Joane Dávidházi, in Museo reperti, et ab eo tempore sumtu publico comparate

147. 4. Biblia Sacra Hung(arica) Diversae Editionis

Lásd az 1, 77, 104, 114. tételt!

148. 1. *Házi Kints. Sthelin(!) Kristof Magyarúl*

Lásd a 45. tételt!

149. 1. *Biblia Tárházi Ostervald Fridrich Németi Sam(uel) Forditása*

Lásd a 117. tételt!

150. 1. *Suetonius, de XII. Imperat(oris) cum adnotat(ionibus) Izaci Casauboni, edit(us) 1611.*

Lásd a 92. tételt!

151. 1. *Ratio Educationis, Tom. I. Vindobonae, 1777.*

Lásd a 118. tételt!

152. 1. *Henrici Smetii Prosodia, Francfurti, 1647. in 8°*

Lásd a 94. tételt!

153. 3. *P(ublii) Virgilii Maronis Opera, Notis Patris Car(oli) Ruaei Tyrnaviae 1760.*

Lásd a 80. tételt!

154. 1. *Pasoris Lexicon Graecum in Nov(um) Test(amentum) in octavo et 12.*

Lásd a 29. tételt!

155. 2. *Compendium Hungariae a Matth(iae) Bél conser(tum) edit(um) A(nno) 1777.*

Lásd a 119–120. tételt!

156. 3. *Geographia Joannis Szászki, edit(a) A(nno) 1748.*

Lásd a 17, 66–67. tételt!

157. 1. *Franc(isci) Sanctii Minerva, A(nno) 1693. Franequerae*

Lásd a 115. tételt!

158. 2. *Compendiolum Regnor(um) Sclavon(iae), Croat(iae), Galliae, Transil(vaniae) A(nn)o 1777.*

Lásd a 121–122. tételt!

159. 11. *Justini Historiae, Debrecin(i) A(nn)o 1769.*

Lásd a 68–70. tételt!

160. 1. *Introductio ad Philosoph(iam) Steph(ani) Hatvani A(nn)o 1757.*

Lásd a 21. tételt!

~~161. 1. *De officiis. M(arci) T(ullii) Ciceronis libri. edit. Joan(nis) Minellii. Lipsiae, 1751.*~~

Lásd a 116. tételt! Ezt a tételt 1796-ban húzták át, az ellenőrzéskor nem volt meg, vö.: 254. tétel.

162. 1. *Joannis Knolli. Vocabularium Biblicum Novi Test(amenti) Lips(iae) 1745.*

Lásd a 101. tételt!

163. 2. *Magyar Ujj Testamentomi Sz(ent) Irás. Debrecenben A(nn)o 1749.*

Lásd a 34. tételt!

164. 2. *Heinecci Fundamenta. Stili Cultioris*

Lásd a 14–15. tételt!

~~165. 1. *Quinti Curtii Historiae de rebus Alex(andri) M(agni) edit(ae) 1745.*~~

Lásd a 25. tételt! Ezt a tételt 1796-ban húzták át, az ellenőrzéskor nem volt meg, vö.: 255. tétel.

166. 3. *P(ublili) Ovidii Nasonis Elegiarum Libri, de Tristibus et Ponto, Tyrnaviae*

Lásd a 78, 79, 144. tételt!

167. 1. *Mythologia, seu fabulosa Historia Deo(rum). Budae A(nn)o 1778. in 8°*

Lásd a 134. tételt!

168. 1. *Faciliora Physicae elementa Budae. 1778. in 8°*

Lásd a 125. tételt!

169. 1. *Caii Crispi Sallustii Opera Lips(iae) A(nn)o 1754.*

Lásd a 89. tételt!

170. 1. *Logicae Systema Auctore Henrico Joanne Alstedi Herborn(ae) 1614.*
Lásd a 7. tételt!

171. 2. *Mulató Mesék Pétzeli József Győrben 1789.*
Petrik nem ismeri ezt a kiadást.

172. 2. *Curcellaei Nov(um) Test(amentum) Graecum edit(um) A(nn)o 1699. in 8°*
Lásd a 28. tételt!

173. 1. *Nov(um) Test(amentum) Graecum, a Joanne Leusden edit(um) Amstelad(ami) 1718. cum versione Ariae Montani*
Lásd a 36. tételt! Az 1718-as évszám valószínűleg elírás.

174. 2. *M. Frider(ici) Cristoph(ori) Baumeisteri Logica Vittembergae*
Lásd a 73. tételt!

175. 1. *Metaphysica Baumeisteri Vittemberg. 1749. in 8°*
Lásd a 32. tételt! A Túri Dániel rektorsága alatt beszerzett példány 1743-ban jelent meg.

176. 1. *Artis Cogitandi Elementa Budae 1778. in 8°*
Lásd a 123. tételt!

177. 2. *Julii Caesaris Commentarii de Bello Gallico, Dilingae. 1654. et Patavii*
Lásd a 91. tételt!

178. 1. *Tursellinus Horat(ius) de Particulis Patavii. 1758. in 12*
Lásd az 59. tételt!

179. 1. *Hist(oria) Lucii Annaei Flori Rerum Romanar(um) Bassani 1738.*
in 12.
Lásd a 139. tételt!

180. 1. *Hieronymy Freyeri Oratoria edit(a) Debrecin(i) 1767. in 4°*
Lásd a 43. tételt!

181. 1. *Cl(arissimi) Steph(ani) Töke Physica edit(a) Cibin(ii) 1736. in 8°*
Lásd a 38. tételt!

182. 6. *Epistolae Ciceronis Selectae Debrecin(i) 1767. in 8°*
Lásd a 128. tételt!

183. 1. *Epistolae Ciceronis universae in 12*
Lásd a 90. tételt!

184. 4. *Epistolae Ciceronis ad familiarum in usum Delphin(orum) Tyrnaviae A(nn)o 1756.*
Lásd a 33, 47, 48, 75. tételt!

185. 1. *Orationes Ciceronis Selectae, cum notis Christoph(ori) Vahl. Tyrnaviae edit(ae) 1754. in 8° Tom. 3.*
Lásd a 20. tételt!

186. 3. *Orationes Selectae Ciceronis Debrecini 2. et una Jenae, una Debreciense compactae sunt Epistolae selectae No. 1.*
Lásd a 19, 62–65. tételt!

187. 1. *Eutropii Historiae Romanae Hafniae 1738. in 8°*
Lásd a 103. tételt!

188. 1. *Caspari Bartholini Logica Hafniae 1725(!) in 8°*
Lásd a 11, 131. tételt!

189. 1. *Eutropii Historiae, cum Metaphrasi Graeca. Debrecini A(nn)o 1778. in 8°*
Lásd a 143. tételt! Elírás az 1778-as évszám.

190. 2. *Marothi György Arithmetica Magyarul Debreczenbe A(nn)o 1763. in 8° et 1. in 12°*
Lásd a 46, 55. tételt!

191. 3. *Nieuporti explica(ti)o Rituum Romanarum Budissae A(nn)o 1760. in 8°*

Lásd a 52, 53. tételt!

192. 4. *Ioan(nis) Heineccii element(a) Philosoph(iae) Rationalis*

Lásd a 18, 58, 71, 133. tételt!

193. 3. *Artis Cogitandi Principia Breitingeri. Debreci(ni) A(nn)o 1742. in 12°*

Lásd a 87, 132. tételt!

194. 3. *Steph(ani) Losontzi artis Poeticae Subsid. Posen. 1769. in 8°*

Lásd a 112. tételt!

195. 1. *Seb(astiani) Castellionis Dialogi. Debrecin(i) A(nn)o 1766. in 8°*

Lásd a 263. tételt!

196. 4. *Basileai Nagy Káté A(nno) 1756.*

Lásd a 106. tételt! Az 1756-os évszám valószínűleg elírás (1754).

197. 4. *Hübneri Historiae Biblicae Hungaricae*

Lásd a 103. tételt!

HÜBNER János: Száz és négy válogatott bibliabéli historiák, amelyeket az ó és új testamentomi szent írásokból a gyengéknek kedvéért össze-szedett Hübner János. Pozsonyban és Pesten, Fűskúti Landerer Mihály költs. és bet., 1791. [14], 496 p. 8° – Petrik II. 193

Poss.: 1) Possessor huius Libri Michaelis Csengeri. A(nn)o 1793. die 14. Apr(ilis) Comparista (előzéklyap r.); 2) Scholae Ref(ormatae) H. M. Vásárhelyiensis est hic liber (uo.); Liber Scholae Refor(matae) H. M. Vásárhelyiensis Sig(natum) Die 16. Apr(ilis) 1793. per Joh(annem) Dávidházi Professorem m(anu) p(ro)pria (elülső kötéstábla, belül); 3) Sub cura Caroli Dobai A(nno) 1800 d(ie) 14. Dec(embris) (hátsó előzéklyap v.)
Jelzet: F 580

198. 6. *Cellarii liber memorialis. Debrecin(i) Ex his unus detritus*

Lásd a 269. tételt!

[CELLARIUS, Christophorus: Latinitatis probatae et exercitatae liber memorialis sub quolibet primitivo derivata singula memoriae juvandae caussa exponens. Cum interpretatione hungarica. Recusus Debrecini, per Georg. Kállai, 1754. [2], 356, 167 p. 8°] – Petrik I. 404

199. 2. *Principia Sermonis Graeci Velleriana Tigur(ini) 1751 et 1754.*

Lásd a 37, 42. tételt!

200. 2. *Harmonicus Könyv Maróthi György editioja*

[BIBLIA. Szent Dávid, sóltárjai. Mellyek a frantzia nóták szerént magyar verskebe foglaltattak Szentzi Molnár Albert által. Most pedig a harmóniás éneklést szeretőknek kedvekért, négyes nótákkal, ugymint tenorral, bassussal, discantussal és altussal, a német és frantzia példák és a Spetha András deák sóltárja szerént, ki adattattak; néhai próf. Maróthi György ur az éneklés mesterségéről való rövid tanításával és némelly más énekeknek nótájokkal együtt. Debreczenben, Margitai István által, 1774. 5, 408 és 20 p. 8°] – Petrik I. 503

201. 2. *Fél Soltár*

Lásd a 108. tételt!

202. 2. *Plinii Panegūricus Debrecini 1756. in 12*

Lásd a 27. tételt!

203. 1. *Ovidii Nasonis Elegiae. Trist(ium) et de Pont(o) Cassoviae A(nn)o 1719.*

Lásd a 98. tételt!

204. 1. *Elementa Iuris Naturalis. Budae. 1778. in 8°*

Lásd a 126. tételt!

205. 1. *Cornelius Nepos Lipsiae A(nn)o 1733. in 12*

Lásd a 26, 51. tételt! (1737)

206. 1. *Cornelius Nepos Debrecini A(nn)o 1780. in 12*

Lásd a 109. tételt!

207. 1. *Phaedri Fabulae Debrecini A(nn)o 1775. in 12*

Lásd a 110. tételt! (1774)

208. 15. *Normales Libri pro lingua Germanica, sub titulo, Zweiter Theil des Lesebuches zum gebrauch National Schulen Ofenn. 1788.*

ZWEITER Theil des Lesebuches zum Gebrauche der Nacionalschulen in Königreich Ungarn, und dessen Kronländern auf dem Lande. Ofen, gedruckt mit königl. Universitätsschriften, 1788. [4] 187 p. 8° – Petrik II. 583

Poss.: 1) St(ephanus) P. (elülső kötéstábla, belül); 2) Liber Scholae R(e)-f(or)ma(tae) H M Vásárhelyiensis (uo.)

Jelzet: H 305

209. 13. *Gregorii Molnar Grammatica. Debrecini*

Lásd a 61, 223. tételt!

210. 2. *ABC Könyvetske a Nemzeti Iskolának*

Lásd a 124. tételt!

211. 1. *Historia Poetica, Gautruche Tyrnaviae A(nn)o 1757. in 12*

Lásd a 95. tételt!

212. 6. *Cellarii Grammatica Debrecini 1781.*

[CELLARIUS, Christophorus: Grammatica latina, linguae hungaricae accommodata. Debrecini, typ. Margitai, 1781. [2], 315, [3] p. 8°] – Petrik I. 405

213. 1. *Gerardi Ioan(nis) Vossii Rhetorica Lipsiae 1674. in 8°*

Lásd a 4. tételt!

214. 2. *Gróf Károlyi Ferencz frantzból fordítot Biblia béli Historiája Nagy Károlyba A(nn)o 1758. alter detristissimus*

Lásd az 50. tételt!

215. 1. *Fortunati Crelii Logica Heidelberg(ae) 1595. in 8°*

Lásd az 5. tételt!

216. 1. *Szentek Hegedűje Kolosvár 1762.*

Lásd a 97. tételt!

217. 1. *Ex Cornelio Nepote Excerpta vocabula et Phr(as)es cum interpretatione germanica in 8°*

Lásd a 3. tételt!

218. 1. *Ioan(nis) Magiri Physiologia Francfurti A(nn)o 1613[1612!]. in 8°*

Lásd a 6. tételt!

219. 1. *De duabus Quaestionibus, grauissimis Tiguri 1584. auctore Beumlero*

Lásd a 12. tételt!

220. 1. *In museo reperta Cebetis Tabula. Debrecini. 1744. in 12*

CEBETIS thebani tabula. Isocratis paraenesis, et phythagorae aurea carmina in usum studiosae iuventutis graecae et latine edita. Debrecini, per Joannem Margitai, 1744. [2], 6, 51, 52 p. 8° – Petrik I. 404

Poss.: 1. Est (...) Ab A(nn)o 1781 Compl. Debrec. (címlap r.); Est Pauli Vig, Compl. Debret(ini) A(nn)o 1781. (9. p.); 2) Liber Scholae Ref(ormatae) Hód Mező Vásárhelyiensis (előlső kötetstábla, belül); Hic Liber in Museo repertus, esto Scholae Sig(natum) d(ie) 1^a Apr(ilis) 1791. per Joannem) Dávidházi Scholae Ref(ormatae) Rectorem et Professore(m) (uo.)
Jelzet: E 509

221. 1. *Pariter repertus Sz(ent) Heortocrates, auctor Petr(us) Bod. Posonii 1786. in 8°*

[BOD Péter: Szent Heortokrates. Avagy a keresztyének között elő-forduló in-nepeknek és a rendes kalendáriumban fel-jegyeztetett szenteknek rövid historiójok, melly a szava bé-vehető hiteles írókból egybeszedegtetett és magyar-ra fordítatván közönséges haszonra intézetett, egy bujdosó magyar által. Pozsonyban, Véber és Korabynsky, 1786. [12], 187, 6 p. 8°] – Petrik I. 306

222. 1. *Enchiridion Sacrum Graecae. Tyrnaviae 1771. in 8°*

EISENPEITL, Matthaeus: Enchiridion sacrum ex Scriptura et Patribus pro linguae graecae candidatis. Tyrnaviae, typ. Collegii Academici Soc. Jesu, 1771. 192 p. 8° – Petrik I. 592

Poss.: 1) Steph(ani) Mihálkovits (címlap r.); 2) Liber Scholae Ref(ormatae) Vasarhelyiensis (uo.)

Megj.: francia nyelvű diákbejegyzések.

Jelzet: F 513

223. 1. *Paulini a S. Joseph Lucensis Orationes. Budae 1746. in 8°*

PAULINUS a S. Bartolomeo: Paulini a S. Josepho Lucensis cler. reg. Scholarum piarum et in archigymnasio romanae sapientiae publici eloquentiae professoris orationes habitae in eodem archigymnasio ... Recensuit praefatus est ac programma de caussis corruptae hoc aevo eloquentiae romanae adjecit Joannes Erhardus Kappius ... Budae, typ. Veronicae Nottensteinin, viduae, 1746. XLVIII, 330, [8] p. 8° – Petrik III. 57

Poss.: 1) Hunc libr(or)um amore ac favore sincero ac perpetuo in Scholam hanc ductus animatusque Generosus Dominus Franciscus Szilágyi, inter ceteros quos huic Scholae obtulit libros, donare dignatus est: nunc vero nova hac vete ornandum curavit filius ejusdem Viri (...)tati, qui et signavit d. 2a Maii 1795. Stephanus Szilágyi p. t. Scholae Rector et Professor (elülső kötetábla, belül); 2) Liber Scholae Vasarhelyiensis (címlap r.); Liber Scholae H. M. Vásárhelyiensis (b4 v.)

Jelzet: E 507

224. 1. *Prima Legendi elementa. Poson(ii) A(nn)o 1785. in 8°*

Petrik nem ismeri ezt a kiadást.

225. 1. *Gramm(atica) latina in usum Gymnasii Bethlenianiani. Cibini A(nn)o 1744. in 8°*

Lásd a 44. tételt!

226. 1. *Emmanuelis Aluari Principia Gramm(atica) Cassovi(ae) 1753. in 8°*

Lásd a 136. tételt!

227. 1. *Primiti Vocabula e libro memoriali Cellarii cum interpretatione Hung(arica), Germanica et Slavica. Posonii A(nn)o 1779.*

[CELLARIUS, Christophorus; BÉL Mátyás: Primitiva latina ex libro memoriali Chr. C., quem Mathias Belius, et latinis vocabulis auxit et interpretatio-

ne hungarica atque bohémica locupletavit; addito simul substantivum genere; verbis, casu, quem regunt, a vernacula linguae diverso ... Posonii, typ. J. M. Landerer, 1779. 183, 3 p. 8°] – Petrik I. 405

228. 3. *Colloquia Langii. Debreci(ni) 1772. in 8°. semi detriti*

[LANGIUS, Joachim: Colloquia latina, tenerae puerorum aetati prae aliis convenientia, una cum praemisso tirocinio paradigmatico, in usum tironum linguae separatim edita. Debrecini, Margitai, 1772. 77 p.] – Petrik V. 284

229. 1. *Christoph(ori) Cellarii Antiquitates Romanae. Colocae 1775. in 8°*

[CELLARIUS, Christophorus: Cellarii Christophori brevium antiquitatum romanorum in usum scholarum. Colocae, [typ. Scholarum piarum], 1775. 170 p.] – Petrik V. 92

230. 1. *Ur Napi Bizonyítás Kaprinai István Jésuita. Kassán 1755.*

[KAPRINAI István: Úr-napi bizonyítás, melyet a szent irasból, régi szent atyákból egy-házi históriákból fel-tett jegyzéseket irtt. Kassán, nyomt. az akad. J. t. coll. betűivel, 1755. [8], 98, [4] p. 8°] – Petrik II. 326

231. 1. *Ioan(nis) Maccovii Metaphysica in 12. detri(tus)*

[MACCOVIUS, Johannes: Metaphysica, ad usum quaestionum in philosophia ac theologia adornata et applicata ...] – a kiadás azonosítása nem lehetséges.

232. 1. *De Barbarismis Cristoph(ori) Cellarii. liber detritus in 12*

Lásd az 57. tételt!

233. 1. *Logica. Barthol(omaei) Keccermanni. 1602. in 8° detritus*

[KECKERMANN, Bartholomeus: Systema logicae, tribus libris adornatum, pleniore praeceptorum methodo, et commentariis scriptis ad praeceptorum illustrationem ... Hanoviae, apud Guilielmum Antonium, 1602. [30], 598, [50] p. 8°] – GBV

234. (22. *Libri Scholare infirmarum classium diversi argumenti. Detritissimi*)

235. 1. *Losontzi István Kőrössi Professor Vallás Tüköre. manu scrip(tum)*
 LOSONCZI H. István: A keresztyén vallásnak tüköre. Mellyben az igasság
 elő adattatik, fontos okokkal meg erősítettik, a nehézségek alól fel szabadítta-
 tik az igasságot tanulni kívánó gyengéknek hasznokra. Lossontzi H. István
 Kőrösi Professor által. Kézirat.

Poss.: Liber Scholae Ref(ormatae) H. Mvasárhelyiensis (elülső kötéstábla,
 belül)

Jelzet: F 521

236. (5. *Libri manu scripti diversae staturae et materiae, antiquitatem redo-
 lentes*)

237. 1. *Calligraphia cupro impressa*

238. (1. *Litterae normales figura trabali characteribus Germanicis et Latinis,
 quatuor plagulis chartae impressae*)

239. (2. *Atlas Hommanianus, maximam partem detritus, impositis aliquot
 tabulis pariter fere detritus, variorum Regnorum Generalibus et Specialibus*)
 Lásd a 145. tételt!

240. 2. *Diaria pro inscribendis funeribus comparata. A(nn)o 1767. et alter
 A(nn)o 1777. incipiens*

1. *Globus Terraqueus cistulae coloris viridis inclusus*

Vö.: 133. tétel után!

241. (1. *Schema materiale cartaceu fundamentis Trigonometriae Sphaericae
 explicandis, inferuiens*)

242. 1. *Liber Antiquus Subscriptionalis, variis refertus rebus. np. Legibus Scho-
 lasticis, Studiosorum Scholae Alumnorum iam Subscriptorum nominibus ab
 A(nn)o 1724. Item Serie et Catalogo Librorum Scholae, nec non documentis
 notabilioribus varii generis chartalis diversae statutae et formae inscriptis.*

Libri Anno 1791. 1792. 1793. Comparati Professore Joanne Dávidházi

243. 6. *Principia Sermonis Graeci Valleriana. Turici 1784. in 8°*

HIRZEL, Johann H.: Principia sermonis graeci juxta methodum recentiorum quae vulgo Welleriana dicitur, et ab universis fere literatae Europae Scholarum Magistris ob maxima in docendo discendove commoda, docta conspiratione dudum est recepta, ac nunc denuo in usum Studiosae Juventutis edita. Accedit specimen Syntaxeos nova arte ad Principia Sanctiana compositae. Editio nova. Turici, ex officina Orell, Gessner, Fuessli et Socc. 1784. 210 p. 8° – BVB

Poss.: 1): Liber Scholae Ref(ormatae) Hód-Mező Vásárhelyiensis. Signatum A(nno) 10. Junij 1792. per J(oannem) D(ávidházi) m(anu) p(ro)pria; N(ume)ro 3tio (elülső kötéstábla, belül); 2) K. F. L. I. mp. (uo.); 3) Curat Matthias Veress '797. d(ie) 9 Decembris (előzéklap r.)

Jelzet: D 99

A másik példány leírása:

Poss.: Liber Scholae Ref(ormatae) Hód-Mező Vásárhelyiensis. Sig(natum) A(nno) 10. Junij 1792. per J(oannem) D(ávidházi); N(ume)ro 1.; S. C. D. M. (elülső kötéstábla, belül)

Jelzet: d 4

244. 6. *Kőrössi Poesis Cl(arissimi) Steph(ani) Lossontzi. Posenii 1784. in 8°*

[LOSONTZI István: Artis poeticae subsidium, complectens I. Artis poeticae elementa. II. Collectionem poematum facilliorum. III. Collectionem poematum varii generis. IV. Collectionem poematum elegiacorum ex Ovidio. V. Collectionem poematum epicorum. VI. Flores et sententias poetarum. VII. Selecta scholae Salernitanae praecepta medica paribus hungaricis versibus reddita. VIII. Pantheum mythicum contractum, – in usum tyronum concinnatum. Posenii, sumpt. Joannis Michaelis Landerer, 1784. 144 p. 8°] – Petrik II. 609

245. 3. *Oratoria Hyeronim(i) Freyeri Debrecini 1777. in 4°*

[FREYER, Hieronymus: Oratoria in tabulas compendiaras redacta et ad usum iuventutis scholasticae accomodata(!) Ed. nova. Debrecini, typ. Margitai, 1777. 80 p.] – Petrik V. 159

246. 1. *Cristop(hori) Cellarii Liber Memorialis Debrecin(i) 1780. in 8°*
 [CELLARIUS, Christophorus: Latinitatis probatae et exercitae liber memorialis, sub quolibet primitivo derivata singula memoriae iuvandae caussa exponens, cum interpretatione Hungarica, recusus. Debrecini, typ. Margitai, 1780. 354, 188 p.] – Petrik V. 92

247. 1. *Drelincourt Halál félelmei ellen. Posenban 1775. in 8°*
 DRELINCOURT, Charles; ARANKA György, transl.: A keresztyén léleknek halál félelmei ellen való orvosságai, némelly bódog ki-múlásra való szükséges készületekkel ... Pozsonyban, Landerer Mihály költs., bet., 1775. 371, [3] p. (Coll. 1.) – (Coll. 2.) DRELINCOURT, Charles; ARANKA György, transl.: A keresztyén léleknek halál félelmei ellen való orvosságai, némelly bódog ki-múlásra való szükséges készületekkel ... Második darab. Pozsonyban, Landerer Mihály költs., bet., [1775.] 454 p. 8° – Petrik I. 566

Poss.: Liber Scholae Reformatae Hód Mező Vasárhelyiensis Sig(natum)
 D(ie) 29. Junij 1793. per Joannem Dávidházi p. t. Scholae Rectorem et
 P(ro)fessorem (előzéklap v.)
 Jelzet: F 185

~~248. 1. *Burkett Vilhelm Jakab és Péter Apost. Leveli Magyarazattya. 1792*
 Ezt a tételt 1796-ban törölték, az ellenőrzéskor nem volt meg. Vö.: 260. tétel.~~

249. 1. *Braktonnak a Religiokrol Historiai Lexicon. Komarom 1793. három különös darabba. Tiszteletes tudós Kiss András Uram ajándékozta [más kézzel:] Tiszteletes Tudós Kiss András Uram ajándékozta.*

[BROUGHTON, Thomas; MINDSZENTI Sámuel, transl.: Broughtonnak a religióról való históriai lexikona, a mellyben a világ kezdetétől fogva a mai időkig a pogányoknak, zsidóknak, keresztyéneknek, mahummedánoknak tudományok, isteni tiszteletek, ceremoniájik, szokásaik, helyeik, írásaik, azoknak történeteikkel együtt, a leg jobb írókból elő-adattatnak ... 3 rész. Komáromban, Weber Simon Péter bet., 1792–1793. 16, 628, 8, 605, 440 p. 8°] – Petrik I. 346

250. 14. *Phaedri Fabulae Aesopae a Cl. St(ephano) Marton Professore Papensi in usum Scholarum adornatae Jaurini A(nn)o 1793. in 8°*

[PHAEDRUS; MÁRTON István, ed.: Phaedri Aug. liberti fabulae Aesopeae imitationibus hungaricis universis grammatices et quibusdam rhetorices ac poetices praeceptis item lexico latino-hungarico adornatae ... Jaurini, typ. Jos. Streibig, 1793. XX, 520, [4] p. 8°] – Petrik III. 88

251. 5. *Langii Colloquia ab eodem Cl. Viro edita Jaurini 1792. in 8°*

[LANGIUS, Joachim; MÁRTON István, ed.: Langii colloquia imitationibus hungaricis lexico latino-hungarico brevis grammatica adornata in usum Gymnasii Reformatorem Papensis ... Jaurini, typ. Josephi Streibig, 1792. [16], 184 p. 8°] – Petrik VII. 296

252. 3. *Hübneri Bibliabéli O és Ujj Test(amentum) Magyar Historia. Poson(ii) 1791. in 8°*

HÜBNER János: Száz és négy válogatott bibliabéli históriák, a melyeket az ó és új testamentomi szent írásokból a gyengéknek kedvéért össze-szedett Hübner János. Pozsonyban és Pesten, Fűskúti Landerer Mihály költ. és bet., 1791. [14], 496 p. 8° – Petrik II. 193

Poss.: 1) Possessor huius Libri Michael Csengeri A(nn)o 1793. Die 14. Apr(ilis) Comparista Scholae Ref(ormatae) H. M. Vásárhelyiensis (...) hic liber (előzék-lap r.); 2) Liber Scholae Refor(matae) H. M. Vásárhelyiensis 16. Ápr(ilis) 1793. per Joh(annem) Dávidházi (előlső kötetábla, belül); 3) Sub cura Caroli Dobai A(nno) 1.800 d(ie) 14. Dec(embris) (hátsó előzék-lap v.)

Jelzet: F 580

253. 5. *Tabula Geographica Europae universalis, emta ex publica Elemosyna, sub ducto linteo(?) et margine, cui expansa est, ligneo, artificiose sculpto (...)*

(1. Tympanum publico sumtu a discipulis Scholam frequentatibus, collat. comparatum Rh. flo. 6.)

Hos libros hic loci specificatos a Cl. D(omi)no Praedecessore meo Joanne Dávidházi hoc ordine mihi traditos integre percepisse testor Stephanus Szilágyi p. t. Rector et Professor m(anu)p(rop)ria

**Az 1796. Die 25. Apr(ilis) Inventaltatvan a fenn specificált könyvek
nem találtattak ezek:**

254. *Sub No. 15. De officiis M(arci) T(ullii) Ciceronis 1 darab*

Lásd a 161. tételt!

255. *Sub 19. Q(uinti) Curtii Historiae 1 darab*

Lásd a 25, 165. tételt!

256. *Sub 51. Hübner Historia 1 darab*

Lásd a 197. tételt!

~~257. Sub 54. Harmonias Könyv 1 darab – inventus~~

Lásd a 200. tételt!

~~258. Sub 86. De Barbarismis Cellar(ii) 1 darab – inventus~~

Lásd a 57, 232. tételt!

259. *Sub 88. Libri Scholares 3 darab*

Lásd a 234. tételt!

260. *Sub 103. Burkitt 1 darab*

Lásd a 248. tételt!

261. *106. Colloquia Langii 1 darab*

Lásd a 251. tételt!

Eadem die accedáltak:

262. *6. Basileai Káté*

[Keresztyén catechismus, az-az: a keresztyéni hitnek ágazatira kérdések és feleletek által való rövid tanítás. Melly a kérdéseknek s feleleteknek summás értelmekkel, és azokban foglaltatott dolgokat világosító kérdezkedésekkel s magyarázatokkal, a Sz. Írásbéli bizonyosságoknak egész le-írásával; végre a catechizálásra való hasznos út-mutatással, ez új formában ki-botsattott. Nyomt. Basileában, Im-Hof Rodolf János költs. és bet., 1754. [6], 215, 9, [24] p. 8°] – Petrik I. 402 (további kiadásai: Petrik I. 402, Petrik VII. 261)

263. 3. *Cellarii Grammatica*

[CELLARIUS, Christophorus: Grammatica latina, linguae hungaricae accommodata ...] – A 18. században többször is kiadták. Vö.: Petrik I. 405, Petrik V. 92, Petrik VII. 98

264. 1. *Minucii Felicis Octavius*

[MINUCIUS FELIX, Marcus Octavius] – feloldása nem lehetséges.

Sign(atum) A(nno) Die ut Supra Per Mih(aelem) Füleki m(anu) pr(opria)

**Anno 1796 Professore Stephano Szilágyi libris Scholae
accesserunt sequentes**

265. 1. *C. Plinii Panegyricus Debrec(ini) 1750. in 12° Donum a Domino Michaelis Rákosi, civis honestissimi*

Petrik nem ismeri ezt a kiadást.

266. 1. *Joan(nis) Hübneri Hist(oria) S(acra) latina Poson(ii) in 8° Donum G(ene)rosi D(omi)ni Michaelis Rákosi Civis honestissimi*

HÜBNER, Johannes: Johannis Hübneri, centum quatuor Historiae Sacrae, e sacris litteris collectae puerorumque captui accommodatae. Posonii, sumpt. Joannis Michaelis Landerer, s. a. [8], 388, [4] p. 8° – Petrik II. 193

Poss.: 1) Stephanus V. Komaromi habet. Comp. H. M. Vasarhelyini 1773. 1^a Decemb(ris) (előzékklap r.); 2) Verisimus huius Libri Possessor est Michael Rákos Comp. H M Vásárhelyini An(n)o 1778 Die 6ta Aprilis; 3) Hunc librum Generosus Dominus Michael Rákos, zelanti in hanc Scholam animo ductus dono offerre usibus publicis dignatus est: quemq(ue) summa cum gratiarum actione accipienda libris Scholae adnumeravit die 7^a Jan(uarii) 1796. Stephanus Szilágyi e. t. Professor m(anu) p(ro)p(ria) (előlső kötéstábla, belül); 4) Liber Petri Szigeti)(2 p.
Jelzet: F 527 (ezen a jelzeten még egy példány van)

267. 1. *S(ebastiani) Castellionis Dialogi. Debr(ecini) 1766. in 8° Donum eiusdem viri G(ene)rosi Michaelis Rákosi*

CASTELLIO, Sebastian: Sebastiani Castellionis Sacrorum Dialogorum libri quatuor, quos postremo ipse recognovit. Argumenta singulis dialogis prae-

posuit, et sententias subiecit, ex quibus pueri discant officium, id est. Quid imitandum sit, aut declinandum. Debrecini, per Stephanum Margitai, 1766. 318, [4] p. 8° – Petrik I. 397

Poss.: Michaelis Nagy 1764. (elülső kötéstábla, belül); Michaelis Nagy A. d(ie) 23 Januarij. Anno 1769 (előzéklyap r.)

Jelzet: F 473

268. 1. *I(ohannis) G(ottlieb) Heineccii Logica Debr(ecini) 1761. in 8° Donavit idem vir humanissimus*

[HEINECCIUS, Johannes Gottlieb: Elementa philosophiae rationalis et moralis. Ex principiis admodum euidentibus iusto ordine adornata. Accessere historia philosophica et index locupletissimus. Editio nova emendatior. Debrecini, per Stephanum Margitai, 1761. XVI, 352, [22] p. 8° – Petrik II. 93

269. 3. *M(arci) T(ullii) Ciceronis Dialogi tres de Oratore, edit. Debrec(ini) 1795. ex publica Elemosyna coemti*

[CICERO, Marcus Tullius; BUDAI Ézsajás, not.: Tullii Ciceronis ad Q. Fratrem dialogi tres. De oratore ... Debrecini, imp. Michael Szigethy, 1795. [8], 543 p. 8°] – Petrik I. 421

Poss.: 1) Scholae Reformatorum H. M. Vásárhelyiensi donavit. E. D. 1825. 19^a Aprilis (elülső kötéstábla, belül); 2) Sub cura Antonii Vitkai A(nn)o [1]825 semestri 1mo (hátsó előzéklyap v.); 3) Sub cura Josephi Jáger (uo.)
Jelzet: e 10

270. 1. *Beckher Orator extemporaneus Lips(iae) 1687. Donum G(ene)rosi D(omi)ni Michaelis Rákosi*

BECKER, Georgius; RADAV, Michael: Orator extemporaneus sive artis oratoriae breviarium bipartitum ... Accesserunt M. Z. Boxhorni de orationum. Lipsiae, sumpt. Michaelis Guntheri, typ. Jo. Zach. Nisi, 1687. [8], 456, [37] p. (Coll. 1.) – (Coll. 2.) BOXHORN, Marcus Zuerius: M. Z. Boxhorni orationum ideae e selectiori materia moderni status politici desumptae ... Lipsiae, sumpt. Michael. Guntheri, typ. Jo. Zach. Nisii, 1697. [6], 102 p. 12° – GBV

Poss.: 1) Liber Scholae R(e)f(orma)tae H. M. Vásárhellyiensis a G(ene)roso D(omi)no Michaele Rakos dono oblatu d(ie) 30. Dec(embris) 795.

Sign(atum) H. M. Vásárhelyi die 6a Jan(uarii) 790 per Stephanum Szilágyi Professore[m] m(anu) p(ro)p(ria) (előző kötet tábla, belül); 2) Steph(ani) V. Komaromi possidet ab A(nn)o 1774. (előzéklap r.); Stephanus V. Komaromi (címlap v.); Stephani V. Kom(áromi) (hátsó előzéklap v.); 3) Successit in (...) Michaelis Rákosi A(nn)o 1790 die 8. Febr(uarii) (előzéklap r.); 4) Justus Possess[or] hujus libri Samuel Vásárhelyi (címlap v.); Isaaci Anducij (coll. 2. címlap r.)
Jelzet: E 588

271. 1. *Liber Antiquus Theologicus sine initio. Donum D(omi)ni Franc(isci) Kováts*

Libros hos su(p)ra specificatos ordine hoc, quem in hoc libro habent, a Cl. D. Praedecessore Stephano Szilágyi [...] integre accepisse testor p. t. Rector Josephus Komáromi m(anu) p(ro)pr(ia)

**Rectore Josepho Komáromi [1797–1798] numerus Librorum
Scholae Vásárhelyiensis sequentibus auctus est**

272. 1. *Catechismus Maior*

273. 6. *Cellarii Libri Memoriales*

[CELLARIUS, Christophorus: Latinitatis probatae et exercitatae liber memorialis sub quolibet primitivo derivata singula memoriae juvandae causa exponens. Cum interpretatione hungarica. Recusus Debrecini, per Georg. Kállai, 1754. [2], 356, 167 p. 8°] – Petrik I. 404 (további kiadásai: Petrik I. 404, Petrik V. 92, Petrik VII. 98)

274. 1. *Ars beate moriendi*

[HEVESSY Sámuel:] *Ars beate moriendi*. Az az: bódogul-való meg-halásnak mestersége, mellyben le-rajzoltatik, miképpen kellessék embernek, mind egészséges mind pedig beteges korában, oktatások és buzgóságos könyörgések által magát, és felebarátyját a bódogul-való ki-mulásra el-készíteni, melly a Sz. Írásból, ekklesiái historiákból szedegettetett, es e világból bódogul léendő ki-mulásokat óhajtozó keresztényeknek közönséges hasznokra ki-is bottsáttatott. S. I., s. typ., 1753. [26], 176, [2] p. 8° – Petrik I. 119

Poss.: H. M. Vásárhelyi Ref(ormátus) Ekklesia könyve – 1755⁶¹ fogva
(elülső kötéstábla)

Jelzet: F 611

**Series Mapparum Scholae H. M. Vásárhelyinae, quae in serie
librorum superius data nominatae non sunt**

275. *Europae Mappa Generalis in forma maiora*

Lásd a 83, 137, 253. tételt!

276. *Europa Mappa duae forma minori*

Lásd a 253. tételt!

277. *Asiae Mappa generalis*

[HOMANN, Johann Baptist: Asiae recentissima delineatio, qua status et imperia totius orientis unacum orientalibus Indiis exhibentur ... Noriberg., [post 1715.] – SWB

278. *Africae detrita*

[HOMANN, Johann Baptist: Totius Africae nova repraesentatio, qua praeter diversos in ea status et regiones, etiam origo nili ex veris RR.PP. miſionariorum relationibus ostenditur... Norimbergae, [post 1715.] – SWB

279. *Americae*

[BÖHME, August Gottlob; HASE, Johann Matthias; HOMANN, Johann Baptist: Americae mappa generalis, secundum legitimas projectionis stereographicae regulas relationesque recentissimas et observationes sociorum Acad. reg. sc. quae Parisiis est aliorumque auctorum nec non secundum mentem D. I. M. Hasii M. P. P. in partes suas methodicas divisa nunc concinnata et delienata ab Aug. Gottl. Boehmio ... [Nürnberg], 1746.] – SWB

280. *Portugaliae Hispaniaeque junctim*

Lásd a 83, 137, 253. tételt!

281. *Angliae specialis detr(ita)*

Lásd a 85, 96. tételt!

282. *Hiberniae specialis detr(ita)*

Lásd a 96. tételt!

283. *Belgii foederati et Catholici detrita*

[HOMANN, Johann Baptist: Belgii Pars Septentrionalis communi nomine Vulgo Hollandia nuncupata, continens statum potentissimae Batavorum Reipublicae seu provincias VII. foederatas ... Norimbergae, [post 1715.] – SWB

284. *Fluviorum Germaniae detr(ita)*

[Vlysses Germanicus id est totius Germaniae regionum, civitatum, fluviorum, montium, sylvarum ... Coloniae, apud Andream Bingivm in Loreto, 1645.] – GBV

285. *Hungariae forma majori detr(ita)*

Lásd a 96, 138. tételt!

286. *ejusdem forma minori*287. *Poloniae*

Lásd a 76. tételt!

288. *Helveticae detr(ita)*

Lásd a 96. tételt!

289. *Borussiae detr(ita)*

[Borussiae Regnum sub fortissimo tutamine et justissimo regimine serenissimi ac potentissimi Principis Friderici Wilhelmi laetissimis incrementis efflorescens cum adjacentibus regionibus mappa geographica delineatum ... Aug[ustae Vindelicorum], Seutter, [ca. 1735.] – SWB

290. *Daniae duae*

Lásd a 96. tételt!

291. *Sveciae specialis*

Lásd a 96. tételt!

292. *Norvegiae specialis*

Lásd a 96. tételt!

293. *Scandinaviae*

Lásd a 83, 137, 253. tételt!

294. *Lithvaniae Borussiae*

[LOTTER, Tobias Conrad: *Mappa Geographica, ex novissimis observationibus repraesentans Regnum Poloniae et Magnum Ducatum Lithuaniae ...* Aug. Vindel., [post 1772.] – BVB

[Borussiae Regnum sub fortissimo tutamine et justissimo regimine serenissimi ac potentissimi Principis Friderici Wilhelmi laetissimis incrementis efflorescens cum adjacentib. regionibus mappa geographica delineatum ... Aug[ustae Vindelicorum], Seutter, [ca. 1735.] – SWB

Ratione Librorum ceterorumque instrumentorum Scholae superins demonstratorum inita, recensioneque habitas Atlas Hommanianus Nro. 93. [239. tétel], et unus e Catechismis Basileae impressis Nro. 110. [262. tétel] desiderati sunt: Libri vero Scholares infirmarum classium vetustate consumti Nro. 22. [168. tétel] Schema item chartaceum nullius valoris et usus, indigna, quae in posterum in rationes inferrentur iudicata, prout et tympanum Nro. 109. [253. tétel után] multo usu corruptum, nec non libri manuscripti 5 vetustate consumti Nro. 90. [236 tétel] Ac denique Literae normales figura trabalis Nro. 91. [237. tétel]

Anno 1799. Rectore Josepho Sípos inter libros Scholae Ref(ormatae)

H. M. Vásárhelyinae relati sunt

295. *Testamentum a Magyar Orsz(ági) törvények szerént Nánasy Beniamin által. Cujus exemplum a Rev(erendo) D. Andreae Kis h. I. V. D. M. dono oblatum pecunia publica compingi curavimus*

[NÁNÁSI Benjámín: *Testamentom a magyar országi törvények szerént. Pesthen, nyomt. Trattner Mátyás bet., 1798. XIV, 603, 6 p. 8°*] – Petrik II. 844

296. *Magyar Éneis Tomus utriusque I. a Rev(erendo) et doctissimo d(omino) Interprete Josepho Kováts Eccl(esiae) Ref(ormatae) N. Körösiensis V. D. M. dono dati:*

[VERGILIUS MARO, Publius; KOVÁTS József, ed.: Magyar Éneis, avagy P. V. M.-nak Éneás viseltt dolgairól irtt munkája ... Első darab. Komáromban, Weinmüller Bálint bet., 1799. XX, 21–251. p. 8°] – Petrik III. 795

A KÖNYVJEGYZÉKEKEN NEM SZEREPLŐ,
DE VALÓSZÍNŰLEG A 18. SZÁZADBAN BESZERZETT KÖNYVEK

297. BOD Péter: Szent Irás értelmére vezérlő magyar leksikon, mellyben a Szent Irásban elő-fordulo példázolások, (typusok) és ábrázolások, (emblemak) lelki értelmek szerint rövideden kivilágosittatnak; sok dolgok a sido s görög régiségekből ki-magyaráztatnak: és így a Szent Irást Isteni-félelemmel érteni kívánó kegyes olvasók jó szándéjkokban fel-segittetnek ... [S. l., s. typ., s. d.] [38], 209, [18] p. 4° – Petrik I. 306

Poss.: Liber Scholae Reformatae H. M. Vásárhelyiensis (előzéklyap r.)

Jelzet: FQ 101

298. DOCTRINA Christiana velut institutio felicitatis consequendae. In usum juventutis. Posonii, 1794. 90 p. 8° – Petrik I. 547

Poss.: Liber Scholae Reformatae H. M. Vásárhelyiensis (előzéklyap r.)

Jelzet: F 613

299. FÉLEGYHÁZI Tamás: Az kereztieni igaz hitnek reszeiről[!] való tanítás keresekkel es feleleteckel, ellenveteseckel es azoknak megfeitesuel, az hiueknek eppületekre irattatot ... Ez melle adattatott rövid catechismus. Debrecembe, typ., Hoffhalter, 1588. [16], 540, [62] p. 4° – RMNy I. 525, RMK I. 202.

Poss.: Ex dono Nobilis ac Generosi Domini Francisci Kováts Civis civitatis in feriem librorum Scholae Reformatae H. M. Vasarhellyiensis, hic quoque liber infertus est A(nno) 1796 die 8 Februarij. Per Stephanum Szilágyi p. t. Rectorem et Profes(sorem) m(anu) p(ropri)a. (hátsó előzéklyap v.)

Jelzet: Ant 40, A 189

300. LEUSDEN, Johannes: Philologus hebraeo mixtus, una cum spicilegio philologico, continente decem quaestionum et positionum praecipue philologico-hebraicarum et judaicarum centurias ... Leydae et Ultrajecti, ex off. Jordani Luchmanni et Guilielmi a Poolsum, 1699. [18], 489 p. 8° (Coll. 1.) – (Coll. 2.) MOGYOROSY, Samuel: Dissertatiuncula theologico-philologica, in qua loca I. Reg. VIII. 9. et Hebr. IX. 4. conciliantur, et ex antiquitatibus judaicis illustrantur ... autor et defendens Samuel Mogyorossy, debreczino ungarus. In auditorio theol. refor. min. ad diem 28. Maji 1755. hora VIII antemeridie. Heidelbergae, typ. Joannis Jacobi Haener. [8] p. 4° – GBV, RMK III/XVIII. 1080

Poss.: 1) Sigismundi Révai emptus 1728. 19. Augusti (címlap r.); 2) Joannis Posalaki (uo.); 3) Liber Samuelis Erdélyi ab Anno 1780. (elülső kötéstábla, belül); 4) Jam Valentini Kiss Comp(arista) in Auct(ione) ar, g: A(nn)o 1793. d(ie) 27a Apr(ilis) (uo.)

Megj.: a kötetben latin, magyar és héber nyelvű jegyzetek vannak.

Jelzet: F 71

301. MARCK, Johannes van der: Johannis Marckii christianae theologiae medulla didactico elenctica. Ex majori opere, secundum ejus capita et paragraphos, expressa ... Amstelaedami, excud. Gerardus Borstius, 1705. [8], 470 p. 16° – COPAC, WorldCat

Poss.: 1) Johannis Bánhorváti (címlap r.); 2) Josephi Tsengeri (uo.); 3) Liber Sch(olae) Ref(ormatae) H MVásár(helyiensis) (uo.)

Jelzet: F 426

302. MÖLLER, Karl Heinrich: Primae lineae usus practici distinctionum feudaliū ex genuinis iuris feudalis Germanici ac Longobardici principiis eruti et ad feuda tam imperii quam provincialis speciatim megapolitana applicati a Carolo Henr. Möllero. D. Rostochii, prostat in Officina Koppiana, 1748. [12], 558, [74] p. 8° – GBV

Poss.: Liber Scholae R(e)f(orma)tae H MVásárhelyiensis (előzéklyap r.)

Jelzet: K 520

303. NIEUPOORT, Willem Hendrick: Rituum, qui olim apud romanos obtinuerunt, succinta explicatio ... Budae, typ. Regiae Universitatis, 1784. [2], 384, [28–] p. 8° – Petrik II. 882

Poss.: 1) Liber Scholae Ref(ormatae) Hmvásárhelyiensis (elülő kötéstábla, kívül); Est Petri [...] 1805 (uo.); 3) Car(oli) Irsay 1802(?) (címlap r.); 4) [...] Kabet (uo.)

Megj.: a kötetben aláhúzások és latin nyelvű jegyzetek vannak.

Jelzet: E 12

304. OTROKOCSI FÓRIS Ferenc: Isten előtt járóknak tökéletessége: avagy, igaz kegyességnek és szentségnek úttya; mellyet a Sz. Irásbúl, és a régi Sz. Atyáknak s-egyéb hiteles doctoroknak tanításokból, hűséges munkával le-írt, Otrokocsi Foris Ferenc ... Nyomt. Nagy Szombatban, az Académiai bötükkel Hörmann János által, 1699. [28], 531, [17] p. 16° – RMK I. 1547

Poss.: 1) Josephi Benke 1742 (címlap r.); 2) Liber Scholae R(e)f(orma)tae H. M. Vasarhelyiensis (előzéklap v.)

Jelzet: A 419

305. PICTET, Bénédict: Medulla theologiae christianae didacticae et elencticae ... Debrecini, per Stephanum Margitai, 1765. [4], 380, [1] p. 16° – Petrik III. 92

Poss.: 1) Jure possidet hunc Librum Mart(inus) Kováts A(nn)o 1769. 9. Febr(uarii) (előzéklap r.); 2) Liber Scholae R(e)f(orma)tae HMVásárhelyiensis (előzéklap v.)

Jelzet: F 422

306. PRAECEPTA ornatae ac figuratae syntaxeos et orthographiae latinae iam olim edita. In usum iuventutis scholasticae, nunc denuo recusa. Accesserunt institutiones periodologicae. Posenii, typ. et sumpt. Joannis Michaelis Landerer, 1794. 72 p. (Coll. 1.) – (Coll. 2.) Primae artis variandi institutiones. Posenii, typ. Joannis Michaelis Landerer, 1794. 56 p. – (Coll. 3.) Prima artis poeticae elementa versibus jam olim conclusa in usum juventutis scholasticae in Hungaria, nunc denuo edita. Posenii, typ. et sumpt. Joannis Michaelis Landerer, 1794. [16] p. 8° – Petrik V. 405

Poss.: Liber Scholae Ref(ormatae) H. M. Vásárhelyiensis (elülső kötéstábla, belül)

Megj.: az elülső kötéstáblán belül latin nyelvű szentenciák vannak.

Jelzet: E 424

307. RAVISIUS TEXTOR, Johannes: Epistolae Joannis Ravisii Textoris, non vulgaris eruditionis ... Leutschoviae, s. typ., [17. sz.] [4], 185 p. 12° – RMK II. 2040

Poss.: Michaelis Kaszap (címlap r.); (...) Anno 1720 (uo.); Stephanus Szikszai (különböző változatokban – elülső kötéstábla, belül; hátsó előzés-lap v.; 44., 113. 114. p.); Hunc librum donavit Michaeli Kaszap (...) D(omi)nus Josephus Csányi qui fuit Praeceptor (...) Michel Kaszap m(anu) p(ropria) (címlap v.); Mich(ael) Pértsi (1. p.)

Jelzet: E 574

308. SZŐNYI Benjámín; ROLLIN, Charles: Gyermekek fisikája, avagy olly szép és hasznos tudomány sengéje, mellyben kevés példák által meg-mutat-tatik, mint kellessék szoktatni a gyermekeket, és együgyü embereket, az Is-tennek sok féle tereméseiről való kegyes és kedves elmélkedésekre, és az, azokban nyilván való isteni böltsséget, hatalmat, jóságot s a t. vélek esmér-tetni és tsudáltatni ... Posonyban, Landerer Mihály költs., 1774. [16], 191 p. (Coll. 1.) – (Coll. 2.) (EURIPIDES); ZECHENTER Antal, transl.: Fedra és Hyppolitus. Szomorú játék ... Posonyban, Landerer Mihály költs. és bet., 1775. 78 p. 8° – Petrik I. 718, Petrik III. 236

Poss.: Beniaminis Balog A(nn)o 1775 Comp. Die 26 Apr. (elülső kötéstábla, belül)

Jelzet: F 710

309. SZŐNYI Benjámín: Magyar [hall]eluj[a] vagy háláadó ének melly által a magyar országí augusta és helvetica confession lévő protestánsok buzgó háláadással vallások szabados gyakorlásának megerősítettését, melly először lett az 1780, azután az 1790. esztendőben, ország gyűlésekben meg-köszönik az istennek, a királynak, a statusoknak és főrendeknek. Posonyban és Pes-then, nyomt. Patzkó Ferentz bet., 1791. [20] p. 8° – Petrik III. 562

Poss: Fő Nemes és Nemzetes Kaszap Péter kedves Komám Uramnak, és egész virágzó Házának szívesen ajándékozza a könyv író: Szőnyi Benjámin. Vásárhely 5 Novembr(is) 1791. (előzéklyap v.)

Megi.: a könyvet valószínűleg Kaszap Péter vagy családja ajándékozta a Gimnáziumnak.

Jelzet: F 614

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS ISKOLA
KÖNYVTÁRÁNAK JEGYZÉKEI, 1758–1799

1. Anno MDCCLVIII. VIII. Kalendarium Junii X. 24. Julij. Libri Scholae R(e)f(or)ma)tae H(ód) M(ező) Vasarheliensis quos uel adventu suo reperit, vel deinceps emendos comparandosque curavit Daniel Túri R. S. e. t. m(anu) p(ro)pria. Series eorum, quos ante se Rectorem emptos, hic deprehendit – 1–13. tétel
2. Sequuntur ii, qui comparati sunt Rectore Daniele Túri – 14–41. tétel
3. Libri rectore Joanne Burgyan comparati – 42–44. tétel
4. Anno MDCCLXIII IVto Nonarum Octobris. Beate defunctus G(enerosus) D(omi)nus Andreas Sz(ent) Királyi. ex pio in hanc Scholam eiusque Alumnos zelo atque animi adfectu, Testamento legauit in rationem Studiosorum Nummum unum Aureum Kremnitzensem. In rationem vero famulorum Florenos Rhenenses tres, ut ex illis Libri emanatur atque comparentur. Emti sunt Rectore Joanne Burgyán sequentes ex eodem beneficio – 45–48. tétel
5. Rectore Johanne Takáts ab Anno 1764. die VII. Kalendas Maias(!) accesserunt – 49–61. tétel
6. Series Librorum, per Clarissimum ac Doctissimum V. V. D. Ministrum Alexandrum Füredy emtorum ex pio legato (quorum facit 50, id est quinquaginta Rhenensium) quod p(rae)titulati viri Pater optimus, dumque viveret huius V. D. Minister fructuosissimus, gravissimus b. m. Michael Füredy, in Rationem huius Scholae ex pio ergo hoc Gymnasium amore legavit – 62–74. tétel
7. Aliunde accesserunt sequentia – 75–76. tétel
8. Haec omnia integre mihi tradita esse a R(everendo) D(omino) Antecessore Steph(ano) Szokolay, testor Steph(ani) Gózon p. n. Scholae Rector

1769. 8. Mai. Series librorum per Clarissimum ac Doctissimum D. D. Alexa(ndri) Füredy Eccl(esi)ae huius V. D. Ministrum fructuosiss(im)um emptorum, ex pio legato, b. m. Cl(arissimi) ac D(octissimi) Viri DD. Mich(aelis) Füredy Eccl(esi)ae huius dum viveret V. D. M(inis)tri vigilantissimi gravissimi, quod alumnos huius Scholae R(e)f(or)ma(tae) legaverat testamento – 77–88. tétel
9. Libros, quorum nomina huc usque ad scripta sunt, mihi traditos esse testor. Adamus Kúti m(anu) p(rop)ria 1771. 21. Aprilis – 89–104. tétel
10. Anno 1780. Ex Eleemosyna Publica Ecclesiae sunt comparati Libri sequentes – 105–114. tétel
11. Anno 1781. Rectore Nicolao Etsedi – 114–127. tétel
12. Sequentes vero Libros, quia nondum Catalogo inferti fuerant. Inferiam – 128–133. tétel
13. Anno 1783. Rectore Andrea Fazekas. Supra specificatos Libros stitisse R. D. Antecessorem Nicol(aum) Etsedi, (praeter-quam quod Atlas, atque aliae Mappae Geograph(iae) aut detritae sint, aut paucis exceptis, prorsus perierint) recognosco Andreas Fazekas p(ro) t(empore) Scholae Rector. m(anu)p(rop)ria Hic in Museo reperti, necdum Catalogo inferti: – 134–136. tétel
14. Ex Eleemosyna publica comparatae s(un)t A(nn)o 1783. – 137–138. tétel
15. Anno 1785. Rectore Paulo Halmi. R. D. Antecessor Andreas Fazekas Libros, quorum nomina hucusque adscripta sunt, integre tradidit. Insuper vero pio in hanc Scholam amore Catalogum praespecificatum his Libris auxit – 139–142. tétel
16. Ex Eleemosyna publica comparati sunt sequ(entes:) – 143–146. tétel
17. Libri Scholae Ref. H. M. Vásárhelyiensis, A(nn)o 1791. Post obitum C. D. Pauli Halmi, a Professore Joane Dávidházi, in Museo reperti, et ab eo tempore sumtu publico comparate – 147–239. tétel
18. Libri Anno 1791. 1792. 1793. Comparati Professore Joanne Dávidházi – 240–249. tétel
19. Az 1796. Die 25. Apr(ilis) Inventaltatvan a fenn specificált könyvek nem találtattak ezek – 250–257. tétel
20. Eadem die accedáltak – 258–260. tétel
21. Anno 1796 Professore Stephano Szilágyi libris Scholae accesserunt sequentes – 261–267. tétel

22. Rectore Josepho Komáromi numerus Librorum Scholae Vásárhelyiensis sequentibus auctus est – 268–270. tétel
23. Series Mapparum Scholae H. M(ező) Vásárhelyiensis, quae in serie Librorum superius data nominatae non sunt – 271–290. tétel
24. Anno 1799. Rectore Josepho Sipos inter libros Scholae Ref(ormatae) H. M(ező) Vasarhelyinae relati sunt – 291–293. tétel

AZ ISKOLA REKTORAI A KÖNYVEK ÖSSZEÍRÁSAI IDEJÉN,
1758–1799⁸²

1. 1757–1761 Túri Dániel
2. 1761–1764 Burján János
3. 1764–1767 Takács János
4. 1767–1769 Szokolay István
5. 1769–1771 Gózon István
6. 1771–1775 Kúti Ádám
7. 1775–1777 Mocsi Mihály
8. 1777–1779 Tóth Pál
9. 1779–1781 Osgyáni Pál
10. 1781–1783 Ecsedi Miklós
11. 1783–1785 Fazekas András
12. 1785–1787 Halmi Pál
13. 1788–1789 Segesvári István
14. 1789–1790 Halmi Pál
15. 1790–1793 Dávidházi János
16. 1794–1796 Szilágyi István
17. 1797–1798 Komáromi József
18. 1799–1800 Sipos József

Jegyzetek

- ¹ IMRE Mihály: *A város művelődéstörténete 1848-ig*. In: *Hódmezővásárhely története a legrégebb időkől a polgári forradalomig. I. köt.* Főszerk.: NAGY István. Kötetszerk.: SZIGETI János. Hódmezővásárhely, 1984. 596–601. p. (A továbbiakban: IMRE 1984.) – FÖLDESI Ferenc–IMRE Mihály–VARSÁNYI Péter: *A hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Gimnázium*. Bp.: Tankönyvkiadó, 1990. 5. p.
- ² MÉSZÁROS István: *Az iskolaiügy története Magyarországon 996–1777 között*. Bp.: Akadémiai Kiadó, 1981. 368. p. (A továbbiakban: MÉSZÁROS 1981.) – DANKÓ Imre: *A Kollégium partikularendszere*. In: *A Debreceni Református Kollégium története*. Szerk.: BARCZA József. Bp.: Református Zsinati Iroda Sajtóoszt., 1988. 776–810. p. (A továbbiakban: FEKETE–G. SZABÓ 1988.) – BAJKÓ Mátyás: *Kollégiumi iskolakultúránk a felvilágosodás idején és a reformkorban*. Bp.: Akadémiai Kiadó, 1976. 182–184. p. (A továbbiakban: BAJKÓ 1976.)
- ³ IMRE 1984. 605–606. p.
- ⁴ IMRE 1984. 604. – MÉSZÁROS 1981. 373–374. p.
- ⁵ Az iskola legrégebbi anyakönyve a Csongrád Megyei Levéltár Hódmezővásárhelyi Fióklevéltárában található, VIII. 51. 1. kötet, fol. 58–67, 51–57.: *Liber Scholae Hm Vasarhelyiensis Ab anno 1724 usque 1799*. – *A hód-mező-vásárhelyi államilag segélyezett ev. ref. főgymnasium története*. Szerk.: FUTÓ Mihály. Hód-Mező-Vásárhely, 1897. 39. p. – IMRE 1984. 626. p.
- ⁶ MADAS Edit–MONOK István: *A könyvkultúra Magyarországon a kezdetektől 1800-ig*. Bp.: Balassi, 2003. 121. p. (A továbbiakban: MADAS–MONOK 2003.) – *A református kollégiumi könyvtárak jegyzékeire lásd: Partiumi könyvesházak, 1623–1730*. (Sárospatak, Debrecen, Szatmár, Nagybánya, Zilah). Sajtó alá rend.: FEKETE Csaba, KULCSÁR György, MONOK István, VARGA András. A kötetet és a mutatókat összeáll.: MONOK István, VARGA András. Bp.–Szeged: MTA Könyvtára, 1988. (Adattár XVI–XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez, 14.) 588 p. – *Erdélyi könyvesházak II. Kolozsvár, Marosvásárhely, Nagyenyed, Szászváros, Székelyudvarhely*. JAKÓ Zsigmond anyaggyűjtésének felhasználásával sajtó alá rend.: MONOK István, NÉMETH Noémi, TONK Sándor. Mutató: FARKAS Gábor, VARGA András. Szerk.: MONOK István. Szeged: Scriptum, 1991. (Adattár XVI–XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez, 16/2.) X, 246 p. – *Protestáns intézményi könyvtárak*

- Magyarországon, 1530–1750. Jegyzékszerű források.* Sajtó alá rend.: OLÁH Róbert. Szerk. MONOK István, SZÉKELY Júlia. Közrem.: PAVERCSIK Ilona. Bp.: OSZK, 2009. (Adattár XVI–XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez, 19/2.) XIX, 403 p.
- ⁷ SIMON Ferenc: *Szenci Molnár Albert Bibliája a hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Református Gimnáziumban.* Könyv és nevelés, 2000/2. <<http://www.opkm.hu/konyvesneveles/2000/2/cikk20.html>>
- ⁸ BARICZ Zsolt: *Bibliotékánk évszázadai.* In: *A Hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Gimnázium Évkönyve.* Szerk.: FÖLDESI Ferenc, KANCSÓ János, TÖRÖK Attila. Hódmezővásárhely, 1990. 35. p.
- ⁹ IMRE 1984. 634–635. p. – ZVARA Edina: *Iskola- és könyvtártörténeti összefoglaló. A hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Református Gimnázium évkönyve, 1995/1996.* Közzéteszi: SIMON Ferenc. Hódmezővásárhely, 1996. 19. p. – A szakirodalomban emlegetett negyedik könyvben (MAGIR, Johann: *Physiologiae peripateticae libri sex ...* Francofurti, imp. Petri Musculi et Ruperti Pistorii, excud. Joannes Bringerus, 1612. Jelzete: Co 368) nem szerepel Erdélyi Sámuel bejegyzése.
- ¹⁰ A könyvjegyzék 5. tétele. – Lásd még: *A hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Református Gimnázium XVI. századi könyveinek katalógusa.* Összeáll.: SIMON Ferenc–ZVARA Edina. Hódmezővásárhely: Scriptorum, 1998. 33. tétel.
- ¹¹ A tanulmányban a „Jelzet” kifejezés mindig a Bethlen Gábor Református Gimnázium, Hódmezővásárhely könyvtára utal.
- ¹² A könyvjegyzék 7. tétele.
- ¹³ A könyvjegyzék 11. tétele.
- ¹⁴ Lásd az 5. jegyzetet, [51–67.] p.
- ¹⁵ A hungarikumok azonosítására az RMK és a Petrik megfelelő köteteit, a többi könyv esetében a karlsruhei egyetem katalógusát használtuk: <<http://www.ubka.uni-karlsruhe.de/kvk.html>>.
- ¹⁶ FUTÓ 1897. 353. p.
- ¹⁷ Lásd a jegyzéket: 20, 24, 25, 27–32, 104, 137, 138, 143–146, 253, 269. tétel
- ¹⁸ „Anno MDCCLXIII IVto Nonarum Octobris. Beate defunctus G. D(omi)nus Andreas Sz(ent) Királyi. ex pio in hanc Scholam eiusque Alumnos zelo atque animi affectu Testamento legavit in rationem Studiosorum Nummum unum Aureum Kremnitzensem. In rationem vero famulorum Florenos Rhenenses tres, ut ex illis Libri emanatur atque comparentur. Emti sunt Rectore Joanne Burgyán sequentes ex eodem beneficio” 45–48. tétel.
- ¹⁹ Fia, Füredi Sándor vásárhelyi lelkész vásárolt a pénzen könyveket: „Series Librorum, per Clarissimum ac Doctissimum huius Eccl(esi)ae V. D. Ministrum Alexandrum Füredy emtorum ex pio legato (quorum facit 50, id est quinquaginta Rhenensium) quorum p(rae)titulati viri Pater optimus, dumque viveret Eccl(esi)ae huius V. D. Minister fructuosissimus, gravissimus b(eatae) m(emoriae) Michael Füredy, in Rationem huius Scholae ex pio erga hoc Gymnasium amore legavit.”

- 62–74. tétel. – „Haec omnia integre mihi tradita esse a R(everendo) D(omino) Antecessore Steph(ano) Szokolay, testor Steph(anus) Gózon p. t. Scholae Rector 1769. 8. Mai. Series librorum per Clarissimum ac Doctissimum D. D. Alexa(ndri) Füredy Eccl(esi)ae huius V. D. Ministrum fructuosiss(im)um emptorum, ex pio legato, b. m. Cl(arissimi) ac D(octissimi) Viri D. D. Mich(aelis) Füredy Eccl(esi)ae huius dum viveret V. D. M(inis)tri vigilantissimi gravissimi, quod alumnos huius Scholae R(e)f(orma)tae legaverat testamento” 77–88. tétel.
- ²⁰ 97. tétel után: „Per D(ominum) Petrum Kaszap Vasarhelyiensem dati sunt in rationem Scholae Fl(oreni) Rh(enenses) 6 (sex)”.
- ²¹ A jegyzék 2. tétele: „donatum a Clarissimo D(omi)no Samuele Endrédy. reduce ex Academiis”.
- ²² Életére és működésére lásd: *Új Magyar Irodalmi Lexikon. 3. köt. Főszerk.: PÉTER László. Bp.: Akadémiai Kiadó, 1994. 2019–2020. p.* (IMRE Mihály szócikke) – *Szönyi Benjámín és kora. Tanulmányok Szönyi Benjámínról. Szönyi Benjámín halálának 200. évfordulója alkalmából, 1994. okt. 22-én rendezett konferencia előadásainak szövege.* Szerk.: IMRE Mihály. Hódmezővásárhely: Bethlen Gábor Református Gimnázium, 1997.: DÁNYI József: *Szönyi Benjámín, a lelképásztor.* 7–13. p.; VÖRÖS Imre: *Szönyi Benjámín természeti világgépe.* 15–25. p.; FEKETE Csaba: *Szönyi Benjámín és a magyar református himnológia.* 27–67. p.; KECSKÉS András: *Szönyi Benjámín énekeskönyveinek ritmikája.* 69–103. p.; MOLNÁR Ambrus: *Szönyi Benjámín és a hódmezővásárhelyi parasztfelkelés.* 105–130. p.; IMRE Mihály: *Vesztett csata a fiziko-teologizmus örökségével (Szönyi Benjámín öregkori verseskötete: Istennek Trombitája ... Buda, 1790–91.)* 131–176. p. – VÖRÖS Imre: *Természetszemlélet a felvilágosodás kori magyar irodalomban.* Bp.: Akadémiai Kiadó, 1991. 28–33, 45, 200–203. p. (A továbbiakban: VÖRÖS 1991.) – *Szönyi Benjámín tudományos és irodalmi munkássága.* In: IMRE 1984. 645–672. p. – SZEREMLEI Sámuel: *Szönyi Benjámín és a hódmezővásárhelyiek.* Bp., 1890.
- ²³ Főbb művei: *Imádságok imádsága* (Pozsony, Patzkó, 1773. – Petrik V. 505); *Szentek hegedűje* (Kolozsvár, nyomt. Páldi István által, 1762. – Petrik III. 561); *Gyermekek physikája* (Pozsony, Landerer, 1774 – Petrik III. 562); *Istennek trombitája* (Buda, Landerer Katalin bet. 1790 – Petrik III. 562); *Az újtestamentomi Énekek Éneke* (Pozsony, Patzkó ny., 1792 – Petrik V. 505). *Verses krónika az 1753. évi lázongásról.* Hód-Mező-Vásárhely, 1873.
- ²⁴ A jegyzék 309. tétele: „Fő Nemes és Nemzetes Kaszap Péter kedves Komám Uramnak, és egész virágzó Házának szivesen ajándékozza a könyv író: Szönyi Benjámín. Vásárhely 5 Novembr(is) 1791.”
- ²⁵ G. SZABÓ Botond: *A Debreceni Református Kollégium a „pedagógia századában.”* Debrecen: Tiszántúli Református Egyházkerületi Gyűjtemények, 1996. 31–34. p. (A továbbiakban: G. SZABÓ 1996.) – TÓTH Béla: *A Kollégium története a XVIII. században.* In: FEKETE–G. SZABÓ 1988. 91–96. p. – GYÖRI L. János: *„Egész Magyarországnak és Erdélynek ... világosító lámpása.” A Debreceni Református Kollégium tör-*

- ténete. 2., jav., bőv. kiad. Debrecen: Tiszántúli Református Egyházkerület, 2008. 149–150. p. (A továbbiakban: GYŐRI 2008.) – BAJKÓ 1976. 66–71. p. (A továbbiakban: BAJKÓ 1976.) – KOSÁRY Domokos: *Művelődéstörténet a XVIII. századi Magyarországon*. 3., kieg. kiad. Bp.: Akadémiai Kiadó, 1996. 120–121. p.
- ²⁶ G. SZABÓ 1996. 57–59. p. – G. SZABÓ Botond: *Hatvani István európaisága*. Confessio, 1987. 35–42. p. – TÓTH Béla: *A Kollégium története a XVIII. században*. In: FEKETE–G. SZABÓ 1988. 101–108. p. – GYŐRI 2008. 150–151. p. – BAJKÓ 1976. 70–74. p. – KOSÁRY 1996. 120–121. p.
- ²⁷ IMRE 1984. 632. p.
- ²⁸ G. SZABÓ 1996. 41–45, 147–172. p.
- ²⁹ G. SZABÓ 1996. 310–362. p.
- ³⁰ IMRE 1984. 633–634. p. – LENGYEL Imre–TÓTH Béla: *Maróthi György nevelési törekvéseinek külföldi gyökerei*. Könyv és Könyvtár, 1971. VIII. 2. 53–103. p. – MÉSZÁROS 1981. 533–542. p.
- ³¹ BORZSÁK István: *Budai Ézsaiás és a klasszika filológiánk kezdetei*. Bp., 1955. 74–85. p.; VARGA László: *A debreceni református kollégium tanárainak klasszika-filológiai munkássága 1738-tól 1849-ig*. Debrecen, 1930. 4–9. p.
- ³² Egykori vásárhelyi tanárként Imre Mihály alaposan ismeri a könyvtár összetételét, ezért a következőkben –kiegészítve – főként az ő tanulmányára támaszkodva ismertetjük az olvasmányanyagot: IMRE 1984. 635–639. p. – IMRE Mihály: *Iskolakultúra Hódmezővásárhelyen a XVIII. század közepétől 1848-ig*. Tanulmányok Csongrád megye történetéből VI. Szerk.: BLAZOVICH László. Szeged: Csongrád Megyei Levéltár, 1982. 138–140. p.
- ³³ 3, 19, 20, 23, 25, 27, 110. tétel
- ³⁴ 4. tétel
- ³⁵ 14. tétel
- ³⁶ 43, 105. tétel
- ³⁷ 61. tétel
- ³⁸ 13. tétel
- ³⁹ 16. tétel
- ⁴⁰ 103. tétel – BÀN Imre: *Irodalomelméleti kézikönyvek Magyarországon a XVI–XVIII. században*. Bp.: Akadémiai Kiadó, 1971. 39, 46, 47, 85, 96, 97. p.; DEBRECZENI Attila: *Tudós hazafiak és érzékeny emberek. Integráció és elkülönülés a XVIII. század végének magyar irodalmában*. Bp.: Universitas, 2009. 334–335.
- ⁴¹ 17. tétel
- ⁴² 18. tétel
- ⁴³ 32. tétel
- ⁴⁴ 21. tétel
- ⁴⁵ 38. tétel
- ⁴⁶ 31. tétel

- ⁴⁷ M. ZEMPLÉN Jolán: *A magyarországi fizika története a XVIII. században*. Bp.: Akadémiai Kiadó, 1964. 80–103, 91, 180, 199–214. p.
- ⁴⁸ Uo. 180. p.
- ⁴⁹ CSOMASZ TÓTH Kálmán: *Maróthi György és a kollégiumi zene*. Bp.: Akadémiai Kiadó, 1978. 239 p.
- ⁵⁰ 59. tétel
- ⁵¹ 112. tétel – BÀN Imre: *Losontzi István poétikája és a kései magyar barokk költészet*. In: UÓ: *Eszmék és stílusok: irodalmi tanulmányok*. Bp.: Akadémiai Kiadó, 1976. 29–42. p. – KECSKÉS András: *Hagyományörző és hagyományteremtő törekvések a versújítás korában*. In: *Folytonosság vagy fordulat? A felvilágosodás kutatásának időszerei*. Szerk. DEBRECZENI Attila. Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó, 1996. (Csokonai könyvtár, 8.) 262. p.
- ⁵² Nem szerepel a könyvjegyzéken. A meglévő példány (Ca 103) nem a 18. században került a könyvtárba.
- ⁵³ 87. tétel
- ⁵⁴ 32. tétel
- ⁵⁵ Nem szerepel a könyvjegyzéken. A meglévő példányok (Ca 365, Ca 366) nem a 18. században kerültek a könyvtárba.
- ⁵⁶ Nem szerepel a könyvjegyzéken. A meglévő példány (Ca 360) 1798 után került a könyvtárba. 1788-ban Debrecenben Fodor Grezson vásárolta meg, 1798-ban Nagy Ferenc Nagybecskerekén. Nincsen nyoma a kötetben annak, mikor került Hódmezővásárhelyre.
- ⁵⁷ 299. tétel
- ⁵⁸ 304. tétel
- ⁵⁹ A ma meglévő kötet (jelzet: A 182) a possessorbejegyzések szerint nem a 18. században került a könyvtárba.
- ⁶⁰ 130. tétel. – Az is kérdéses, hogy I. vagy II. Rákóczi Ferencről van-e szó, hiszen nem tudunk arról, hogy bármelyikük is birtokolta volna ezt a könyvet. Vö.: MONOK István: *A Rákóczi-család könyvtárai*. Szeged: Scriptorum, 1996. (A Kárpát-medence koraújkori könyvtárai, 1.) – *Magyarországi magánkönyvtárak II. (1580–1721)*. Sajtó alá rend. FARKAS Gábor, KATONA Tünde, LATZKOVITS Miklós, VARGA András. Szerk. MONOK István. Szeged, 1992. (Adattár XVI–XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez, 13/2.) 128–129, 153–159, 165–166. p.
- ⁶¹ VÖRÖS 1991. 234 p. – SZAUDER József: *Az estve és az álom. Felvilágosodás és klasszicizmus*. Bp.: Szépirodalmi Könyvkiadó, 1970. 236–239. p. (A továbbiakban: SZAUDER 1970.)
- ⁶² Nem szerepel a könyvjegyzéken. A meglévő példány (F 282) nem a 18. században került a könyvtárba.
- ⁶³ Nem szerepel a könyvjegyzéken. A meglévő példány (C 372) nem a 18. században került a könyvtárba.
- ⁶⁴ Nem szerepel a könyvjegyzéken. A mű jelenleg nem található meg.

- ⁶⁵ 93. tétel, ma már nincs meg.
- ⁶⁶ 247. tétel.
- ⁶⁷ Nem szerepel a könyvjegyzéken. A meglévő példány jelenleg nem található. – BÍRO Zoltán: *A felvilágosodás korának magyar irodalma*. Bp.: Balassi, 1995. 143–145. p.
- ⁶⁸ 171. tétel, 2 példány, ma már nincs meg. – SZAUDER 1970.
- ⁶⁹ 118. tétel – *Ratio Educationis. Az 1777-i és az 1806-i kiadás magyar nyelvű fordítása*. Ford., jegyz., mutatók: MÉSZÁROS István. Bp.: Akadémiai Kiadó, 1981. – FINÁ-CZY Ernő: *Az újkori nevelés története, (1600–1800)*. Bp., 1927. 324–341. p. – KOSÁ-RY 1996. 219, 406–428. p. – G. SZABÓ 1996. 69–76. p. – MÉSZÁROS István–NÉMETH András–PUKÁNSZKY Béla: *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás vázlatos történetébe*. Bp.: Osiris, 2005. 286–290. p.
- ⁷⁰ 118. tétel.
- ⁷¹ 119–120. tétel – SZELESTEI N. László: *Bél Mátyás, a tudományszervező*. Az Országos Széchényi Könyvtár Évkönyve, 1984/85. Bp.: OSZK, 1986. 267–281. p. – SZE-LESTEI N. László: *Irodalom- és tudományszervezési törekvések a 18. századi Magyarországon, 1690–1790*. Bp.: OSZK, 1989. 64–72. p. – BÉL Mátyás: *Hungariából Magyarorszáig felé*. Vál., és bev.: TARNAI Andor. Bp.: Szépirodalmi Könyvkiadó, 1984. (Magyar ritkaságok) 353 p.
- ⁷² 121–122. tétel
- ⁷³ 123. tétel
- ⁷⁴ 125. tétel
- ⁷⁵ 126. tétel
- ⁷⁶ 136. tétel
- ⁷⁷ 134. tétel
- ⁷⁸ 208. tétel
- ⁷⁹ Lásd a 133. és a 240. tétel után. – SZAUDER 1970. 220–270. p.
- ⁸⁰ FEKETE–G. SZABÓ 1988. 431. p. – MADAS–MONOK 2003. 185. p.
- ⁸¹ FEKETE–G. SZABÓ 1988. 436. p. – SZENTIMREI Mihály: *A Kollégium tudományos gyűjteményei*. In: *A Sárospataki Református Kollégium története. Tanulmányok alapításának 450. évfordulójára*. Szerk.: Tizsáninenni Református Egyházkerület. Bp.: Református Zsinati Iroda Sajtóosztájának Elnöksége, 1981. 279. p. – NAGY Júlia: *A kollégiumi könyvtár a XVIII. században*. In: *Pataki Teka. Sárospatak a könyvtárak városa. A 800 éves város könyvtárai*. Felelős szerk.: KISS Endre József. Sárospatak: Zrínyi Ilona Városi Könyvtár, 2001. (A Sárospataki Zrínyi Ilona Városi Könyvtár kiadványai, 2.) 135–138. p. – BAJKÓ 1976. 108–117. p. – MADAS–MONOK 2003. 184–186. p.
- ⁸² „Liber Scholae R(e)f(or)m(at)ae HMVasarhelyiensis, Anno 1724”. A Csongrád megyei Levéltár Hódmezővásárhelyi Fióklevéltárában – A hód-mező-vásárhelyi államilag segélyezett ev. ref. Főgymnasium története. Szerk. FUTÓ Mihály. Hód-Mező-Vásárhely, 1897. 44–54. p.